

JAARVERSLAG

2020

STICHTING H³O

voor

christelijk peuterwerk, kinderopvang,
primair en voortgezet onderwijs

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	4
2	VERSLAG COLLEGE VAN BESTUUR.....	5
2.1	ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID	5
2.2	BELEIDSVOORNEMENS EN -REALISATIE 2020	7
2.2.1	Strategische doelstellingen	7
2.2.2	Jaardoelstellingen en realisatie 2020	9
2.3	ONDERWIJSKWALITEIT	17
2.3.1	Onderwijskundig beleid en opbrengsten	17
2.3.2	Waardering	23
2.4	PERSONEELS- EN ORGANISATIEBELEID EN MIDDELEN	24
2.4.1	Personeels- en organisatiebeleid.....	24
2.4.2	Middelen	27
2.4.3	Prestatiebox VO en PO	28
2.4.4	Werkdrukmiddelen PO.....	29
2.4.5	Convenantsmiddelen VO.....	30
2.5	FINANCIEEL BELEID	30
2.5.1	Ontwikkelingen en risico's.....	30
2.5.2	Risicobeheersingsstelsel	33
2.5.3	Risicobeheersingsmaatregelen	34
2.5.4	Allocatie van middelen / verdelingsmodel	36
2.5.5	Wenselijke omvang weerstandsvermogen.....	38
2.5.6	Financiële positie per 31 december 2020	40
2.5.7	Analyse resultaat 2020.....	44
2.5.8	Investerings-, financieringsbeleid en treasuryverslag	45
2.5.9	Continuïteitsparagraaf.....	46
2.6	ONDERTEKENING COLLEGE VAN BESTUUR.....	52
2.7	VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT	53
3	GECONSOLIDEERDE JAARREKENING.....	55
3.1.	GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020 (na resultaatbestemming).....	55
3.2.	GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020	56
3.3.	GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2020	56
3.4.	ALGEMENE TOELICHTING.....	57
3.4.1.	Activiteiten	57
3.4.2.	Continuïteit.....	57
3.4.3.	Consolidatie en verbonden partijen	58
3.4.4.	Kasstroomoverzicht	59
3.4.5.	Schattingen	59
3.5.	GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA	59
3.5.1.	Algemeen	59
3.5.2.	Materiële vaste activa	60
3.5.3.	Financiële vaste activa	60
3.5.4.	Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	61
3.5.5.	Vorderingen	61
3.5.6.	Liquide middelen	61
3.5.7.	Eigen vermogen	61
3.5.8.	Voorzieningen	62
3.5.9.	Kortlopende schulden.....	63
3.6.	GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT.....	63
3.6.1.	Algemeen	63
3.6.2.	Opbrengstverantwoording	64
3.6.3.	Overheidssubsidies	64
3.6.4.	Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	64
3.6.5.	Personeelsbeloningen.....	64

3.6.6.	Bijzondere posten	64
3.6.7.	Financiële baten en lasten	64
3.7.	TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020	65
3.7.1.	Activa	65
3.7.2.	Passiva.....	68
3.8.	TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020...	72
3.8.1.	Toelichting op de baten	72
3.8.2.	Toelichting op de lasten.....	74
3.8.3.	Toelichting op de financiële baten en lasten	78
3.8.4.	Belastingen.....	79
3.8.5.	Resultaat deelnemingen	79
3.9.	ENKELVOUDIGE BALANS STICHTING H ³ O PER 31 DECEMBER 2020	79
3.10.	ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN STICHTING H ³ O 2020	80
3.11.	STAAT VAN BATEN EN LASTEN SECTOREN H ³ O 2020	81
3.12.	ENKELVOUDIG KASSTROOMOVERZICHT STICHTING H ³ O 2020	83
3.13.	NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN	84
4	OVERIGE TOELICHTING	85
4.1.	VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING	85
4.2.	GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	86
4.3.	MODELLEN	86
5	OVERIGE GEGEVENS	92
5.1.	CONTROLEVERKLARING	92
6.	BIJLAGEN.....	97
	BIJLAGE 1 – LEERLINGENAANTALLEN VO/PO/HP EN AANTAL GROEPEN PW/KO	97
	BIJLAGE 2 – STAAT VAN RESERVES.....	98
	BIJLAGE 3 – VERKLARENDE LIJST VAN AFKORTINGEN	100

1 INLEIDING

Stichting H₃O legt met dit jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid in 2020 en de resultaten hiervan. 2020 is het tweede uitvoeringsjaar van het strategisch plan 2019-2023. Het jaarverslag is in eerste instantie bedoeld voor de Raad van Toezicht en de externe stakeholders, daarnaast voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (www.minocw.nl). Het laat zien hoe H₃O vorm gegeven heeft aan haar beleid, en hoe beschikbaar gestelde middelen zijn ingezet.

Het jaarverslag bestaat uit vijf hoofdstukken. In hoofdstuk 1 is de inleiding opgenomen. In hoofdstuk 2 wordt aan de hand van de speerpunten in het jaarplan 2020 verslag gedaan van de activiteiten in het bestuursverslag en is de continuïteitsparagraaf met het verslag van de Raad van Toezicht opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de financiële verantwoording met de integrale jaarrekening. Hoofdstuk 4 bevat de overige toelichting, zoals de resultaatbestemming en de verplicht voorgeschreven modellen, en hoofdstuk 5 de controleverklaring van de accountant. Tenslotte is een aantal bijlagen toegevoegd betreffende de gegevens van de rechtspersoon, de staat van reserves en een verklarende lijst van de gebruikte afkortingen. Zoals gebruikelijk heeft de accountantscontrole in goed overleg plaatsgevonden en heeft onze accountant Mazars een managementletter bij de tussentijdse controle en accountantsrapportage bij de jaarrekening uitgebracht.

Minister Slob van funderend onderwijs heeft de schoolbesturen gevraagd in het jaarverslag 2020 enkele vastgestelde maatschappelijke thema's toe te lichten. Stichting H₃O heeft ervoor gekozen om deze thema's te behandelen binnen de bestaande indeling van het bestuursverslag. De thema's zijn als volgt terug te vinden in bestuursverslag:

VO:

- Strategisch personeelsbeleid (HRM), zie subparagraaf 2.4.1.
- Passend onderwijs, zie subparagraaf 2.3.1.
- Allocatie van middelen naar schoolniveau, zie subparagraaf 2.5.4.
- Toetsing en examinering, zie subparagraaf 2.3.1.
- Convenantsmiddelen, zie subparagraaf 2.4.5
- Corona, zie subparagraaf 2.3.1

PO:

- Strategisch personeelsbeleid (HRM), zie subparagraaf 2.4.1.
- Passend onderwijs, zie subparagraaf 2.3.1.
- Allocatie van middelen naar schoolniveau, zie subparagraaf 2.5.4.
- Werkdruk, zie subparagraaf 2.4.4.
- Onderwijsachterstanden, zie subparagraaf 2.3.1.
- Corona, zie subparagraaf 2.3.1

Dit jaarverslag is geschreven ten tijde van de corona-virus. Opnieuw zijn wij daarbij onder de indruk geraakt van de grote inzet en deskundigheid van de medewerkers van H₃O. Wij willen onze medewerkers op deze plaats nogmaals van harte bedanken en onze welgemeende waardering uitspreken: uw inzet voor de ouders, de leerlingen en de kinderen is bewonderenswaardig. Ook willen wij onze voorganger als College van Bestuur, de heer Jitze Ramaker, vanaf deze plek hartelijk bedanken voor zijn jarenlange inzet voor H₃O.

Dirk van der Bijl en Frans Cornet
College van Bestuur stichting H₃O

mazars
Mazars N.V.
Gewaardeerd voor
identificatiedoeleinden
PHJ 24-06-2021

2 VERSLAG COLLEGE VAN BESTUUR

2.1 ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Gegevens rechtspersoon

Naam	:	Stichting H ₃ O voor christelijk peuterwerk, kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs
Adres	:	Kolfstraat 120
Postadres	:	Postbus 151
Plaats	:	3300 AD Dordrecht
Telefoon	:	078-8905000
E-mail	:	secretariaat@h3o.nl
Internetsite	:	www.h3o.nl
Bestuursnummer	:	30582
Voorzitter College van Bestuur	:	drs. J. Ramaker (tot en met 31 maart 2021 bevoegd) drs. D. van der Bijl MME (bevoegd vanaf 1 april 2021)
Lid College van Bestuur	:	F.N. Cornet MLE (vanaf 1 april 2021)
Controller	:	drs. L.H.M. van Stiphout
Telefoon	:	078-8905008
Fax	:	078-8905045
E-mail	:	rvanstiphout@h3o.nl

Organisatie

Juridische structuur

De organisatie heeft de stichtingsvorm als rechtspersoon. De stichting is opgericht op 1 januari 2006; de oudste rechtsvoorganger is opgericht in 1876. Aan de stichting is een steunstichting verbonden: Stichting Steun Christelijk Onderwijs Dordrecht (SCOD).

Vanaf 2 januari 2017 is H₃O enige bestuurslid van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht (bestuursnummer 41466) in de persoon van de voorzitter College van Bestuur. De Raad van Toezicht van H₃O is tevens benoemd tot Raad van Toezicht van deze stichting. De stichting houdt een praktijkschool, de Hans Petrischool, in stand.

Organisatiestructuur

H₃O heeft een bestuursmodel met een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. H₃O kent drie sectoren: primair onderwijs, voortgezet onderwijs en kinderopvang. Het College van Bestuur voert maandelijks overleg met de directies. Het College van Bestuur en het bestuurssecretariaat zijn gevestigd in het bestuursbureau, evenals ondersteunende diensten op het gebied van P&O, communicatie, ICT, huisvesting en financiën.

Kernactiviteiten

H₃O draagt de verantwoordelijkheid voor zestien locaties voor peuteropvang, tien locaties voor buitenschoolse opvang, drie kinderdagverblijven, tien Integrale KindCentra (IKC's), een school voor speciaal basisonderwijs en een brede scholengemeenschap van vmbo tot en met gymnasium. De activiteiten vinden plaats op basis van het nieuwe strategisch beleidsplan 2019-2022 'Kleur bekennen. Samen innoveren, verschillend profileren'. In de begroting 2020 zijn de beleidsvoornemens en de daarvoor benodigde middelen met elkaar in verband gebracht. In dit jaarverslag worden de beleidsvoornemens en de realisatie met elkaar vergeleken. Zoals hierboven aangegeven draagt H₃O vanaf 2017 tevens de verantwoordelijkheid voor een school voor praktijkonderwijs.

Nevenfuncties College van Bestuur

De voorzitter College van Bestuur van stichting H3O tot 1 april 2021, dhr. Ramaker, is eigenaar van Ramaker Holding BV. Hierin is zijn pensioen ondergebracht vanuit de tijd dat hij werkzaam was als zelfstandig adviseur. Binnen deze BV worden geen activiteiten meer uitgevoerd. Dhr. Ramaker was qualitate qua voorzitter College van Bestuur van de stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht en statutair directeur van Facilitair Bedrijf Dordrecht BV. Verder is hij voorzitter van de christelijke omnivereniging DESTO uit Utrecht. Hij ontvangt hiervoor geen vergoeding. Het voormalige lid College van Bestuur, mevr. Bos, heeft per 1 maart 2020 H3O verlaten. Zij had geen nevenfuncties.

De nieuwe voorzitter College van Bestuur van stichting H3O vanaf 1 april 2021, dhr. van der Bijl, heeft twee onbezoldigde nevenfuncties: lid Raad van Advies van het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN) Zuid-Holland en lid bestuur Hermusfonds voor auditief en communicatief beperkten. Het nieuwe lid College van Bestuur vanaf 1 april 2021, dhr. Cornet, heeft geen nevenfuncties. Dhr. van der Bijl is vanaf 1 april 2021 qualitate qua voorzitter College van Bestuur van de stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht en vanuit deze functie tevens statutair directeur van Facilitair Bedrijf Dordrecht BV.

Goed bestuur

Code

De stichting past de code goed onderwijsbestuur van de VO-Raad toe. Deze is in 2019 geactualiseerd. Aan de 4 'pas-toe-bepalingen' (lidmaatschapseisen VO-Raad) wordt voldaan. De code goed onderwijsbestuur VO 2019 wordt jaarlijks gemonitord in hoeverre aan alle aspecten van deze code wordt voldaan. Bij veranderingen of geconstateerde tekortkomingen worden maatregelen genomen om te blijven voldoen aan de bepalingen uit deze code.

Naast het College van Bestuur houdt de Raad van Toezicht zich eveneens bij haar werkzaamheden aan de code goed onderwijsbestuur VO 2019, waarbij de werkwijze in een reglement is vastgelegd. De terugkoppeling van haar werkzaamheden en de daarbij behorende actiepunten zijn vastgelegd in een memo en vastgesteld in een vergadering van de Raad van Toezicht.

Managementcontract

Op basis van het managementstatuut zijn de directeuren verantwoordelijk voor het door hen gevoerde beleid, binnen de door het College van Bestuur vastgestelde kaders en goedgekeurde jaarplannen en begrotingen. Directeuren van IKC's zijn ook verantwoordelijk voor de opvanglocaties gevestigd in de school. Afspraken tussen bestuur en directie worden vastgelegd in een managementcontract.

Klachten

Bij de landelijke klachtencommissie werden in 2020 drie klachten ingediend door ouders/verzorgers. Deze zijn inmiddels afgehandeld. Overige klachten werden op bestuurs-, school- of locatieniveau afgehandeld.

Bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen zijn geen klachten en geschillen binnen gekomen. De klachten- en geschillenregeling Kinderopvang en Peuterspeelzalen wordt vanaf 1 januari 2016 uitgevoerd door deze commissie waar H3O zich bij aan heeft gesloten.

2.2 BELEIDSVOORNEMENS EN -REALISATIE 2020

2.2.1 Strategische doelstellingen

Het jaar 2020 is het tweede jaar van het strategisch beleidsplan 2019-2023 'Kleur be-kennen, Samen innoveren, Verschillend profileren.'

H3O bekent kleur. Wij staan voor goede christelijke opvang en goed onderwijs in Dor-drecht. Het gaat ons om het geluk van kinderen, nu en in de toekomst. Onze medewer-kers spelen daarbij een sleutelrol. Zijn zij gelukkig in hun werk, dan profiteren de leer-lingen daarvan. In het strategisch beleidsplan beschrijven we waar de komende vier jaar onze prioriteiten liggen. Dat doen we vanuit de vertrouwde missie, visie en waarden.

De doelstellingen in het strategisch beleidsplan zijn geformuleerd om van een kwaliteitscultuur van een 'voldoende' naar een 'goed' te komen. Het proces is daarvoor ingezet. Dit door het formeren van vier programmagroepen (K&O, MWC, ID en I&B) Deze programmagroepen zetten activiteiten op jaarbasis uit om deze doelstellingen uiteindelijk te realiseren. Dit is per programmagroep opgenomen in een projectplan. Naast dit projectplan is een overzicht van tijdspaden opgezet om de activiteiten te volgen en te borgen. We hebben als stichting nog slagen te maken ten aanzien van het volgen en borgen. Daarvoor is een ontwikkeling ingezet van financial control naar management control.

MISSIE

H3O biedt vanuit de christelijke identiteit een ontwikkelingsproces op maat, waarin me-dewerkers hun talenten ontdekken, ontplooien en benutten om kinderen en jonge men-sen zich te laten ontwikkelen tot verantwoordelijke, goed toegeruste wereldburgers.

VISIE

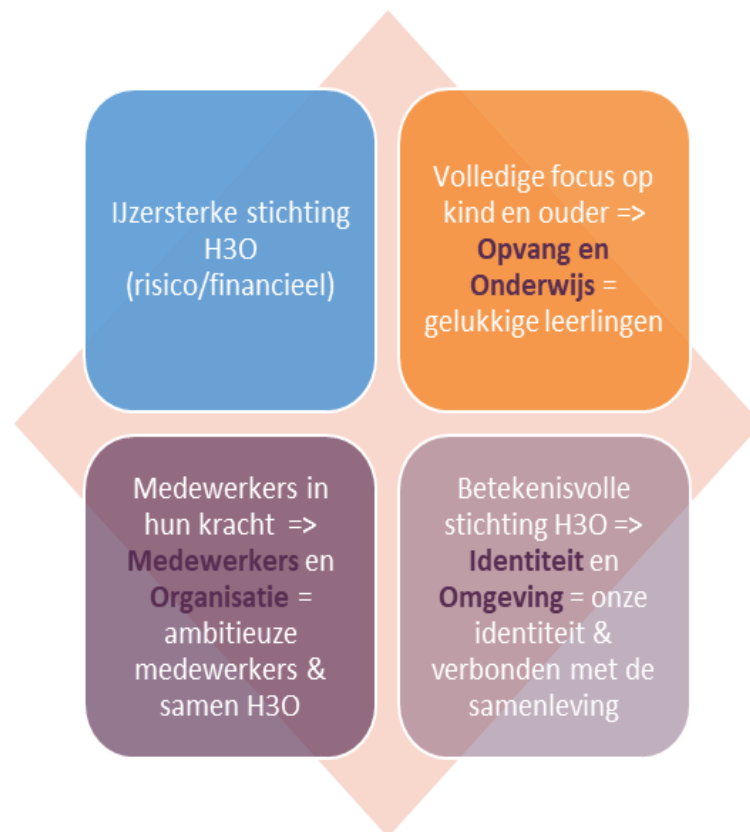
H3O werkt aan een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn, waarin hoofd, hart en handen de leidraad vormen voor samen leven, werken en leren. H3O biedt warmte en veiligheid voor kinderen van 0 tot 18 jaar in een uitdagende, inspirerende omgeving. H3O is een betrouwbare, lerende organisatie die intern en extern verantwoording aflegt.

WAARDEN

H3O is professioneel, innovatief, dynamisch en opbrengstgericht. Medewerkers zijn inclu-sief denkend, ruimte gevend, ambitieus, trots op de organisatie, open, respectvol, ver-antwoordelijk en solidair.

Deze rapportage geeft inzicht in de jaardoelstellingen voor het jaar 2020 en daarbij de stappen die wij in het jaar 2020 hebben gezet en nog willen zetten. Daar waar mogelijk zijn de jaardoelstellingen SMART opgenomen en hebben een duidelijke termijn. Er zijn ook jaardoelstellingen opgenomen die minder scherp te definiëren zijn en geven vooral een proces en richting aan. Deze jaardoelstellingen zijn in de tekstuele toelichting aan deze rapportage toegevoegd en zijn daarmee meer verhalend. De voortgang van het proces is daarmee beschrijvend.

STRATEGISCH KADER

DE 15 DOELSTELLINGEN VOOR DE PLANPERIODE 2019-2023

Thema 1: Opvang en onderwijs – gelukkige leerlingen

1. Iedere vestiging ontwikkelt zich naar 'goed' op het kwaliteitskader van de inspectie.
2. Iedere vestiging heeft een heldere, onderscheidende, profilering die aansluit bij de behoeften van leerlingen en ouders.
3. Dankzij een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn voor 2- tot 18-jarigen en onze interne wervingskracht stromen leerlingen soepel door van onze kinderopvang naar onze IKC's en ons voortgezet onderwijs.
4. Iedere vestiging heeft een heldere, onderscheidende, profilering –waarbij voor innovatie permanente aandacht is- die aansluit bij de behoeften van leerlingen en ouders.

Thema 2: Medewerkers – ambitieuze medewerkers

5. In alle scholen heerst een lerende cultuur waarin opleiden in de school een structurele plaats heeft.
6. Medewerkers kunnen een H³O -beurs aanvragen voor persoonlijke ontwikkelingsdoeleinden die bijdragen aan zichtbare innovatie.
7. Elke medewerker beschikt over een actueel bekwaamheidsdossier.
8. Direct leidinggevenden stimuleren dat medewerkers het bekwaamheidsdossier inzetten voor hun persoonlijke professionele ontwikkeling.
9. Medewerkers waarderen hun school/locatie met een 7 of hoger.

Thema 3: Omgeving – verbonden met de samenleving

10. Elke school heeft een beredeneerd aanbod voor burgerschapsvorming.
11. Op elke school neemt het contact met vervolgopleidingen, maatschappelijke instellingen en bedrijven een prominente plaats in bij loopbaanoriëntatie en -begeleiding.

Thema 4: Identiteit – onze identiteit

12. H³O inspireert medewerkers door regelmatig aandacht te besteden aan identiteit, met verschillende werkvormen.
13. Al onze opvanglocaties en scholen besteden op eigen wijze systematisch en thematisch aandacht aan identiteit.

Thema 5: Organisatie – samen H³O

14. H³O beschikt over een expertisecentrum waar onze medewerkers kennis delen en elkaar inspireren.
15. Met periodieke onderwijs- en inspiratiebijeenkomsten voor alle medewerkers versterken we het H³O-gevoel.

2.2.2 Jaardoelstellingen en realisatie 2020

Op basis van de 15 strategische doelstellingen zijn voor het jaar 2020 jaardoelstellingen beschreven. Deze jaardoelstellingen zijn per thema (strategische pijler) benoemd met daarbij het behaalde resultaat, zie hiervoor de leeswijzer.

LEESWIJZER

De rapportage richt zich op het realiseren van de doelstellingen, zoals afgesproken in het strategisch beleidsplan 2019-2023. Voor het jaar 2020 zijn op basis van deze doelstellingen jaardoelstellingen geformuleerd.

De kolom "Behaald" geeft met vier kleuren een signalering aan:

Rood geeft aan dat het behalen van de jaardoelstelling sterk achterloopt en in gevaar komt.

Oranje geeft aan dat het behalen van de jaardoelstelling niet op koers ligt.

Geel geeft aan dat het bereiken van de jaardoelstelling haalbaar is eventueel door bijsturing

Groen geeft aan dat de jaardoelstelling behaald is.

Thema 1

Opvang en onderwijs – gelukkige leerlingen

Iedere vestiging ontwikkelt zich naar 'goed' op het kwaliteitskader van de inspectie

Onderwijsproces

Stichtingsniveau: op stichtingsniveau wordt er een onderzoek gestart, uitgevoerd, conclusies getrokken en de uitkomsten zijn gedeeld met MT Totaal op 22 juni 2020, naar formatief toetsen waarbij ingespeeld wordt op talentgericht onderwijs en kansengelijkheid.

Onderzoek: zicht op leerling populatie, focusgebied in relatie tot onderwijsachterstanden.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Zicht hebben op wat er binnen H3O gebeurt op gebied van formatief toetsen.					

Schoolniveau: op schoolniveau zijn binnen alle locaties (PO en VO) doelstellingen geformuleerd ten aanzien van formatief toetsen, waarbij ingespeeld wordt op talentgericht onderwijs en kansengelijkheid.

Norm voor 2020				Behaald	
Analyse op leerling populatie beschreven.					

Schoolklimaat

Sociale veiligheid wordt jaarlijks gemeten en behaalt hierbij een stichting breed gemiddelde van 8.0.

Norm voor 2020				Behaald	
Stichting breed gemiddelde 8.0.					

Onderwijsresultaten

PO groep 8 resultaten zijn boven het gemiddelde van de scholengroep

VO percentielen per vak ontwikkelen zich in een positieve trendlijn ten opzichte van zichzelf

Tussenresultaten PO: deze zijn in lijn met de schoolpopulatie

Tussenresultaten VO: deze zijn in lijn met de schoolpopulatie

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven					Door Covid-19 is doelstelling niet behaald. Nieuwe planning opgesteld.

Kwaliteitszorg en ambitie

Collegiale visitatie/audits en collegiale consultatie hebben een vaste, cyclische plek in de jaarkalender.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Vier scholen hebben een collegiale visitatie ontvangen en vier scholen een audit. Daarnaast is er een geschoold auditteam per maart 2020 operationeel.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

mazars
Mazars N.V.
Gewaardeerd voor
identificatiedoelstellingen

PRJ 24-00-2021

Stichting H3O heeft in uitwerking van de missie van het SBP (Samen innoveren, verschillend profileren) een visie op innoveren binnen haar stichting en verantwoordt zich van de wijze waarop vestigingen gezamenlijk en individueel hieraan bijdragen.
Iedere vestiging heeft in uitwerking van de missie van het SBP (Samen innoveren, verschillend profileren) een heldere, onderscheidende profilering, die aansluit bij de behoeften van haar leerlingen en ouders.

Iedere school heeft een beredeneerde profilering en onderneemt in samenhang met de stichting passende initiatieven om deze intern en extern uit te dragen.

Norm voor 2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					Als gevolg van Covid-19 is de planning van de stichting brede profileringsimpuls verschoven naar 2021.

Dankzij een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn voor 2- tot 18-jarigen en onze interne wervingskracht stromen leerlingen soepel door van onze kinderopvang naar onze IKC's en ons voortgezet onderwijs.

Warme en digitale overdracht van peuteropvang naar basisschool naar VO.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Vraag beantwoorden: welke verbeteracties zijn er nodig voor de verbetering van de warme overdracht van peuter naar po en po naar vo.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

Jaarlijks overleg po-leerkracht groep 8 met mentoren VO op leerling overdracht.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Inventariseren verbeterpunten onder leraars PO en VO voor overdracht 2020.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

Elk jaar wordt er een vakinhoudelijke leerlijn centraal gesteld, startend met Engels.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Er is(zijn) een pilot(s) afgerond met onderzoek en uitvoering van de doorgaande leerlijn Engels PO-VO.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

Jaarlijks wordt er op elke H3O PO-school een onderzoek gedaan onder het MT en de leerkrachten groep 7/8 naar de samenwerking en ervaringen met het Insula College, hierin worden o.a. de verschillende aspecten van de werving van de 3 locaties van het Insula College beoordeeld.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Een voldoende of hoger per Insula locatie.			Een voldoende of hoger: 59% Leerpark 76% Koningstraat 71% Halmaheiraplein		

Jaarlijks wordt er een schoolkeuze onderzoek gehouden onder leerlingen en ouders van groep 7/8 van onze PO-scholen, hierin worden o.a. de verschillende aspecten van de werving van de verschillende locaties van het Insula College beoordeeld. Het doel is om in 2019-2020 een voldoende per Insula locatie te halen. (op de vijfpuunts-schaal)

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Voldoende voor aspecten van werving Insula College.					

Elk jaar wordt er na het analyseren van deze onderzoeken een actieplan in de maand april opgesteld om de interne wervingskracht te optimaliseren.

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Actieplan opstellen.					

Thema 2

Medewerkers – ambitieuze medewerkers

In alle scholen heerst een lerende cultuur waarin opleiden in de school een structurele plaats heeft

Elke medewerker beschikt over een actueel bekwaamheidsdossier

Direct leidinggevenden stimuleren dat medewerkers het bekwaamheidsdossier inzetten voor hun persoonlijke professionele ontwikkeling

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Training gespreksvoering.					Als gevolg van Covid-19 is de training doorgeschoven naar 2021.

In kaart brengen van de diverse gesprekkencycli (PO, VO, KO), basisdraaiboek opstellen (in 2020/2021) (start eind 2020)

Norm voor 2020-2021				Behaald	
Eind 2020: start in kaart brengen van de diverse gesprekkencycli.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

Training gebruik Bardo (in 2019/2020)

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Training afgerond.					

Gesprekkencyclus vastgelegd in Bardo (75%)

Norm voor 2019-2020	Acties t/m Q2 2020	Acties t/m Q4 2020	Resultaat Q4 2020	Behaald	
Norm 2019: 50% Norm 2020: 75%					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

Om zicht te krijgen op het gebruik van het bekwaamheidsdossier, is in 2019 een kwantitatieve meting gedaan, waarna er een kwalitatieve analyse wordt gemaakt op stichting- en school-niveau.

Norm voor 2020				Behaald	
De kwalitatieve analyse wordt gedaan in september 2020.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

Medewerkers kunnen een H3O beurs aanvragen voor persoonlijke ontwikkelingsdoeleinden die bijdragen aan zichtbare innovatie

Maart 2020 weet 100% van de medewerkers wat de H3O beurs inhoudt en hoe deze aangevraagd kan worden.

Norm voor 2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					

Medewerkers waarderen hun school/locatie met een 7 of hoger

Er wordt door MWC een kwalitatieve analyse op de vragen gemaakt, gevolgd door eventuele aanpassing in de volgende meting (november 2020).

Norm voor 2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					

Thema 3

Omgeving – verbonden met de samenleving

Elke school heeft een beredeneerd aanbod voor burgerschapsvorming

Binnen H3O wordt een doorgaande burgerschapslijn opgezet met daarbij ruimte voor schoolaccenten.

Norm voor 2019-2020				Behaald	Bijsturing en aanvullende actie
Er is een werkgroep/onderzoeksgroep burgerschapsvorming met vertegenwoordigers uit PO en VO. Op alle scholen (PO en VO) is geïnventariseerd wat, hoe en wanneer burgerschapsvorming wordt vormgegeven in het schooljaar per leerkracht.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021. De beginsituatie van het PO wordt in kaart gebracht door de in Q1 2021.

Op elke school neemt het contact met vervolgopleidingen, maatschappelijke instellingen en bedrijven een prominente plaats in bij loopbaanoriëntatie en –begeleiding

Er is structureel aandacht voor de contacten met externen, dit onderwerp komt cyclisch terug in de zogenaamde Marap (november – maart – juni van elk schooljaar)

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Inzicht in de verschillende schoolcontacten als startpositie om t.z.t. loopbaanoriëntatie en begeleiding te intensiveren.	Inzicht in de schoolcontacten op schoolniveau, besproken tijdens de marap okt/nov 2019.	Niet van toepassing.			

Thema 4

Identiteit – onze identiteit

H3O inspireert medewerkers door regelmatig aandacht te besteden aan identiteit, met verschillende werkvormen

Maart 2020: tijdens tweedaagse directeuren een inspirerende middag waarin persoonlijke verhalen naar voren komen en ideeën zijn om eigen medewerkers te gaan inspireren (19 en 20 maart 2020)

Norm voor 2019-2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar 2021.

1 april 2020: is er een gezamenlijke middag voor alle medewerkers, waarin er een inspirerende spreker is omtrent identiteit met werkvormen.

Norm voor 2019-2020				Behaald	Bijsturing en aanvullende actie
Zie hiervoor omschreven.					Als gevolg van Covid-19 is de planning doorgeschoven naar najaar 2021.

Al onze opvanglocaties en scholen besteden op eigen wijze systematisch en thematisch aandacht aan onze identiteit

Januari 2020 is er een voorstel gemaakt voor het H3O-breed mee doen met De Dag van de Hoop.

Norm voor 2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					

Februari 2020: is er een enquête uitgezet welke behoeftes er zijn (scholing (bijv. bijbels onderwijs), samenspraak tussen scholen, ideeën uitwisselen).

Norm voor 2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					

Maart 2020: hebben we onderzocht wat de mogelijkheden zijn om bijbel onderwijs voor medewerkers aan te bieden binnen H3O.

Norm voor 2020				Behaald	
Zie hiervoor omschreven.					

Eind juli 2020: wordt n.a.v. de uitkomsten van de uitvragen en enquêtes, het projectplan voor het volgende schooljaar opgesteld.

Norm voor 2020				Behaald	Bijsturing en aanvullende actie
Zie hiervoor omschreven.					

Thema 5

Organisatie – samen H3O

H3O beschikt over een expertisecentrum waar onze medewerkers kennis delen en elkaar inspireren					
Norm voor 2020-2021				Behaald	Bijsturing en aanvullende actie
In juni 2020 is in kaart gebracht welke expertise we binnen H3O hebben en waar behoefte aan is.					
Met periodieke onderwijs- en inspiratiebijeenkomsten voor alle medewerkers versterken we het H3O-gevoel.					

Aanvullende aandachtspunten

Naast genoemde jaardoelstellingen worden onderstaande activiteiten uitgevoerd vanuit de programmagroep I&B.

Evaluatie Apple-project en besluitvorming over voortzetting vanaf 2020/2021.					
Contract en implementatie: 1e halfjaar 2020					
Norm voor 2020-2021				Behaald	
1 ^e halfjaar 2020: contract en implementatie					
Informatiesystemen: stimuleren en verbeteren gestandaardiseerd gebruik.					
Totstandkoming dashboard H3O control indicatoren: 1e en 2e kwartaal 2020					
Norm voor 2020				Behaald	
1 ^e halfjaar 2020: dashboard H3O control indicatoren			Met vertraging als gevolg van Covid-19 is in de 2 ^e bijstelling begroting 2020 gerapporteerd		

			over een aantal control-/risico-indicatoren.		
Rapportage control indicatoren compleet: vanaf 3e kwartaal 2020					
Norm voor 2020				Behaald	
Q3: rapportage control indicatoren gereed					Vertraagd als gevolg van Covid-19. Nieuwe planning 3 ^e kwartaal 2021.
Jaarverslag: onderwijskwaliteit invoegen en voor profilering/PR inzetten.					
Onderwijsverslag in jaarverslag 2019 (voorjaar 2020)					
Norm voor 2020				Behaald	
Q1 2020: onderwijsverslag in jaarverslag 2019					
Verbetering onderwijskwaliteit en doorstroom in planning- en control cyclus					
Nieuwe inrichting van de planning – en control cyclus.					
Norm voor 2020				Behaald	
Afronding nieuwe inrichting van de PC-cyclus					
Evaluatie en verbetering documenten Goed Bestuur					
Norm voor 2020				Behaald	
Professioneel statuut en Integriteitscode definitief 1e kwartaal 2020.			Het Professioneel statuut staat nog open. De eerste concepten binnen locaties gereed.		Vertraagd als gevolg van Covid-19. Nieuwe planning 2 ^e kwartaal 2021.

2.3 ONDERWIJSKWALITEIT

2.3.1 Onderwijskundig beleid en opbrengsten

Kwaliteit is van ons allemaal. Vanuit deze kerngedachte blikken we terug op het afgelopen jaar. We zoomen achtereenvolgens in op de volgende thema's:

- Terugblik inspectieonderzoek
- Kwaliteitsontwikkeling binnen H3O
- Kwalificatie PO
- Kwalificatie VO, Toetsing en examinering VO
- Onderwijsachterstanden
- Corona
- Passend onderwijs
- VMBO techniek

Daarna wordt ingegaan op de kwaliteit van onze kinderopvang.

a. Terugblik inspectieonderzoek

Dit jaar kenmerkte zich door het inspectie-themaonderzoek 'kwaliteitsverbetering en leerlingpopulatie' waar zeven scholen aan hebben deelgenomen. De uitkomsten van de onderzoeken worden verwerkt in het landelijke rapport Staat van het Onderwijs, verwachting april 2021.

Desalniettemin heeft de contactinspecteur een mondelinge uiteenzetting terug gegeven waarin duidelijk naar voren komt dat de onderzoeken professioneel en goed zijn voorbereid. Inhoudelijk is er zicht op de leerlingpopulatie en worden op basis van dit zicht kwaliteitsinterventies ingezet.

Op het Insula College Leerpark heeft er in juni 2020 een online vervolgonderzoek plaats gevonden in relatie tot de standaard OP2: Zicht op Ontwikkeling. De inspectie heeft aansluitend het vertrouwen uit gesproken dat de ingezette verbeteractiviteiten planmatig verder vorm krijgen en hiermee de status verandert naar: basiskwaliteit.

INSPECTIEONDERZOEKEN 2020					
	Themaonderzoek Kwaliteitsverbetering en leerlingpopulatie	Themaonderzoek burgerschapsonderwijs	Herstelopdracht Zicht op Ontwikkeling		
					
SBO De Toekomst					
IKC De Horizon					
IKC Dr H Bavinckschool					
IKC Pr. Julianasch					
IKC De Repelaer					
IKC De Fontein					
IKC De Regenboog					
IKC Prins Bernhardschool					
IKC De Sterrekijker					
IKC Het Kristal					
Ebs Eden					
Insula College Leerpark					
Insula College Koningstraat					
Insula College Halmaheiraplein					

b. Kwaliteitsontwikkeling binnen H3O

In de aanloop naar het inspectie-bestuursonderzoek –januari 2019- heeft er in de periode daarvoor een 'pilot collegiale visitaties' plaatsgevonden. Directeuren en MT-leden hebben zich hiervoor ingetekend en in visitatieteams van vier personen –met de Adviseur Onderwijs Kwaliteit (AOK) als linking pin- zijn er 11 scholen bezocht. Een schoolzelfevaluatie, een format met de inspectiestandaarden en ruimte voor eigen schoolambities waarbij de school zichzelf evalueert, is het vertrekpunt voor een visitatiedag. Het totale proces van visitaties is op basis van de vooraf opgemaakte succescriteria geëvalueerd. Conclusie is dat visitaties in grote mate bijdragen aan een transparante kwaliteitscultuur en een hoog 'leren van en met elkaar-effect' kent. Dit maakt dat de visitaties een plek hebben gekregen in het H3O kwaliteitskader en er ieder jaar vier scholen worden gevisiteerd. De geplande visitaties in 2020 zijn echter vertraagd door de Covid-19 ontwikkelingen.

Naast de visitaties is er in 2019 een auditsystematiek opgezet. Ook hierbij is een schoolzelfevaluatie het vertrekpunt en –anders dan bij een visitatie- geeft het auditteam een waardering op de verschillende kwaliteitsstandaarden terug na een auditdag. In februari 2020 is er een H3O auditteam geschoold door een extern adviseur. Aansluitend zouden er in maart 4 scholen (Insula Halmaheiraplein, SBO De Toekomst, EBS Eden en De Prins Bernhardschool) worden bezocht door het auditteam onder leiding van de extern adviseur. Covid-19 heeft echter deze ontwikkeling vertraagd. Gevolg: de kwaliteitsontwikkeling van visitaties en audits zijn opgenomen in het nieuwe jaarplan van 2021.

c. Kwalificatie PO

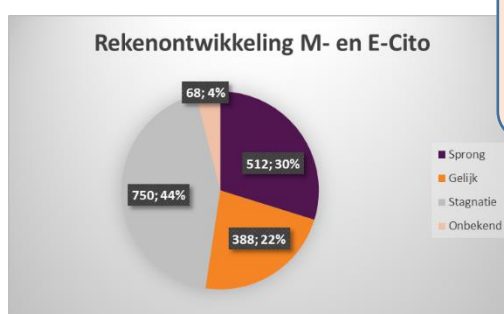
Een van de kerntaken van ons onderwijs is dat we leerlingen kennis en vaardigheden (kwalificatie) bij brengen. Inzoomend op deze kwalificatie is het afgelopen jaar de analyse op summatieve data verdiept, het gespreksthema om het 'verhaal achter het getal' te duiden. Het nieuwe onderwijsresultatenmodel –augustus 2020- is hierbij actief betrokken. Niet alleen tijdens een marapgesprek, maar ook tijdens bijvoorbeeld het netwerk van intern begeleiders (PO).

Dit jaar ontbreken de eindtoetsdata. We hebben te maken met een jaar waarin er geen eindtoetsafname heeft plaatsgevonden. Op een andere manier hebben we kwalificatie inzichtelijk gemaakt, niet alleen van de schoolverlaters maar alle leerlingen vanaf leerjaar 3. Centrale vraag hierbij is in hoeverre leerlingen ten opzichte van zichzelf in meer of mindere mate hebben geprofiteerd tijdens de fase van afstandsonderwijs. De eerste meting betreft een subjectief beeld van de leerkracht, een week na het heropenen van de scholen –mei 2020-. De tweede meting een vergelijking tussen de Cito Midden-afname, januari 2020, versus de Cito Eind-afname, juli 2020.

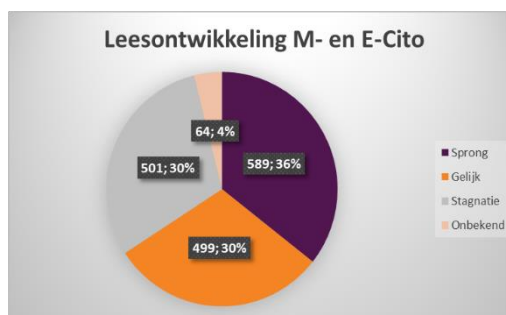
Hierbij ontstaat het volgende beeld:

Betreft een eerste, subjectieve inschatting van de leerkracht (gr 3-8)

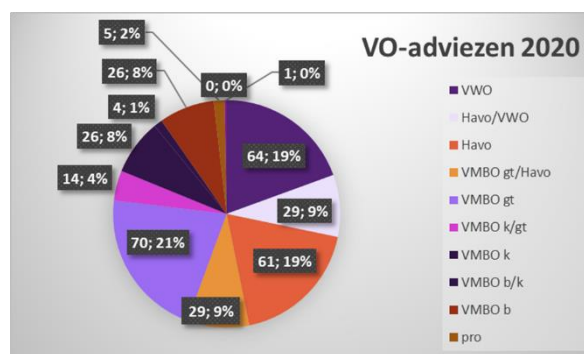
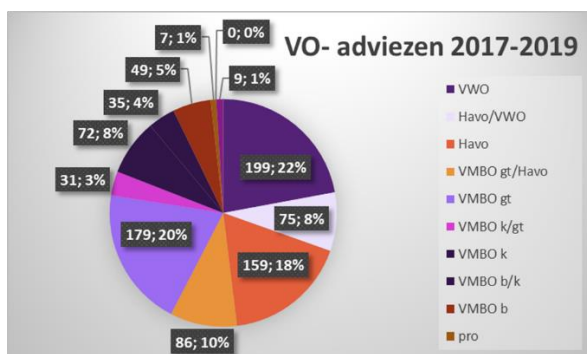
Betreft links het eerste, subjectieve beeld van de leerkracht, mei 2020. rechts een Cito vergelijking, afname januari 2020 versus juli 2020 (gr 3-7)

Stichting breed ontstaat er een gemêleerd beeld. Scholen waar substantieel veel leerlingen een groeispurong hebben gemaakt maar ook andersom. Intern is per school uitgefilterd in welke leerjaren deze hiaten zijn opgelopen, als beginsituatie voor een plan van aanpak.

Wat betreft dit plan van aanpak heeft iedere school, gevoed door de subsidiestroom 'inhaal- en ondersteuningsprogramma's verlengde schooltijd', die iedere school toegekend heeft gekregen, een supplement toegevoegd aan het jaarprogramma. Binnen H3O is er voor gekozen om te focussen op de kernvakken taal en rekenen vanuit een hybride vorm; een vorm waarbij een gedeelte onder en een gedeelte na schooltijd plaats vindt, uitgevoerd door eigen personeel. De eerste effecten van deze inzet zal in het voorjaar van 2021 worden gemonitord en gemeten.

Bij de schoolverlaters van 2020 is een VO-advies analyse opgemaakt. Hierin wordt duidelijk dat er H3O-breed voorzichtig is geadviseerd, in tegenstelling tot voorgaande jaren, nu het Cito-eindtoetsfragment ontbreekt.

2017-2019	Aantal lln	VWO	Havo/VWO	Havo	VMBO gt/Havo	VMBO gt	VMBO k/gt	VMBO k	VMBO b/k	VMBO b	pro	vso	advies niet mogelijk
TOTAAL	892	199	75	159	86	179	31	72	35	49	7	0	9
		22%	8%	18%	10%	20%	3%	8%	4%	5%	1%	0%	1%

2020	Aantal lln	VWO	Havo/VWO	Havo	VMBO gt/Havo	VMBO gt	VMBO k/gt	VMBO k	VMBO b/k	VMBO b	pro	vso	Advies niet mogelijk
TOTAAL	328	64	29	61	29	70	14	26	4	26	5	0	1
		19%	9%	19%	9%	21%	4%	8%	1%	8%	2%	0%	0%

Op schoolniveau ontstaat er uiteraard een specifiek beeld wat in een aantal situaties aanleiding is voor intern gesprek en te reflecteren op de overstapprocedure naar het VO.

d. Kwalificatie VO, toetsing en examinering

Het VO kent een onderwijsresultatenmodel op basis van 5 deelgebieden. Het verschil SE (schoolexamen) versus CE (centraal examen) wordt niet meegenomen in het verantwoordingsbeeld.

ONDERWIJSPROPOSITIE T.O.V. ADVIES PO							ONDERBOUWSNELHEID						
	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	G/T Koning: HAVO	VWO		VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	G/T Koning: HAVO	VWO		
2016-2017	22,68	22,68	22,68	-15,82	4,94	4,94	2015-2016	97,61	97,61	97,61	97,75	98,14	98,14
2017-2018	17,5	17,5	17,5	-2,42	20	20	2016-2017	98,95	98,95	98,95	97,47	98,25	98,25
2018-2019	22,37	22,37	22,37	-5,52	2,08	2,08	2017-2018	97,88	97,88	97,88	100	98,95	98,95
2019-2020	37,21	37,21	37,21	-2,31	15,87	15,87	2018-2019	96,89	96,89	96,89	98,36	96,71	96,71
GEM 3 jaar	26,03	26,03	26,03	-3,49	13,04	13,04	GEM 3 jaar	97,9	97,9	97,9	98,55	97,91	97,91
norm	-10,05	-10,05	-10,05	7,6	4,75	4,75	inspectienorm (gecorrigeerd)	93,51	93,51	93,51	94,34	94,49	94,49
resultaat							resultaat						
BOVENBOUWSUCCESS							EXAMENCIJFERS						
	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	G/T Koning: HAVO	VWO		VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	G/T Koning: HAVO	VWO		
2015-2016	96,04	93,13	100	91,03	85,4	91,09	2015-2016	6,61	6,44	6,66	6,28	6,2	6,69
2016-2017	96,59	93,33	92,31	91,18	82,08	88,32	2016-2017	6,73	6,36	6,4	6,33	6,03	6,46
2017-2018	85,92	93,64	95,83	85,96	83,33	88,64	2017-2018	6,45	6,11	6,16	6,35	6,2	6,45
2018-2019	89,13	96,81	96,3	90,87	77,21	80,84	2018-2019	6,28	6,32	6,09	6,41	6,37	6,19
GEM 3 jaar	91,22	94,44	95,04	89,36	81,01	86	GEM 3 jaar	6,53	6,27	6,19	6,37	6,19	6,35
norm (na correctie)	83,72	83,58	83,3	84,05	78,46	80,19	inspectienorm (gecorrigeerd)	6,35	6,17	6,07	6,09	6,18	6,14
resultaat							resultaat						
							Basisnorm/landelijk	6,5	6,23	6,19	6,19	6,27	6,3
VERSCHIL SE - CE							BOVEN DE NORM						
	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	G/T Koning: HAVO	VWO		SIGNAAL						
2015-2016	-0,41	0,03	0,18	0,16	0,15	0,05							
2016-2017	-0,43	0,02	0,4	0,25	0,31	0,33							
2017-2018	-0,39	0,07	0,59	0,21	0,24	0,25							
2018-2019	0,25	-0,04	0,54	0,11	-0,04	0,36							
GEM 3 jaar	-0,38	0,02	0,52	0,19	0,18	0,32							
norm groot verschil	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5							
norm zeer groot verschil	1	1	1	1	1	1							
resultaat	gering v	gering v	groot v	gering v	gering v	gering v							

Net als in het PO is er het afgelopen jaar expliciet aandacht geweest voor het verhaal achter het getal, bijvoorbeeld tijdens het Marap 3-gesprek. Aangevuld met de kwaliteitsvragen 'doen we de goede dingen, doen we de dingen goed?'

Dit jaar hebben relatief veel leerlingen een diploma behaald ten opzichte van de voorliggende jaren, mogelijk door de aanpassingen als gevolg van de coronacrisis.

Uitslagen examens Insula College na 2e tijdsvak- ten opzichte van het landelijk gemiddelde													
		2015	LG	2016	LG	2017	LG	2018	LG	2019	LG	2020	LG
Leerpark	vmbo	95,9%	95,3%	99,4%	95,8%	97,5%	96,0%	94,1%	95,3%	97,0%	95,7%	98,8%	99,4
Koningst	mavo	95,8%	94,3%	90,0%	94,0%	92,0%	92,9%	88,3%	92,5%	91,2%	92,9%	98,0%	99,2
Halmahe	havo	69,3%	87,6%	83,1%	88,6%	80,0%	87,2%	89,8%	88,1%	83,7%	88,3%	96,0%	97,5
Halmahe	vwo	91,3%	92,4%	93,3%	91,2%	82,3%	91,0%	92,1%	91,9%	84,0%	91%	100,0%	98,9

e. Onderwijsachterstanden

Door de bekostigingsformule die vanaf 2019 van kracht is, uitgaande van de schoolweging van een school, komen 5 scholen in aanmerking voor extra gelden in relatie tot het bestrijden van onderwijsachterstanden. Deze vijf scholen hebben aansluitend een schoolspecifiek projectplan opgesteld 'actief inspelen op onderwijsachterstanden'. In dit plan staat duidelijk omschreven welke doelstellingen de school nastreeft met de extra vrijgekomen middelen. Naast doelstellingen wordt er gewerkt vanuit de PDCA-cyclus om de middelen aansluitend te verantwoorden.

Het thema onderwijsachterstanden is daarnaast een gespreksonderwerp in de marap-cyclus. De directeur legt daarin verantwoording af over de ingezette middelen en legt dit vast in het projectplan. Voorbeelden hierbij zijn:

- Verlenging onderwijstijd voor taal-lezen
- Inzet onderwijsassistent
- Implementatie preventieprogramma BOUW (stimulans taal-leesontwikkeling) in de onderbouw

De gelden worden schoolspecifiek ingezet, aansluitend bij de schoolbehoefte en mogelijkheden. Dit neemt niet weg dat er ook op de andere schoollocaties specifiek aandacht is voor het bestrijden van onderwijsachterstanden.

Maar liefst 22 procent van de basisschoolleerlingen in Dordrecht valt binnen de landelijke doelgroep onderwijsachterstanden; kinderen die opgroeien in een complexe context. (bron: CBS onderwijskansen. Ter vergelijking: Amsterdam:25% / Rotterdam:32% / Den Haag: 28% / Utrecht:17%)

Juist voor leerlingen uit een achterstandspositie is onderwijs bij uitstek de mogelijkheid om te ontsnappen aan hun positie. Het onderwijs wordt hierbij gezien als het belangrijkste middel om te bereiken dat mensen maatschappelijke posities kunnen verwerven zonder dat naar hun sociale herkomst wordt gekeken. Hogere onderwijsprestaties leiden o.a. tot gemiddeld meer economische zelfstandigheid, een hoger inkomen, minder tienerzwangerschappen, minder criminaliteit, minder verslaving, meer gezondheid en een langere levensduur.

Door landelijke subsidieregelingen voor alle scholen nemen de H3O scholen deel aan de subsidie 'inhaal- en ondersteuningsprogramma's', zie onderdeel 'kwalificatie PO'. Hoe dan ook.....actief inspelen op gelijke kansen is een thema 'van ons allemaal'.

f. Corona

De coronacrisis heeft in 2020 een grote invloed gehad op het maatschappelijke leven en ook op scholen is de invloed van corona heel groot geweest en is dat nog steeds. Binnen H3O heeft corona gezorgd voor uitdagingen en nieuwe onderwijsperspectieven. Er is in korte tijd een grote kwaliteitsslag gemaakt rondom digitaal onderwijs en op alle PO en VO locaties is afstandsonderwijs opgezet en uitgevoerd.

Het jaar 2020 is het tweede jaar van het strategisch beleidsplan 2019-2023 'Kleur bekennen, Samen innoveren, Verschillend profileren'. Middels vijf thema's wordt toegevoerd naar een ijzersterke stichting met volledige focus op opvang en onderwijs, medewerkers en organisatie, vanuit een betekenisvolle identiteit en verbondenheid met de samenleving. Ondanks corona zijn de ingezette ontwikkelingen gedurende 2019 doorgezet in 2020. Er zijn enkele vertragingen opgelopen binnen de diverse thema's. Zo is er binnen thema 1; 'opvang en onderwijs *gelukkige leerlingen*', bij het subdoel 'doorlopende leer- en ontwikkelingslijn' vertraging opgelopen. Dit subdoel is doorgeschoven richting schooljaar 2021-2022. Focus binnen opvang, PO en VO heeft in 2020 vooral gelegen op de ontwikkeling van afstandsonderwijs, het in beeld houden van de leerlingen en het volgen van de groei/stagnering met betrekking tot de verschillende kernvakken.

Binnen H3O hebben de medewerkers laten zien flexibel om te kunnen gaan met alle uitdagingen, wat maakt dat er rondom thema 2; 'ambitieuze medewerkers', gesteld kan worden dat er een lerende cultuur heerst en medewerkers innovatief zijn. De verwachting is, mede door deze ambitieuze medewerkers en de extra rijksvergoedingen, dat de opgelopen vertragingen op verschillende lijnen in de komende jaren ingelopen worden.

g. Passend onderwijs

In het kader van passend onderwijs maakt H3O deel uit van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Dordrecht. Het samenwerkingsverband kent de volgende overleggen waarin directeuren, zorg- coördinatoren (VO), intern begeleiders (PO) en docenten van Insula College aan deelnemen:

- De ondersteuningsplanraad. Belangrijkste taak van de ondersteuningsplanraden is het beoordelen van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.
- Directeurenberaden PO en VO. De twee directeurenberaden vormen klankbordgroepen voor het samenwerkingsverband. Ze zijn belangrijk voor het IB-netwerk en zorgcoördinatorenberaad. Ook deze overleggroepen zijn belangrijk voor het creëren van draagvlak.
- Werkgroep PO-VO. In de werkgroep PO-VO nemen afgevaardigden uit het PO en VO plaats. Hier vindt de operationele afstemming tussen primair en voortgezet onderwijs plaats.

Centrale thema's in 2020 waren:

- Hoogbegaafdheid
- IB-netwerk met een focus op de wijk
- Herijken van de criteria van basisondersteuning, als opmaat naar nieuwe School-OndersteuningsProfielen (SOP).

h. VMBO techniek

In de regio Dordrecht hebben scholen voor VMBO waaronder ook Insula College Leerpark, VSO en Praktijkonderwijs, gesteund door het bedrijfsleven én het MBO, een samenwerkingsverband gemaakt. Enerzijds om de kwaliteit van het technisch onderwijs te verbeteren, anderzijds om de motivatie van leerlingen voor de techniek te vergroten. Het is opvallend dat de werkgelegenheid in de techniek enorm is toegenomen en de belangstelling voor technische opleidingen in het VMBO daalt.

Via de subsidie Sterk Techniek Onderwijs heeft de regio Dordrecht ook dit jaar middelen ontvangen om bovengenoemde doelen te bereiken en de samenwerking tussen de betrokken scholen zowel PO, VO als MBO en het bedrijfsleven te verbeteren. Het bedrijfsleven draagt 10% bij aan de genoemde middelen; zij bieden gastlessen, meer stages, geven trainingen en adviseren de scholen. Op 1 januari 2020 is het project gestart met een doorlooptijd van vier jaar (2020-2023). Door Covid-19 zijn met name de gezamenlijke activiteiten tussen het bedrijfsleven en de scholen vertraagd. Wanneer mogelijk wordt deze samenwerking opnieuw opgepakt.

i. Kinderopvang

Sturing op bezetting van de peuteropvang

Vanaf augustus 2020 vindt er 6-wekelijks een sturingsoverleg plaats tussen de directieuren IKC's en de betrokken beleidsmedewerkers. Tijdens dit overleg worden de bezettingscijfers van de peutergroepen gedeeld en wordt gekeken welke vervolgacties nodig zijn om hiermee de peuteropvang rendabel te houden.

Kwaliteitsplan met 4 pijlers

In 2020 is er geïnvesteerd in het kwaliteitsplan Kinderopvang waarbij de focus in de eerste plaats op de peuteropvang ligt. Hiermee wordt een financieel gezonde sector peuteropvang nagestreefd. De inhoud van het plan bestaat uit vier pijlers waar elke peuteropvanglocatie mee werkt:

- Gezonde opvang
- Woordenschataanbod via de methode LOGO-3000
- Doorgaande lijn peuters-kleuters
- Ouderbetrokkenheid

Training LOGO-3000

Alle pedagogisch medewerkers binnen de peuteropvang hebben in 2020 een training gevolgd om het woordenschataanbod structureel en planmatig aan bod te laten komen. De methode LOGO-3000 is hiermee op elke locatie geïmplementeerd.

Profilering – pr-campagne in kranten en op social media

In het najaar van 2020 heeft er een pr-campagne plaatsgevonden voor de peuteropvang. In de kranten en op social media hebben alle locaties met peuteropvang zichzelf laten zien.

Pilots 16-uur spelen

De pilots 16 uur spelen voor VE-peuters hebben in 2020 hun voortgang gekregen. De ervaringen die hiermee zijn opgedaan zijn gebruikt om in het najaar op locaties zonder pilot de voorbereidingen te treffen om vanaf 1 januari 2021 ook 16 uur spelen aan te kunnen bieden.

Locatie-overstijgende vakantieopvang

Vanaf de start van 2020 maakt de BSO tijdens de vakantie gebruik van vaste locatie-overstijgend BSO-aanbod. Ouders zijn bij de start van 2020 geïnformeerd over deze werkwijze. In de vakanties worden verschillende BSO's samengevoegd om zodoende een rendabel en inhoudelijk aanbod te kunnen bieden.

2.3.2 Waardering

De tevredenheidsonderzoeken onder medewerkers worden tweejaarlijks afgenomen. In 2020 zijn deze onderzoeken binnen H3O uitgevoerd. De resultaten worden besproken tussen de schoolleiders en het bestuur. Onze scholen nemen naar aanleiding van de resultaten van deze onderzoeken acties op in het schoolplan en het jaarprogramma. In de volgende tevredenheidsonderzoeken, welke gehouden worden in 2022, gaan we zien welke resultaten de genomen acties hebben opgeleverd.

Medewerkerstevredenheid VO

De OP medewerkers van het VO geven onze scholen gemiddeld een 7,0 (in 2018 was dit 6,8). Het landelijk gemiddelde is 7,0.

De OOP medewerkers van het VO geven onze scholen gemiddeld een 7,1 (in 2018 was dit 6,7). Het landelijk gemiddelde is 7,4.

De gebruikte onderzoeksmethode in het VO maakt het niet mogelijk om scores per thema weer te geven, alleen per vraag. De omvang daarvan is echter te groot om hier op te nemen. De uit de antwoorden gedestilleerde verbeterpunten worden uiteraard vertaald in acties.

Medewerkerstevredenheid PO

De medewerkers van het PO geven onze scholen gemiddeld een 7,86 (in 2018 was dit 7,63). Het landelijk gemiddelde is 7,72. In onderstaande tabel staat een overzicht van de tevredenheidsscores per thema die het personeel aan de scholen van Stichting H3O geeft.

Het bestuur			Referentie
	Peiling 2020	Peiling 2018	Alle scholen
1. Schoolklimaat	7,8	7,7	7,6
2. Pedagogisch klimaat	7,8	7,6	7,6
3. Externe communicatie	7,4	7,4	7,4
4. Management	7,9	7,3	7,6
5. Leerstofaanbod & Leermiddelen	6,9	7,2	7,0
6. Loopbaanmanagement	7,4	7,1	7,2
7. Interne communicatie	7,2	6,9	7,0
8. Organisatie	7,1	6,9	7,2
9. Werkklimaat	7,3	6,7	6,9
10. Primaire arbeidsvoorwaarden	7,1	6,7	6,8
11. Secundaire arbeidsvoorwaarden	6,7	6,6	6,8
12. Schoolgebouw	6,7	6,6	6,8

Medewerkerstevredenheid Opvang

De opvanglocaties van H3O krijgen van medewerkers een gemiddeld rapportcijfer van 7,81. In onderstaande tabel staat een overzicht van de tevredenheidsscores per thema die het personeel aan de opvanglocaties van Stichting H3O geeft.

Het bestuur	
	Deze peiling
1. Pedagogisch klimaat	7,5
2. Leerstofaanbod & Leermiddelen	7,3
3. Organisatie	6,9
4. Gebouw	6,8
5. Klimaat	7,3
6. Externe communicatie	7,1
7. Interne communicatie	6,6
8. Primaire arbeidsvoorwaarden	7,0
9. Loopbaanmanagement	7,0
10. Secundaire arbeidsvoorwaarden	6,1
11. Werkklimaat	6,9
12. Management	7,6

2.4 PERSONEELS- EN ORGANISATIEBELEID EN MIDDELEN

2.4.1 Personeels- en organisatiebeleid

Personeelsbezetting en -planning

In de onderstaande tabellen staan het aantal medewerkers en de equivalenten (fte) weergegeven (inclusief vervangingsaanstellingen).

Aantal / FTE	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aantal	798	814	811	823	813	823	819	777	796	808	805	816
FTE	520,6	526,0	522,1	526,9	521,2	525,2	521,8	518,7	528,6	528,5	526,4	532,0
Aantal vrouwen	628	640	638	647	638	647	645	611	628	637	636	647
Aantal mannen	170	174	173	176	175	176	174	166	168	171	169	169
Vrouwen FTE	376,1	380,2	378,8	382,1	379,2	383,3	381,1	376,8	387,6	387,2	387,2	391,6
Mannen FTE	144,5	145,8	143,3	144,8	142,0	141,9	140,7	141,9	141,0	141,3	139,3	140,4

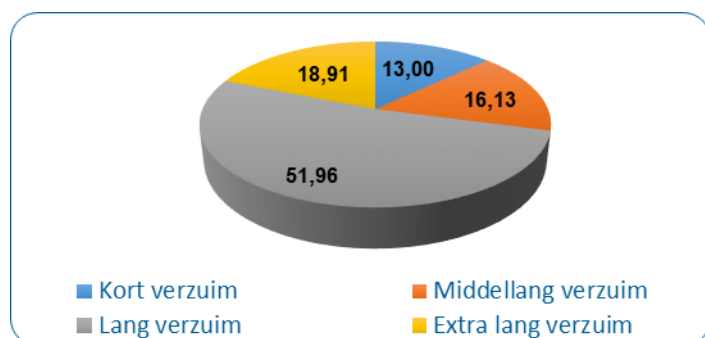
Leeftijdsopbouw

In de onderstaande tabellen wordt de leeftijdsopbouw weergegeven.

Categorie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
0 - 20	3	4	2	1	1	2	5	1	2	3	5	3
20 - 30	125	130	130	131	125	127	123	111	120	123	123	129
30 - 40	193	195	198	200	200	201	204	201	205	206	203	205
40 - 50	177	178	174	176	176	179	176	173	176	178	175	180
50 - 60	206	211	213	217	216	219	216	201	202	204	205	204
60 - 65	72	74	74	78	76	72	72	69	67	69	67	66
65 en ouder	22	22	20	20	19	23	23	21	24	25	27	29
Gem. leeftijd vrouwen	42	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43
Gem. leeftijd mannen	48	48	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage bedroeg in 2020: 5,69% exclusief zwangerschapsverlof. In onderstaande tabel wordt weergegeven welk percentage van het ziekteverzuim kort middel-lang, lang en extra lang verzuim betrof. In 2020 waren er 1067 verzuimmeldingen.

Uitstroom

In 2020 zijn er 93 medewerkers uit dienst gegaan.

Reden	Kinderopvang	Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs	Totaal
Eigen verzoek (art. 3.10)	9	23	2	34
Einde van rechtswege (vervanging art. 3.8)		5		5
Einde van rechtswege (art. 10.a.1 lid3a)			12	12
Einde van rechtswege (art. 3.8)	11	3	1	15
Ontbinding door kantonrechter wegens een wettelijke grond			1	1
Ontslag wegens het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd (art. 10.a.1 lid3b)			1	1
Ontslag wegens langdurige ziekte of arbeidsongeschiktheid (art. 10.a.6 lid2b)			2	2
Ontslag wegens langdurige ziekte of arbeidsongeschiktheid (art. 3.11 lid b)	1	1		2
Overlijden (art. 10.a.1 lid3c)		1		1
Verzoek medewerker (art. 10.a.1 lid 2a)			20	20

Instroom

In 2020 zijn er 81 nieuwe medewerkers in dienst getreden (kinderopvang 26 / primair onderwijs 31 / voorgezet onderwijs: 34)

Strategische personeelsplanning

De AOW-leeftijd tot 2026 ligt vast:

Jaar	De AOW-leeftijd was	De AOW-leeftijd wordt
2020	66 jaar en 8 maanden	66 jaar en 4 maanden
2021	67 jaar	66 jaar en 4 maanden
2022	67 jaar en 3 maanden	66 jaar en 7 maanden
2023	67 jaar en 3 maanden	66 jaar en 10 maanden

Medewerkers hebben het recht bij ABP om voor hun AOW gerechtigde leeftijd met keuzepensioen te gaan. Dit recht geldt vanaf 60 jaar.

Op basis van de leeftijdsgebonden en niet leeftijdsgebonden uitstroom wordt jaarlijks de vervangingsbehoefte voor de komende vijf jaren geformuleerd, waarbij de focus ligt op de werving van pedagogisch medewerkers, leerkrachten en docenten.

Organisatie ontwikkeling

Aspirant opleidingsschool Insula College

Het Insula College wil de samenwerking met de Hogeschoen intensiveren om krachtiger vorm te gaan geven aan docenten in opleiding (DIO). Het Insula College beoogt daarmee vanaf 2023/2024 een opleidingsschool te worden om zodoende praktijk en theorie meer aan elkaar te verbinden en (eerder) meer kwalitatieve docenten al dan niet in opleiding aan zich te kunnen binden om het tekort aan docenten te beperken. Vanaf augustus 2020 is het Insula College gestart met de aspirant opleidingsschool.

Aantal docenten in opleiding: 29

Passie voor (primair) onderwijs

In de Drechtsteden vormde het lerarentekort de aanleiding voor verschillende partijen in de regio om te starten met het project 'Passie voor Onderwijs Drechtsteden'. Het centrale doel is het behouden en borgen van kwalitatief goed onderwijs aan de leerlingen in de regio Drechtsteden.

Aantal leerkrachten in opleiding: 31

Aantal zij-instromers: 5

Aantal onderwijsassistenten in opleiding tot leerkracht: 9

Bevoegdheden

Via de aspirant opleidingsschool Insula College wordt zoveel mogelijk ingespeeld op zogenoemde tekortvakken. Het streven van het Insula College is om naast bevoegde docenten altijd een deel onbevoegde docenten (flexibele schil) in stand te houden. Enerzijds om altijd de mogelijkheid van werken-leren aan te bieden aan docenten in opleiding, anderzijds om niet of anders opgeleide potentiële medewerkers de kans te geven in het onderwijs te gaan werken. Tweedegraads docenten worden gestimuleerd om een ander vak erbij te leren of om een eerstegraad opleiding te volgen.

In onderstaand overzicht wordt het percentage bevoegdheden in het voortgezet onderwijs weergegeven. Een deel van onbevoegden is reeds studierend voor een bevoegdheid.

	bevoegd	benoembaar	onbevoegd
Halmaheiraplein	87%	13%	0%
Koningstraat	85%	0%	15%
Leerpark	76%	9%	15%

Bron: centerdata

Drijfverentest

Ook in 2020 is de ODC meting (afkorting voor Odin Development Compass) ingezet om inzicht te krijgen in persoonlijke talenten. De ODC meting neemt niet alleen een individu onder de loep, maar is ook waardevol voor de samenstelling van een excellerend team. Binnen stichting H³O wordt de meting ingezet bij de individuele medewerkers en bij het team. Tevens heeft een deel van de directeurs de meting gedaan en een individuele terugkoppeling ontvangen.

2.4.2 Middelen

Financiële middelen

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.5.

Huisvesting

H₃O is betrokken bij het proces van doordecentralisatie van de verantwoordelijkheid voor nieuwbouw van onderwijshuisvesting naar de gezamenlijke schoolbesturen. Concreet betekent dit dat een door de schoolbesturen op te richten rechtspersoon niet alleen juridisch maar ook economisch eigenaar van de huidige gebouwen en terreinen wordt, verantwoordelijk wordt voor renovatie en nieuwbouw en dat de gemeente alleen nog de vanuit het gemeentefonds ontvangen huisvestingsmiddelen per leerling overmaakt naar deze rechtspersoon. Het risico voor de financiering en exploitatie van de gebouwen komt bij deze rechtspersoon te liggen en niet bij de schoolbesturen. Voor het PO is hiervoor in het voorjaar 2016 een intentieverklaring getekend met als streven om tot definitieve afspraken te komen tussen gemeente en schoolbesturen en de oprichting van een nieuwe rechtspersoon van de gezamenlijke schoolbesturen in het PO. H₃O is intensief betrokken geweest bij de voorbereiding door deelname in diverse werkgroepen en stuurgroep. De gemeente Dordrecht heeft zich gecommitteerd aan de geformuleerde uitgangspunten. De laatste hobbels die moesten worden genomen betroffen fiscale overgangsproblematiek. Hiervoor is overleg gevoerd met de belastingdienst en de gemeente Dordrecht. De rechtspersoon genoemd Arcade is inmiddels opgericht per 1 oktober 2020, overeenkomsten zijn getekend en per 31 december 2020 zijn vrijwel alle schoolgebouwen van de betrokken schoolbesturen en de gemeente Dordrecht overgedragen aan Arcade. Arcade is per 1 januari 2021 gestart met haar werkzaamheden.

De nieuwbouw van de Sterrekijker is opgeleverd in april 2020. De nieuwbouw van de Regenboog Noordendijk is inmiddels in uitvoering onder de verantwoordelijkheid van Arcade. Nieuwbouw voor het Kristal en de Prins Bernhardschool is in voorbereiding. Het Kristal is begin 2021 met beide locaties een tijdelijke locatie aan de Eulerlaan betrokken, zodat de locatie Heimerstein vrij is voor nieuwbouw.

Het overleg over de doordecentralisatie in het VO is in 2016 helaas mislukt, doordat andere VO-schoolbesturen in Dordrecht zich hieraan niet wilden committeren. Inmiddels is het overleg met de gemeente Dordrecht over de huisvestingssituatie in het voortgezet onderwijs in Dordrecht weer opgestart.

De VMBO-gebouwen in het Leerpark van Insula en het Stedelijk Dalton Lyceum (SDL) hebben samen een te grote capaciteit (ongeveer 1.150 leerlingen) gezien het daadwerkelijke aantal VMBO-leerlingen (729 per 1 oktober 2020). Gevolg is een groot tekort op de huisvestingskosten. Een deel van het samenwerkingsgebouw was al in medegebruik gegeven aan het Da Vinci College om de huisvestingskosten terug te dringen. Vanaf de zomer 2020 is het medegebruik van het Da Vinci College in het samenwerkingsgebouw verder uitgebreid.

Bij de verschillende locaties van H₃O zijn werkzaamheden uitgevoerd conform de meerjarige onderhoudsplanning. Een deel van de zonnepanelen bij het Insula College locatie Koningstraat is vernieuwd.

ICT

In samenwerking met KIEN zijn ontwikkelingen opgestart en nadrukkelijke aandacht gegeven aan diverse onderwerpen. Het regionaal expertisecentrum (recent KIEN Leren genaamd) is gestart en de aangestelde projectleider bouwt KIEN Leren uit.

Door de inzet van de functionaris voor de gegevensbescherming zijn alle medewerkers regelmatig met aantrekkelijke nieuwsbrieven geïnformeerd over de AVG: privacy en de

veiliging. Daarnaast zijn diverse webinars georganiseerd om de medewerkers te informeren over onder andere online lesgeven en ontwikkelingen over formatief en summatief toetsen.

Uiteraard blijft binnen onze stichting de AVG van belang. Naast de procedures inzake de uitvraag toestemming (bijv. beeldmateriaal), het opstellen en onderhouden van de werkersovereenkomsten, is ook het opschonen van gegevens in het leerling administratie pakket geformaliseerd.

Het onderwerp online lesgeven kreeg een grote vlucht, gedurende de schoolsluitingen was het gebruik van Microsoft Teams (onderdeel van Office 365) een veelgebruikt medium. Binnen het primair onderwijs wordt Teams samen met Schoudercom gebruikt voor online les en communicatie. Binnen het voortgezet onderwijs wordt Teams ook via het leerling administratie systeem ingezet, de koppeling met het rooster is dan direct aanwezig. Terugkijkend was 2020 een jaar waarin deze vorm van communiceren en lesgeven binnen H3O een belangrijke positie heeft genomen.

Om de Office 365 omgeving duidelijk te positioneren als werkbare omgeving voor samenwerken, delen en communiceren met alle gebruikers van ons netwerk, is een eerste versie van een governanceplan gereed. In samenwerking met de aan te stellen KIEN medewerker samenwerkingsconsulent, zal dit governanceplan worden getoetst en zal een opvolgend plan van aanpak aan het college van bestuur worden aangeboden.

In het tweede kwartaal is de wisseling van Apple apparatuur op de locaties Insula College Halmaheiraplein en Koningstraat uitgevoerd. Alle docenten zijn voorzien van een nieuwe MacBook Air en de nieuwe brugklasleerlingen zijn gevraagd om met een iPad te gaan werken. Beide apparaten zijn door KIEN in beheer (voor de iPads leerlingen uiteraard pas na verkregen toestemming van ouders/verzorgers) en hierdoor zijn de scholen in staat om met Apple Klaslokaal te werken.

Later in het kalenderjaar zijn de voorbereidingen gestart voor de vervanging van computers en laptops. De laatste grote inkoopronde was in 2016 en derhalve zijn alle vaste computers in 2021 'end of life'. Een grootschalige inventarisatie heeft geleid tot een nauwgezet overzicht waarbij onderwijs en ICT nadrukkelijk in relatie met elkaar staan. Zoals al in eerdere jaren opgemerkt, de overgang van vaste computers naar laptops (Chromebooks en Windows) zet door.

2.4.3 Prestatiebox VO en PO

Vanaf 2012 worden door het ministerie van OCW de zogenaamde prestatiebox-middelen beschikbaar gesteld. Elke schooldirecteur (PO) c.q. locatiedirecteur (VO) heeft in het kader van de planning- en controlcyclus een plan opgesteld voor de inzet van deze middelen. Dit is besproken met het College van Bestuur en na eventuele aanpassing goedgekeurd ter uitvoering. Na afloop van het kalenderjaar 2020 zijn de resultaten beschreven in de managementrapportage van maart 2021 en opnieuw besproken met het College van Bestuur.

Voor het Insula College was in 2020 een bedrag voor prestatiebox-middelen beschikbaar van € 777.309. Dit bedrag is ingezet voor de volgende prioriteiten in de formatie en voor aanvullende scholing:

1. Uitdagend onderwijs voor elke leerling (meer aandacht en uitdaging voor toptalenten) en brede vorming voor alle leerlingen
2. De lerende organisatie
3. Professionalisering en deskundigheidsbevordering van leraren
4. Professionalisering schoolleiders en bestuurders (versterking bestuurskracht)

In het primair onderwijs was over 2020 € 605.691 beschikbaar. Deze middelen zijn ingezet voor de volgende actielijnen:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbeteringen
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkelijnen
5. Inzet in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit

2.4.4 Werkdrukmiddelen PO

Voor het terugdringen van de werkdruk van leerkrachten in het primair onderwijs heeft het kabinet vanaf het schooljaar 2018/2019 extra rijksvergoeding beschikbaar gesteld. Voor het schooljaar 2019/2020 werd het bedrag per leerling vastgesteld op € 229,21 per leerling. Het bedrag voor schooljaar 2020/2021 werd opnieuw verhoogd naar € 251,38 per leerling voor reguliere basisscholen en € 377,07 per leerling voor het SBO.

Conform het met de vakbonden en de PO-raad gesloten werkdrukakkoord heeft bij elke school het team een analyse uitgevoerd waar de knelpunten zitten die medewerkers ervaren en de oplossingen die zij hiervoor voorzien. Het team heeft vervolgens zelf bepaald welke maatregelen er in hun school worden genomen om de werkdruk te verminderen. Het bestedingsplan wat op basis hiervan is opgesteld is ter instemming voorgelegd aan de personeelsgeleding van de MR. In het overzicht hieronder is per school een samenvatting opgenomen van de voor de schooljaren 2019/2020 en 2020/2021 goedgekeurde bestedingsplannen. Naast deze bestedingsplannen zijn ook verschillende niet-financiële maatregelen ingezet om de werkdruk te verminderen.

School / middelen	Bestedingsplannen 2019/2020 en 2020/2021
SBO De Toekomst € 47.363	• 2019/2020: Inzet 0,4 fte OOP conciërge uit een participatiebaan en 0,6 fte OOP onderwijsassistent voor extra ondersteuning van leerkrachten • 2020/2021: Inzet verhoogd met 0,6 fte onderwijsassistent voor gehele schooljaar. Totale inzet: 0,4 fte OOP conciërge en 1,2 fte OOP onderwijsassistent
De Horizon € 55.291	• 2019/2020: Inzet 0,8 fte OP om extra groep te kunnen maken, waardoor het groepsgemiddelde lager wordt en een grote groep en/of een combi-groep voorkomen worden • 2020/2021: Inzet verlaagd naar 0,75 fte OP om ondanks de leerlingendaling extra groep te kunnen maken.
De Dr.H.Bavinckschool € 78.352	• 2019/2020: Inzet 0,7 fte OP en 0,5 fte OOP onderwijsassistent om extra handen in de groepen te realiseren, waardoor meer ruimte is voor leerkrachten met individuele leerlingen • 2020/2021: Inzet verhoogd met 0,1 fte OP en 0,1 fte OOP voor extra handen in de groepen. Totale inzet: 0,8 fte OP en 0,6 fte OOP onderwijsassistent
Prinses Julianaschool € 45.590	• 2019/2020: Inzet 0,65 fte OP om extra groep te kunnen maken, waardoor het groepsgemiddelde lager wordt en de inzet van de enkele jaargroepen behouden wordt • 2020/2021: Inzet verhoogd met 0,05 fte OP om extra groep te kunnen maken. Totale inzet: 0,7 fte OP
De Repelaer € 66.910	• 2019/2020: Inzet 0,75 fte OP en 0,3 fte OOP voor extra ondersteuning en deels vrij roosteren van leerkrachten, waardoor er meer ruimte is voor kinderen die extra aandacht nodig hebben • 2020/2021: Inzet gewijzigd naar meer OP en minder OOP en externe inhuur gymleerkracht voor 0,1 fte. Totale inzet: 0,9 fte OP (inclusief inhuur) en 0,2 fte OOP onderwijsassistent
De Fontein € 62.990	• 2019/2020: Inzet 0,9 fte OP om extra groep te kunnen maken, waardoor het groepsgemiddelde lager wordt en meer tijd beschikbaar is voor individuele leerlingen • 2020/2021: Inzet gelijk gehouden ondanks leerlingendaling om extra groep te kunnen maken

De Regenboog € 62.785	• 2019/2020: Inzet 0,05 fte OP en 1,0 fte OOP onderwijsassistent voor extra ondersteuning leerkrachten en inhuur gymleerkracht voor 0,2 fte OP. • 2020/2021: Inzet gelijk gehouden ondanks leerlingendaling
EBS Eden € 47.661	• 2019/2020: Inzet 0,65 fte OP voor meer handen in de groepen • 2020/2021: Inzet verhoogd met 0,05 fte OP. Totale inzet 0,7 fte OP
Prins Bernhardschool € 57.611	• 2019/2020: Inzet 0,5 fte OP gymleerkracht en 0,5 fte OOP conciërge/onderwijsassistent voor ontlasten leerkrachten en meer ondersteuning voor instructie en begeleiding kinderen • 2020/2021: Inzet gelijk gehouden ondanks leerlingendaling
De Sterrekijker € 104.928	• 2019/2020: Inzet 0,65 fte OP (gym)leerkracht voor extra handen in de klas en 1,2 fte OOP onderwijsassistent voor de midden- en bovenbouw, zodat werkplezier toeneemt met een hoger gevoel van tevredenheid en voldoening • 2020/2021: Inzet verhoogd met 0,2 fte en gewijzigd naar 0,5 fte OP en 1,55 fte OOP
Het Kristal € 90.494	• 2019/2020: Inzet 1,2 fte OP om extra handen in de groepen te realiseren, het voeren van gesprekken met ouders en externen onder schooltijd en het gemakkelijker afnemen van toetsen • 2020/2021: Inzet verhoogd met 0,1 fte OP. Totale inzet 1,3 fte OP.

2.4.5 Convenantsmiddelen VO

Op basis van het 'convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021' van minister Slob van OCW met werkgevers- en werknemersorganisaties is in december 2019 aanvullende bekostiging uitgekeerd. De wijze van besteding is door de directie met actieve betrokkenheid van het onderwijzend personeel afgestemd. Binnen het Insula College wordt de aanvullende bekostiging ingezet om een opleidingsschool te worden over de jaren 2020 tot en met 2023. De Hans Petrischool zet in op een arbo-plan om met een teambrede aanpak het ziekteverzuim te verlagen.

2.5 FINANCIËEL BELEID

2.5.1 Ontwikkelingen en risico's

In deze subparagraaf worden ontwikkelingen en risico's genoemd waarvan het vermoeden bestaat dat die zich kunnen voordoen, maar waarvan de financiële omvang (nog) niet gekwantificeerd kan worden. In de subparagrafen 2.5.2. en 2.5.3. worden het risico-beheersingsstelsel en risicobeheersingsmaatregelen beschreven. Op basis van de geconstateerde risico's en de risicobeheersingsmaatregelen is een weerstandsvermogen en daarbinnen een buffer van een bepaalde omvang nodig (zie subparagraaf 2.5.5.). Waar van toepassing is de toelichting inzake de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht (bevoegd gezag van de Hans Petrischool) te vinden in het afzonderlijk uitgebrachte jaarverslag (zie www.hanspetri.nl).

Leerlingaantallen PO en VO

De inkomsten worden grotendeels bepaald door het aantal leerlingen. Het realiseren van een bepaalde omvang van leerlingaantallen binnen de scholen is geen doel op zich, maar wel noodzakelijk voor een efficiënte bedrijfsvoering. Door het voeren van beleid op de doorgaande lijn van 2 – 18 jaar kan een kind/leerling worden gestimuleerd zijn of haar onderwijs carrière binnen H3O te (ver)volgen. Het realiseren van de geraamde leerlingaantallen kan ook deels afhankelijk zijn van de kwaliteit en capaciteit van gebouwen en

andere niet te beïnvloeden externe omstandigheden. De realiteitswaarde van de leerlingenprognoses is onderwerp van gesprek in elk overleg met een directeur in het kader van de planning- & control cyclus. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de scholen met de leerlingenaantallen.

Primair onderwijs

Sinds 2009 is het aantal leerlingen in Dordrecht op basisscholen incl. SBO in de leeftijd 4-12 jaar tot en met 1 oktober 2020 gedaald met 1.429 (12,4%). De verwachting uit de leerlingenprognoses primair onderwijs van voorjaar 2016 was dat de daling op gemeentelijk niveau voorbij is en het leerlingenaantal zou stabiliseren. Inmiddels is bekend dat de demografische krimp in het PO zich toch doorzet. Uit de nieuwe leerlingenprognoses van de gemeente Dordrecht blijkt het aantal reguliere basisschoolleerlingen te dalen van 9.800 in 2019 naar 8.900 in 2029 (- 900, - 9%).

Het gerealiseerde leerlingenaantal op 1 oktober 2020 bij H₃O is in vergelijking met de raming in de begroting 2020 iets meer gedaald en uitgekomen op 2.921 (- 41 ten opzichte van de vorige telling). Het marktaandeel van H₃O is vrijwel gelijk gebleven, van 29,0% per 1 oktober 2019 naar 28,9% per 1 oktober 2020. Voor het schooljaar 2021/2022 is voorzichtigheidshalve uitgegaan van een verdere daling naar 2.885 (- 36). Bij deze aantallen zal het marktaandeel in 2021 opnieuw naar verwachting gelijk blijven. Wel beschikt H₃O over 2 relatief kleine dislocaties: Fontein Wielwijk en Repelaer Eddingtonweg.

Voortgezet onderwijs

Uit de meest recente leerlingenprognose voortgezet onderwijs (voorjaar 2016) van de gemeente Dordrecht blijkt dat het aantal 12 tot 18-jarigen vanaf 2017 gaat afnemen vanwege de demografische ontwikkeling vanaf 7.636 in 2016 met ruim 700 leerlingen oftewel bijna 10%. Dit biedt zowel kansen als bedreigingen. Uit het PO is bekend dat de daling zich niet evenredig verspreidt over de verschillende besturen c.q. VO-scholen. Het aantal leerlingen in Dordrecht is inmiddels gedaald naar 6.966 per 1 oktober 2020.

Het gerealiseerde aantal leerlingen bij het Insula College voor het schooljaar 2020/2021 is 2.258 (exclusief vavo-leerlingen die elders onderwijs genieten). Dit zijn slechts 2 leerlingen minder dan het aantal leerlingen in 2019/2020 bestaande uit + 13 bij vmbo-beroepsgericht, - 34 bij mavo en + 19 bij havo/vwo. De instroom bij mavo/havo/vwo steeg van 381 naar 385. De stijging bij het vmbo-beroepsgericht werd veroorzaakt door een grotere instroom van 75 per 1 oktober 2019 naar 85 op 1 oktober 2020. In hoeverre deze grotere instroom een incidenteel effect was als gevolg van de coronacrisis (mede omdat de instroom bij de Hans Petrischool voor praktijkonderwijs daalde) kan nog niet worden overzien. Het marktaandeel van het Insula College steeg per saldo van 32,0% naar 32,4%. Voor het schooljaar 2021/2022 wordt een daling van - 58 leerlingen geraamd met name vanwege een grote uitstroom bij het vmbo-beroepsgericht. Bij dit aantal zal het marktaandeel van het Insula College gezien de verder gaande demografische krimp van het aantal VO-leerlingen in Dordrecht, gelijk blijven.

Overheidsmaatregelen en overige ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting diende rekening te worden gehouden met verschillende overheidsmaatregelen, waarvan de financiële gevolgen deels nog niet (volledig) kunnen worden overzien.

De financiële crisis leidde er tot voor kort toe dat de overheid maatregelen nam om de overheidsfinanciën op orde te houden. Gevolg was dat het in het verleden ontstane automatisme dat kostenverhogingen als gevolg van cao, inflatie en beleidsintensivering werden gecompenseerd in de rijksvergoeding was vervallen. Huidige praktijk is dat het telkens weer afwachten is in hoeverre met name de stijging van pensioenpremies door het kabinet wordt gecompenseerd. Grootste financiële risico voor de begroting 2020 was

daarom de ontwikkeling van de pensioenpremie en de salarismaatregelen in de nieuwe cao's. De ABP-premies zijn de afgelopen jaren telkens gestegen. Ook in 2020 stegen de pensioenpremies. Voor 2021 is opnieuw een stijging doorgevoerd. De regering heeft bij de voorjaarsnota (in mei 2020) loonbijstelling beschikbaar gesteld waaruit de stijging van de pensioenpremies 2020 kon worden gecompenseerd. Daarnaast is loonruimte beschikbaar gesteld voor een loonmaatregel in de nieuwe cao. In september 2020 werd de verwerking daarvan in de bekostiging bekend. Opnieuw moet worden afgewacht in hoeverre de loonbijstelling van de voorjaarsnota 2021 voldoende is om de gestegen pensioenpremies en nieuwe loonmaatregelen in de nog af te sluiten cao primair onderwijs en cao voortgezet onderwijs te dekken.

Verder zijn de volgende ontwikkelingen en risico's relevant:

- eigen risicodragerschap WW: in het VO betaalt de school een eigen bijdrage van 25% van de WW-uitkeringen en bovenwettelijke uitkeringen aan ex-werknemers. Het aflopen van tijdelijke contracten zonder dossiervorming vanwege onvoldoende functioneren leidt er in het PO toe dat ww-uitkeringen voor eigen rekening komen, omdat ontslag om bedrijfseconomische redenen bij H₃O vanwege de financiële positie niet hard is te maken richting het participatiefonds. Het aflopen van tijdelijke contracten leidend tot ww-uitkeringen dient daarom zoveel als mogelijk te worden voorkomen. Bij aannahme vanwege een tijdelijke formatiebehoefte of ontslag van een collega wordt deze consequentie in de overwegingen meegenomen;
- WGA/Ziektewet: H₃O is sinds 2012 vrijwillig verzekerd voor de WGA en vanaf 2014 voor de ziektewet-flex (eigen risicodrager). Vanaf 2017 is er ook de mogelijkheid om eigen risicodrager te worden voor de ziektewet-vast. Op zich is dit voor H₃O wenselijk om zodoende al deze verzekeringen in een hand te brengen om meer verbinding te kunnen realiseren. Het ziekteverzuim bij H₃O is echter te hoog, waardoor op dit moment geen enkele verzekeraar interesse heeft om een verzekering voor de ziektewet-vast bij H₃O af te sluiten. In combinatie met het eigen risicodragerschap voor ziekteverzuim vanaf 2020 (beëindiging aansluiting vervangingsfonds) in het PO ontstaan meer mogelijkheden voor eigen ziekte- en vervangingsbeleid. Het huidige ziekteverzuim is echter te hoog om dit financieel interessant te maken. Het ziekteverzuim bij H₃O moet dus omlaag om in deze dossiers verdere stappen te kunnen zetten. Inmiddels is het nieuwe WGA-contract aanbesteed voor de periode 2020 tot en met 2022;
- wet arbeidsmarkt in balans: per 1 januari 2020 is de nieuwe wet arbeidsmarkt in balans (WAB) in werking getreden. Onder de WAB heeft een werknemer al vanaf zijn eerste werkdag recht op een transitievergoeding bij ontslag, ook tijdens zijn proeftijd;
- wet werk en zekerheid: vanaf 1 juli 2016 is de wet werk en zekerheid (WWZ) voor het primair- en voortgezet onderwijs van kracht. Vanaf 1 juli 2015 is de WWZ binnen de kinderopvang al van kracht. Een onderdeel van de WWZ is de ketenbepaling. Daardoor is het aantal tijdelijke opeenvolgende contracten dat aan een werknemer kan worden aangeboden, beperkt;
- ziektevervanging/lerarentekort: de basisscholen ondervinden steeds meer problemen bij het zoeken naar invallers voor zieke collega's. Hierin worden we beperkt door richtlijnen vanuit de wet werk en zekerheid (aantal tijdelijke contracten). Om deze reden is het wenselijk om invallers langer te binden aan H₃O. Indien hierbij leegloop plaatsvindt, dienen deze loonkosten voor eigen rekening te worden genomen. Deze leegloopkosten worden geboekt op de exploitatie van de betreffende school en zijn daarmee onderdeel van de beoordeling van de begrotingsvoorstellen van de betreffende school. In 2020 is het verzuimbeleid geïntensiveerd om te streven naar een structureel verzuimpercentage onder de 5%. Als eigen risicodrager kan ook het vervangingsbeleid beleidsrijker worden ingevuld. Het VO is al jaren verplicht eigen risicodrager. Het aantrekken van (bevoegde) collega's voor tekortvakken is problematisch, waardoor mogelijk hogere kosten moeten worden gemaakt voor het inzetten van uitzendbureaus en detacheringsbureaus. De kwaliteit van het onderwijs is grotendeels afhankelijk van de kwaliteit van de medewerkers en het vermogen van de organisatie om te innoveren.

doende middelen voor scholing van alle medewerkers en het opleiden van invalkrachten in het PO en kinderopvang en onbevoegde startende leerkrachten in het VO is noodzakelijk. Door in te zetten op strategisch personeelsplanning wordt gestreefd naar het voorkomen van een lerarentekort;

- vereenvoudiging bekostiging: voor zowel het VO als het PO is een vereenvoudiging van de bekostiging aangekondigd. De nieuwe bekostigingssystematiek in het VO is volledig goedgekeurd en wordt vanaf 2022 ingevoerd. Deze systematiek is nadelig voor brede scholengemeenschappen. Naar verwachting daalt de lumpsum voor het Insula College op termijn met - 1,3% oftewel - € 0,215 mln. Het wetsvoorstel voor de vereenvoudiging van de bekostiging bij het PO is inmiddels door de Tweede Kamer goedgekeurd met een beoogde invoering vanaf 2023. De vereenvoudiging in het PO is naar verwachting positief voor H3O;
- bezetting peuterwerk en VE-percentages: de benodigde personele inzet en het resultaat van de sector peuterwerk en kinderopvang is grotendeels afhankelijk van het aantal kinderen bij het peuterwerk en in de kinderopvang en specifiek voor het peuterwerk van het aantal VE-peuters. Afhankelijk van de keuze van ouders kan de bezetting van kinderen op een locatie snel wijzigen. Bij een gewijzigde bezetting dient snel te worden bijgestuurd op de personele inzet. Daarvoor is een flexibele schil noodzakelijk. Sinds het najaar 2018 is de bezetting bij het peuterwerk aan het dalen en dit heeft zich doorgezet in 2019. Om deze reden is het aantal VE-groepen in 2020 verlaagd van 27 naar 22. Vanaf 1 augustus 2020 is de wet ingegaan voor uitbreiding van het VE-aanbod van 10 naar 16 uur per week. In 2019 zijn hiervoor pilots gestart en vanaf 1 januari 2021 is met subsidie van de gemeente Dordrecht op alle locaties het VE-aanbod verruimd. Op de korte termijn stijgt daardoor het totaal aantal ingezette uren. Om de uitbreiding betaalbaar te houden, heeft de gemeente Dordrecht besloten de indicatiestelling voor VE te beperken. Op de middellange termijn zal daardoor het totaal aantal ingezette uren weer gaan dalen. Omdat voor VE-uren een substantieel hoger uurtarief wordt gesubsidieerd dan voor reguliere uren, is het risico dat een daling van het aantal VE-uren in combinatie met minder peuters, zal leiden tot opnieuw minder bezetting en het verder sluiten van het aantal VE-groepen.

Om de toenemende risico's op te kunnen vangen, is het wenselijk de flexibiliteit in de kostenstructuur te handhaven c.q. te vergroten.

2.5.2 Risicobeheersingsstelsel

Gezien de financiële positie van de stichting (zie hierna) is er enige bereidheid om een grote (financiële) impact van risico's te accepteren maar wel vanuit een beleidskader dat waar mogelijk risico's worden afgedekt. Zo moet operationeel het onderwijs en de kinderopvang altijd door kunnen gaan en dient te worden voldaan aan alle relevante wet- en regelgeving. Betrouwbare informatie (juist, tijdig en volledig) is noodzakelijk om goed te kunnen bijsturen. In deze subparagraaf wordt in het kader van 'Goed Bestuur' ingegaan op het stelsel van interne beheersingsmaatregelen dat wordt gehanteerd om tegemoet te komen aan de gesignaleerde risico's en onzekerheden. Omdat het VO de grootste sector binnen H3O is, wordt de code goed bestuur van de VO-Raad toegepast.

Het stelsel van interne beheersingsmaatregelen is opgebouwd uit:

- 1) een geformuleerde visie, missie, strategie en operationele strategische doelstellingen waarmee wordt gestuurd en op basis daarvan het benoemen van kritische succesfactoren en prestatie-indicatoren;
- 2) een helder geformuleerd besturingsconcept en daarvan afgeleide taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- 3) een adequate organisatiestructuur die aansluit op het besturingsconcept;
- 4) een goede procesinrichting en risico-analyse;
- 5) een goede planning- & controlcyclus en een daarbij behorend adequaat instrumentarium, waarin wordt gerapporteerd en geanalyseerd omtrent financiële en niet-financiële informatie.

- Ad 1) De visie, missie en strategie zijn geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd in het nieuwe strategisch plan 2019-2022.
- Ad 2/3) Het besturingsconcept en de organisatiestructuur is conform de code goed bestuur vastgelegd in verschillende documenten zoals het reglement Raad van Toezicht, het reglement College van Bestuur en het managementstatuut.
- Ad 4) De procesinrichting is vastgelegd in het handboek AO. De risico-analyse is opgenomen in het financieel beleidsplan en wordt jaarlijks geactualiseerd in de kaderbrief, de begroting en het jaarverslag.
- Ad 5) De beschrijving van de planning- en controlcyclus met kalender is opgenomen in het financieel beleidsplan.

Doelstelling van het meerjarig financieel beleidsplan is om een kader te bieden waarin ten eerste het beleid en de ambities op het gebied van planning & control en bedrijfsvoering voor de komende vier jaren worden verwoord en ten tweede de financiële randvoorwaarden worden geschetst waarbinnen de speerpunten uit het strategisch beleidsplan dienen te worden gerealiseerd rekening houdend met relevante ontwikkelingen en risico's. Het financieel beleidsplan bevat daarom enerzijds bestaand en reeds vastgesteld beleid (verdelingsmodellen binnen de sectoren VO en PO) en anderzijds een nadere uitwerking van bepaalde onderwerpen (ambities planning & controlcyclus en bedrijfsvoering, risico-analyse). Deze uitwerking is van invloed op de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen en de beschikbare budgetten voor strategische speerpunten. In december 2018 is samen met het nieuwe strategisch plan het financieel beleidsplan 2019-2022 vastgesteld. In de begroting 2021 is een tussentijdse evaluatie van het financieel beleidsplan opgenomen gericht op de verdere inzet van het innovatiebudget.

2.5.3 Risicobeheersingsmaatregelen

Risico's vragen om een passende reactie bijvoorbeeld door middel van een van de onderstaande acties:

- Het risico voorkomen met beheersingsmaatregelen (goed bestuur, goed management);
- Het risico beperken of afdekken met beheersingsmaatregelen (bijvoorbeeld verzekeren);
- Het vroegtijdig voorzien van risicovolle ontwikkelingen en het met behulp van goede meerjarenbegrotingen tijdig binnen de exploitatie vrijmaken van financiële middelen ter dekking van de financiële gevolgen.

Binnen H3O zijn reeds verschillende risicobeheersingsmaatregelen genomen. Zo wordt in de meerjarenbegroting uitgegaan van een behoedzaam scenario voor de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Om eventuele bezuinigingen op te kunnen vangen, wordt gewerkt met een flexibele schil bij de inzet van personeel in de vorm van tijdelijke contracten. Daarnaast zijn vanuit het vorige financieel beleidsplan de volgende maatregelen genomen om tot verdere risicobeheersing te komen (op het niveau van 'financial control'):

- Digitale verwerking van inkoopfacturen en van ouderbijdragen in het VO en PO;
- Incassobeleid is ontwikkeld en beperkt tot enkel de ouderbijdragen kinderopvang;
- Het verzekeringspakket is doorgelicht en ondergebracht bij één verzekeraar;
- Het aantal bankrekeningen en pasjes is beperkt. Het betalingsverkeer is efficiënter georganiseerd;
- De betrouwbaarheid van de financiële administratie is verbeterd door controle op de volledigheid van de onderbouwing van mutaties (contractenregister, pakbonnen) en tijdige aanlevering;
- Het handboek AO, de mandaatregeling en het treasurystatuut zijn geactualiseerd. Het beleid op het gebied van aanbestedingen is ontwikkeld conform gewijzigde wet- en regelgeving;
- Het beheer van het ICT-netwerk is in 2014 ondergebracht bij Kien, specialist voor het onderwijs in Dordrecht. Kien is in 2016 gestart met het traject ISAE 3402-

certificering welke in 2018 is afgerond. Bij Kien is een functionaris gegevensbescherming aangesteld ten behoeve van alle leden;

- Voor het organiseren van en controle op de kwaliteit van de schoonmaak wordt vanaf juli 2016 binnen de schoonmaak-BV FBD een nieuwe toezichthouder ingehuurd. H₃O voert inmiddels zelf de personele-, salaris- en financiële administratie uit. Vanaf 2 november 2016 is H₃O 100%-aandeelhouder.

Vanaf de vorige planperiode is een structuur opgezet om strategische doelstellingen te realiseren, het risicomanagement bij H₃O te verbeteren en door te groeien van financial control naar management control door het:

- Realiseren van samenhang tussen strategie, beleid en risicomanagement;
- Koppelen van kritische succesfactoren/prestatie-indicatoren en strategische thema's;
- Realiseren van samenhang tussen jaarplan, bestuursverslag en verantwoording.

Deze structuur is geëvalueerd en aangevuld. De structuur in de nieuwe planperiode 2019-2022 bestaat uit een stuurgroep en 4 programmagroepen:

- De programmagroep Kwaliteit en Onderwijs (K&O);
- De programmagroep Medewerkers, Waardering en Communicatie (MWC);
- De programmagroep ICT en Bedrijfsvoering (I&B);
- De programmagroep Identiteit (ID).

Alle directeuren en afdelingshoofden van het bestuursbureau zitten in een programmagroep. Het College van Bestuur neemt geen deel meer aan de programmagroepen, maar alleen aan de stuurgroep. Per programmagroep zijn speerpunten uit het strategisch plan en risico's uit het financieel beleidsplan toebedeeld. Per programmagroep is een projectplan geschreven met een tijdsplanning. Daarbinnen is een prioritering aangebracht. De programmagroepen leggen via het MT-totaal verantwoording af aan het College van Bestuur. Het College van Bestuur is eindverantwoordelijk. Halfjaarlijks wordt over de voortgang van het strategisch beleidsplan gerapporteerd aan de Raad van Toezicht. Daarmee is dit document tevens het instrument om tot bijsturing te komen van de te behalen resultaten voor het eerstvolgende jaarplan op stichtingsniveau (per kalenderjaar) en de jaarprogramma's op schoolniveau (per schooljaar). Een samenvatting hiervan is opgenomen in paragraaf 2.2.

In het strategisch plan is gekozen voor 5 hoofdstukken. De hoofdstukken Opvang en onderwijs ('Gelukkige leerlingen') en Omgeving ('Verbonden met de samenleving') worden gerekend tot het werkterrein van de programmagroep K&O en de hoofdstukken Medewerkers ('Ambitieuze medewerkers') en Organisatie ('Samen H₃O') tot het werkterrein van de programmagroep MWC. Het hoofdstuk Identiteit ('Onze identiteit') is voor de desbetreffende programmagroep.

Stichting H₃O bevindt zich op dit moment in de verbeterfase van risicomanagement. In de uitvoeringsfase worden risico-analyses uitgevoerd en risicomanagement geïmplementeerd binnen de organisatie, in de verbeterfase gaat het om de optimalisatie hiervan. Streven is om door te groeien naar de verankeringsfase: risicomanagement is dan ingebed in de organisatie, integraal onderdeel van de bedrijfsprocessen en dient als basis voor (strategische) besluitvorming. De programmagroep I&B concentreert zich op de doorontwikkeling van financial naar management control. De hoofdlijnen hiervan zijn:

- Stimuleren risicobewustzijn en waar nodig cultuurverandering binnen H₃O;
- Verder integreren onderwijskwaliteit en doorstroom PO-VO in de planning- en controlcyclus;
- Evaluatie invulling code goed bestuur en voor zover nodig aanpassing en/of aanvulling van de huidige documenten mede gezien de nieuwe code van de VO-raad;
- Stimuleren en verbeteren van gestandaardiseerd gebruik van informatiesystemen;
- Doorontwikkeling inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- Inventariseren sleutelfunctionarissen en kennisdeling;
- Verbeteren verslaglegging onderwijskwaliteit in jaarverslag.

Om de risico's op het gebied van management control te kunnen beheersen, zijn aanvullende maatregelen nodig. De hoofdlijnen voor een programmagroep hebben daarom betrekking op zowel de speerpunten uit het strategisch plan als aanpalende risico's. Randvoorwaarden voor de ondersteuning bij het realiseren van speerpunten en het beheersen van risico's op het gebied van onderwijskwaliteit en op het gebied van doorstroom PO-VO zijn gecreëerd door het in 2018 aannemen van 2 nieuwe collega's bij het bestuursbureau. De programmagroepen hebben in het voorjaar 2019 nieuwe projectplannen uitgewerkt. Concretisering in deelplannen en nadere onderbouwingen voor de inzet van het bovenscholse innovatiebudget worden ter besluitvorming voorgelegd aan de stuurgroep en vastgesteld door het College van Bestuur waarna verwerking in de begroting of bijstelling daarvan plaatsvindt.

2.5.4 Allocatie van middelen / verdelingsmodel

Het verdelingsmodel binnen H₃O is gebaseerd op het principe van solidariteit tussen de scholen en heeft zowel betrekking op de verdeling van middelen binnen de stichting als binnen de sectoren. Het verdelingsmodel is in 2008 vastgesteld door het College van Bestuur. Het verdelingsmodel voor het PO is in 2009 geactualiseerd naar aanleiding van aanpassingen in de rijksvergoeding (wijziging gewichtenregeling en introductie impulsmiddelen). Het verdelingsmodel voor het VO is in 2013 aangepast op basis van een evaluatie van de ontwikkeling van de gemiddelde loonsom per locatie in relatie tot de GPL voor het gehele Insula College. Beide verdelingsmodellen zijn in 2017 opnieuw aangepast. Het verdelingsmodel PO is aangepast vanwege de overheveling buitenonderhoud en daling gewichten enerzijds en toegenomen bovenscholse taken anderzijds. Het verdelingsmodel VO is gewijzigd vanwege de substantieel gestegen gemiddelde loonsom OP bij Insula College locatie Leerpark, het vanwege grote mutaties in de leerlingenaantallen niet meer kunnen toepassen van een garantiepercentage en vanwege de toegenomen bovenscholse taken. Inmiddels is de gemiddelde loonsom bij de locatie Leerpark weer aan het dalen. De laatste wijziging heeft plaatsgevonden bij het PO in 2019 door de wijziging van de indicator voor onderwijsachterstandsmiddelen.

Verdeling middelen binnen de stichting

Uitgangspunten bij de verdeling van middelen binnen de stichting bij de begrotingsvoorbereiding zijn:

- Tussen sectoren wordt niet geschoven met baten. De baten per sector zijn beschikbaar voor dekking van de lasten van de betreffende sector;
- Een (meerjarig) tekort per sector dient gedekt te kunnen worden uit de binnen het eigen vermogen beschikbare middelen per sector;
- Vanwege van de gemeente Dordrecht in 2014 ontvangen overschrijdingsmiddelen is voor het PO een private bestemmingsreserve gevormd waaruit tekorten vanaf 2015 worden opgevangen;
- Het resultaat van de sector peuterwerk/kinderopvang wordt gemuteerd bij de private bestemmingsreserve voor deze sector;
- Op basis van regelgeving van het ministerie van OCW dient de verdeelsleutel voor de dekking van de kosten van bovenscholse contracten en het bestuursbureau te worden gebaseerd op de omvang van de rijksvergoeding. Omdat de sector peuterwerk en kinderopvang geen rijksvergoeding heeft, wordt voor het vaststellen van de bijdrage van deze sector een verdeelsleutel op basis van de totale baten toegepast;
- De verdeling van de bijdrage van de sector PO resp. VO aan de kosten van bovenscholse contracten en het bestuursbureau over de scholen resp. locaties binnen de sectoren vindt plaats op basis van de omvang van de rijksvergoeding.

Verdeling middelen tussen de basisscholen

Voor de verdeling van middelen tussen de basisscholen zijn op hoofdlijnen de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- De budgetaanvraag van de directeur wordt gekoppeld aan de beleidsvoornemens en te behalen resultaten in het jaarprogramma op schooljaarbasis;
- Geoormerkte subsidies dienen te worden ingezet voor geoormerkte kosten, zodat op voorhand wordt zeker gesteld dat subsidies worden gerealiseerd;
- De kosten van huisvesting en cyclisch onderhoud worden evenredig over de scholen verdeeld op basis van het aantal leerlingen;
- Van elke school wordt van de baten 74% voor personele kosten en 16% voor materiële kosten gegarandeerd, samen 90%. De bovenschoolse kosten worden geraamd op 7% op basis van de vastgestelde bovenschoolse taken en worden verdeeld op basis van de omvang van de rijksvergoeding. De hierdoor beschikbare bovenschools in te zetten ruimte wordt geraamd op 3%. Sectorale kosten worden bekostigd uit deze bovenschoolse ruimte en worden eveneens verdeeld op basis van de omvang van de rijksvergoeding;
- Jaarlijks bij het indienen van het jaarprogramma voor het komende schooljaar (eind juni/begin juli) dient de schooldirecteur van een onderwijsachterstandsschool tevens een plan in bij het College van Bestuur met een voorstel hoe het onderwijsachterstandenbudget voor de betreffende school wordt ingezet en welke doelen hiermee worden bereikt;
- De beoordeling van de gevraagde budgetten bij SBO De Toekomst vindt plaats gerelateerd aan de geraamde baten bij deze school;
- Extra financiële ruimte op basis van het financieel beleidsplan wordt ingezet voor innovatieprojecten ten behoeve van het realiseren van strategische doelstellingen.

Consequentie is dat elke school altijd 90% van haar baten krijgt goedgekeurd als budget voor de schoolgebonden personele en materiële kosten (met evenredige verdeling van kosten huisvesting en cyclisch onderhoud over de scholen op basis van het aantal leerlingen). In het begrotingsproces kunnen scholen door het indienen van een budgetaanvraag gekoppeld aan de beleidsvoornemens in het jaarplan een beroep doen op de bovenschools in te zetten ruimte van 3%. Indien een beroep op de bovenschools in te zetten ruimte wordt gehonoreerd, krijgt een school daarmee dus een percentage van boven de 90% als budget goedgekeurd.

De besluitvorming over de bovenschools in te zetten ruimte vindt plaats bij de begrotingsvoorbereiding en dus per kalenderjaar om aan te sluiten bij de jaarplancycclus van de stichting. Het CvB neemt het besluit over de bovenschools in te zetten ruimte, nadat advies over het voorgenomen besluit advies is gevraagd aan het MT PO. De bovenschools incidenteel in te zetten ruimte wordt toegekend voor maximaal 1 kalenderjaar, waarbij de afspraak om gedurende het schooljaar niet in te grijpen in de goedgekeurde formatie blijft bestaan. Indien na afloop van een begrotingsjaar blijkt dat een school over het goedgekeurde budget is heengegaan, dient deze overschrijding in de begroting van het lopende of volgende kalenderjaar te worden gecompenseerd bij door de directeur beïnvloedbare kostenposten.

Het eigen risicodragerschap van H3O voor ziekteverzuim vanaf 2020 heeft geleid tot lagere lasten vanwege minder werkelijke kosten van ziektevervanging in vergelijking met de over 2019 betaalde premie. Mogelijk wordt dit effect deels veroorzaakt door het leraarentekort en de coronacrisis. Om hier beter zicht op te krijgen en voorstellen te ontwikkelen voor de financiële verantwoordelijkheid van een school voor kortdurend verzuim in relatie tot het gezamenlijk dragen van de scholen van de kosten voor langdurig verzuim, was afgesproken om een jaar proef te draaien. In 2020 worden de volledige kosten van ziektevervanging daarom gezamenlijk gedragen. Inmiddels is besloten om het proefdraaien een jaar te verlengen. Op basis van de opgedane ervaringen en de in 2021 ontwikkelde voorstellen, zal het verdelingsmodel voor 2022 worden aangepast.

Verdeling middelen tussen de locaties van het Insula College

Voor de verdeling van middelen tussen de locaties van het Insula College zijn op hoofdlijnen de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- De budgetaanvraag van de directeur wordt gekoppeld aan de beleidsvoornemens en te behalen resultaten in het jaarprogramma op schooljaarbasis;
- Geoormerkte subsidies dienen te worden ingezet voor geoormerkte kosten, zodat op voorhand wordt zeker gesteld dat subsidies worden gerealiseerd;
- De bovenschoolse kosten worden geraamd op 7% op basis van de vastgestelde bovenschoolse taken en worden verdeeld op basis van de omvang van de rijksvergoeding. Sectorale kosten worden eveneens verdeeld op basis van de omvang van de rijksvergoeding;
- De begrotingsvoorstellen van een locatie worden beoordeeld op basis van de ontwikkeling van de (cumulatieve) financiële resultaten over de jaren heen met een tweetal correcties;
 - Een eerste correctie vanwege de hogere inzet van LD-functies bij HAVO/VWO in relatie tot de berekening van de rijksvergoeding personeel op basis van één GPL-OP voor het gehele Insula College binnen schoolsoort 4. De hogere gemiddelde loonsom van de OP-formatie bij HAVO/VWO in vergelijking met de MAVO en het VMBO-beroepsgericht voor HAVO/VWO leidt tot hogere loonkosten overeenkomend qua omvang door de uitrol van de functiemix met een bandbreedte tussen de 1,5% en 2% van de rijksvergoeding lumpsum personeel van het Insula College. De ontwikkeling van dit percentage wordt jaarlijks bij de voorbereiding van de meerjarenbegroting geëvalueerd;
 - Een tweede correctie vanwege de specifieke omstandigheden in het Leerpark (relatief hoge gemiddelde loonsom OP) vanwege veel LC-ers aan het einde van hun school en met een leeftijd van 62 jaar en ouder. De omvang wordt geraamd door het verschil te ramen van de extra loonkosten die het gevolg hiervan zijn gerelateerd aan de normaliter vergelijkbare ontwikkeling van de gemiddelde loonsom OP bij de MAVO. Inmiddels is de gemiddelde loonsom OP in het Leerpark weer aan het dalen.

Verdeling middelen binnen de sector peuterwerk en kinderopvang

Binnen de sector worden de resultaten per deelsector gevolgd (peuterwerk, BSO, KDV). Negatieve resultaten van een locatie worden geaccepteerd voor zover deze binnen de gehele deelsector worden opgevangen vanuit het beleidsmatige streven om op elke IKC zowel peuterwerk als BSO aan te willen bieden. KDV wordt gehandhaafd voor zover deze niet (structureel) verliesgevend is.

2.5.5 Wenselijke omvang weerstandsvermogen

Bij de beoordeling van de risico's is het relevant om onderscheid te maken naar:

- Kans en impact risico;
- Beïnvloedbaarheid risico;
- Alternatieve maatregelen om tot beheersing risico te komen en in samenhang met (financiële) mogelijkheden ('maakbaarheid' risico);
- Gevolgen maatregelen beheersing risico voor doelbereik.

Afhankelijkheid hiervan dient de wenselijke omvang van het weerstandsvermogen en de buffer daarbinnen nader te worden onderbouwd. In deze subparagraaf wordt daarom een onderbouwing gegeven op basis van de risico-analyse voor de onderwijssectoren.

Risico	Kans	Impact	Som	Kwantificering in weerstandsvermogen	Toelichting
Dalende leerlingaantallen als gevolg van de demografische ontwikkeling in het VO	4	5	20	€ 1.000.000	Het aantal VO-leerlingen in Dordrecht neemt af. Vanaf 2016 is sprake van een demografische daling van 10% voor de komende jaren. Bij een evenredige daling zou dit voor het Insula College 230

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
PHJ 24-06-2021

					minder leerlingen betekenen. Uitgaande van een gemiddelde rijksvergoeding van € 8.000 per leerling, zou dit een daling in de baten van jaarlijks € 1,8 mln betekenen. Deels kan hier rekening mee worden gehouden door middel van een flexibele schil.
Meerjarenperspectief Leerpark als gevolg van verschuiving van vmbo naar avo-onderwijs.	4	2	8	€ 400.000	Vmbo is relatief duur onderwijs. Dit leidt o.a. tot relatief hoge kosten (huisvesting, hogere personeelslasten t.g.v. hogere verhouding docenten/leerlingen, e.d.). Het aantal leerlingen bij Insula Leerpark is vóórafgaande aan de demografische ontwikkeling reeds substantieel gedaald met als gevolg een relatief hoge gemiddelde OP-loonsom (veel LC-ers) en te lage bezetting van de gebouwen.
Lerarentekort VO: Het werven van gekwalificeerde en bevoegde docenten vormt voor de tekortvakken een risico	4	2	8	€ 400.000	Het lerarentekort leidt tot relatief hoge wervings- en vervangingskosten (onder andere relatief dure uitzendkrachten en detacheringskrachten)
Lerarentekort PO: Ook in het PO wordt het steeds problematischer om nieuw personeel te werven	4	1	4	€ 200.000	Hogere wervingskosten en vervangingskosten (onder andere relatief dure uitzendkrachten en detacheringskrachten)
Samenstelling van het personeelsbestand in het VO: De gemiddelde leeftijd van VO-medewerkers is ouder dan 45	2	2	4	€ 200.000	De kans op uitval zal de komende jaren toenemen, hetgeen hoge vervangingskosten betekent (onder andere relatief dure uitzendkrachten en detacheringskrachten).
Opvolging/werving schoolleiders PO: Het is moeilijk om voldoende nieuwe en goed gekwalificeerde schoolleiders te vinden met name in het PO	2	2	4	€ 200.000	Schoolleiders zijn moeilijk aan te trekken op dit moment. Dit leidt met name tot relatief hoge kosten voor interim-directeuren.
Terugtrekkende overheid: onderwijsorganisaties moeten risico's op personeelsgebied steeds meer zelf beheersen	3	2	6	€ 300.000	o.a. WGA-eigen risico, ZW-flex, eigen risico vervanging ziekteverzuim
Personele risico's / financiële gevolgen van arbeidsconflicten/ Transitievergoedingen	3	2	6	€ 300.000	Regulier risico

Imagoschade i.v.m. niet halen strategische doelstellingen (kwaliteit, succes Apple project VO H en K)	1	5	5	€ 250.000	Het niet behalen van strategische doelstellingen kan toe imagoschade leiden, hetgeen minder leerlingen in de toekomst betekent
Uitval ICT-infrastructuur/cybercrime / datalekken	1	5	5	€ 250.000	Uitval ICT levert hoge vervangingskosten en imagoschade op
Instabiliteit bekostiging	2	2	4	€ 200.000	Regulier risico
Onvolledige indexatie van de bekostiging	2	2	4	€ 200.000	Regulier risico
Overige risico's/ restrictie's (lage dan wel onvoldoende kwalificeerbare risico's)	2	1	2	€ 100.000	Regulier risico
Totaal risico				€ 4.000.000	
Totaal risico gecorrigeerd voor het feit dat al deze risico's zich niet gelijktijdig zullen voordoen (55%)				€ 2.200.000	
Buffer t.o.v. totaal baten 2020 H3O				Circa 5 %	enkelvoudig

Toelichting kans:

Toelichting impact:

Klasse	Percentage	Referentiebeeld	Klasse	Gevolg
1	10%	< of 1x per 10 jaar	1	Zeep klein
2	30%	1x per 5-10 jaar	2	Klein
3	50%	1x per 2-5 jaar	3	Midden
4	70%	1x per 1-2 jaar	4	Groot
5	90%	1 x per jaar of >	5	Zeep groot

H3O financiert de vaste activa volledig uit het eigen vermogen. Over de periode 2013 (na afstoten van het voormalige gebouw van het Insula Leerpark) tot en met 2018 bedroeg de financieringsbehoefte gemiddeld 14,8% van de baten van H3O (enkelvoudig). Indien de ramingen uit de meerjarenbegroting worden meegerekend, bedraagt de financieringsbehoefte gemiddeld 13,8% van de baten over de periode 2013-2022. In het financieel beleidsplan is uitgegaan van een gemiddelde financieringsbehoefte van de stichting rond de 15%. Samen met de benodigde buffer van 5% voor het afdekken van risico's is de wenselijk omvang van het weerstandsvermogen voor de onderwijssectoren van de stichting (enkelvoudig) minimaal 20%.

De gewenste omvang van de private bestemmingsreserve bij de sector peuterwerk en kinderopvang is gezien de toegenomen risico's als gevolg van overheidsmaatregelen en dalende bezetting bij het peuterwerk (zie hierboven) bepaald op een omvang van 20% van de baten van deze sector en 1,5% van de baten van geheel H3O.

Het totaal wenselijke weerstandsvermogen van H3O bedraagt daarmee 20% voor de onderwijssectoren (exclusief bestemmingsreserves) en 1,5% voor de sector peuterwerk en kinderopvang, samen minimaal 21,5% van de baten van H3O (enkelvoudig).

2.5.6 Financiële positie per 31 december 2020

De financiële positie per 31 december 2020 van H3O (zowel enkelvoudig als geconsolideerd) is vergelijkbaar met 2019 en blijft solide. Deze conclusie is gebaseerd op een aan-

tal financiële kengetallen die hieronder zijn opgenomen. In onderstaande tabel zijn de waarden opgenomen van de jaren 2020 en 2019. Over 2019 waren de ratio's verbeterd als gevolg van de in december 2019 toegekende aanvullende bekostiging voor het 'convenant extra geld' voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het fundierend onderwijs 2020-2021' en de in 2019 niet ingezette loonruimte bij het VO en het PO. Hiervoor zijn bestemmingsreserves gevormd. De bestemmingsreserves loonruimte 2019 zijn in 2020 ingezet. De bestemmingsreserves aanvullende bekostiging worden de komende jaren ingezet.

Kengetal	2020 geconsolideerd incl. SCOD en HP	2019	2020 enkelvoudig + SCOD	2019	2020 enkelvoudig excl. SCOD en HP	2019
Rentabiliteit	0,39	1,72	- 0,14	1,33	- 0,14	1,33
Liquiditeit (current ratio)	2,79	3,03	2,64	2,93	2,37	2,62
Solvabiliteit 1	0,60	0,60	0,58	0,58	0,54	0,55
Solvabiliteit 2	0,73	0,75	0,72	0,74	0,70	0,72
Weerstandsvermogen	30,6	29,5	29,2	28,4	25,4	24,5
Huisvestingsratio	8,9	8,3	9,2	8,5	9,2	8,5

Rentabiliteit

In het onderwijs wordt voor de bepaling van het kengetal rentabiliteit het resultaat gedeeld door de totale baten van de gewone bedrijfsvoering. De rentabiliteit over 2020 is geconsolideerd positief vanwege het resultaat bij de Hans Petrischool. Enkelvoudig is de rentabiliteit negatief. De inspectie gebruikt de volgende signaleringswaarden: 3-jarig < 0, 2-jarig < -0,05, 1-jarig < -0,1. Beleidsmatig heeft H₃O in de begroting 2019 en 2020 gekozen voor een goedgekeurd tekort bij het VO en het PO. Vanwege de aanvullende bekostiging voor het convenant en de niet ingezette loonruimte in 2019, was het resultaat 2019 veel positiever dan geraamd in de begroting 2019 en bovendien werd de aanvullende bekostiging pas bekend na het vaststellen van de meerjarenbegroting 2020-2024. Het resultaat 2020 van H₃O is vanwege het alsnog inzetten van de loonruimte 2019 in de nieuwe cao's VO en PO 2020 negatief, maar minder negatief dan geraamd in de begroting 2020 met de niet-ingezette loonruimte 2019 daaraan toegevoegd.

Liquiditeit - current ratio

De current ratio is een maatstaf die aangeeft of de stichting op korte termijn te maken kan krijgen met liquiditeitsproblemen. De current ratio op basis van de balans 2020 geeft aan dat H₃O enkelvoudig 2,37 en geconsolideerd 2,79 keer meer over vlottende activa beschikt dan wat op korte termijn aan schuldeisers betaald moet worden. De daling van de current ratio is het gevolg van de toegenomen kortlopende schulden (zie paragraaf 3.3). De waarde bij H₃O ligt boven de door de inspectie gehanteerde signaleringswaarde van 0,75.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid (van financieringsinstellingen) van H₃O. Dit kengetal geeft weer welke bezittingen de stichting tegenover haar schulden heeft staan, zodat zij op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De waarde voor solvabiliteit 1 is ultimo 2020 vrijwel gelijk gebleven op 0,54 enkelvoudig en 0,60 geconsolideerd. Solvabiliteit 2 (inclusief voorzieningen) is licht gedaald naar 0,70 resp. 0,73. Deze waarde ligt boven de door de inspectie gehanteerde signaleringswaarde van 0,3. H₃O is financieel gezond.

Weerstandsvermogen

Behalve de hiervoor toegelichte kengetallen is het weerstandsvermogen een belangrijke indicator voor de continuïteitsverwachting van de stichting. In welke mate is H₃O in staat om tegenvallers op te vangen? Voor het weerstandsvermogen wordt de volgende definitie gehanteerd: 'het weerstandsvermogen is het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van alle baten in een jaar inclusief de financiële baten en exclusief de buitengewone lasten'. Om de continuïteit van H₃O te waarborgen is een bepaalde ondergrens van het eigen vermogen noodzakelijk. Deze noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van het risicoprofiel van H₃O, de benodigde financiering van investeringen en de bestemmingsreserves (zie subparagraaf 3.5.5).

Volgens de geconsolideerde balans 2020 van H₃O, inclusief de SCOD en de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht, bedraagt het eigen vermogen per 31 december 2020 € 15,038 mln, overeenkomend met een weerstandsvermogen van 30,6% (2019 29,5%). Van het eigen vermogen ultimo 2020 is 12,6% van de baten (2019 12,1%) nodig voor de financiering van bestaande vaste activa (exclusief de private financiering van de sector peuterwerk & kinderopvang en de SCOD).

In 2019 zijn publieke bestemmingsreserves gevormd voor de inzet van de aanvullende bekostiging uit het 'convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021' en de in 2019 niet ingezette loonruimte bij het VO en het PO. Deze laatste middelen zijn in 2020 in de nieuwe cao's VO en PO ingezet. De aanvullende bekostiging wordt bij het Insula College ingezet om een opleidingsschool te worden in de komende jaren en bij de Hans Petrischool om een arbo-plan uit te voeren om het ziekteverzuim terug te dringen. Bij het PO wordt de aanvullende bekostiging ingezet om de bijdrage van de sector PO aan het innovatiebudget ten behoeve van het realiseren van de doelen uit het strategisch plan 2019-2022 en de geraamde tekorten voor 2021 en 2022 op te vangen. De bijdrage van het Insula College aan het innovatiebudget voor het realiseren van het strategisch plan 2019-2022 en het volgende strategisch plan 2023-2026 en de geraamde tekorten worden gedekt uit de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering VO. Innovatiebudgetten voor de sector peuterwerk en kinderopvang worden bekostigd vanuit de private bestemmingsreserve van deze sector. Daarnaast zijn er nog private bestemmingsreserves overschrijdingsmiddelen PO en SCOD en bestemmingsreserves voor flexibele bapo. Voor de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht is ultimo 2020 een bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen gevormd om de geraamde tekorten voor de komende jaren op te vangen.

De omvang van de bestemmingsreserves is ultimo 2020 vastgesteld op 11,7% van de baten (2019 10,3%). Uit het weerstandsvermogen is daardoor per saldo ultimo 2020 een buffer van 6,3% (2019 7,1%) beschikbaar voor de afdekking van risico's en financiering van nieuwe investeringen in materiële vaste activa.

Volgens de enkelvoudige balans 2020 van H₃O bedraagt het eigen vermogen per 31 december 2020 € 11,483 mln, overeenkomend met een weerstandsvermogen van 25,4% (2019 24,5%). Van het eigen vermogen ultimo 2020 is 12,7% van de baten (2019 12,1%) ingezet voor de financiering van bestaande vaste activa (exclusief de private financiering van de sector peuterwerk & kinderopvang). De omvang van de bestemmingsreserves (met private middelen opgebouwde reserves peuterwerk & kinderopvang en overschrijdingsmiddelen PO en met publieke middelen gevormde reserves voor flexibele bapo, aanvullende bekostiging en kwaliteitsverbetering VO) is ultimo 2020 vastgesteld op 6,9% van de baten (2019 7,1%). Uit het weerstandsvermogen is daardoor per saldo ultimo 2020 een buffer van 5,8% (2019 5,3%) beschikbaar voor de afdekking van risico's en financiering van nieuwe investeringen in materiële vaste activa.

Het gerealiseerde weerstandsvermogen exclusief bestemmingsreserves bedraagt ultimo 2020 enkelvoudig 12,7% + 5,8% = 18,5% van de baten (2019 17,4%) en ligt daarmee onder de door H₃O minimaal vastgestelde omvang van het weerstandsvermogen van 20% voor de onderwijssectoren. Voor de sector peuterwerk en kinderopvang is ultimo 2020 een omvang van de private bestemmingsreserve gerealiseerd van 1,3% (2019 1,3%).

0,9%) als gevolg van het positieve resultaat van de sector, waardoor deze bijna op het gewenste niveau ligt.

Afgezet tegen de cumulatieve baten van H₃O en de SCOD heeft de private bestemmingsreserve van de SCOD ultimo 2020 een omvang van 3,8% (2019 3,9%).

Zowel geconsolideerd als enkelvoudig is een positieve buffer beschikbaar voor het afdekken van toekomstige risico's van H₃O. Deze ligt licht boven de door de inspectie gehanteerde signaleringswaarde van 5%.

Huisvestingsratio

Met ingang van 2016 maakt de inspectie voor haar financieel toezicht gebruik van een set kengetallen met bijbehorende signaleringswaarden. De signaleringswaarden van de kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen. Zij dienen als detectiemiddel voor mogelijke problemen. Gezien de financiële positie van en de waarden bij H₃O is hiervan bij H₃O geen sprake.

Tot de set kengetallen van de inspectie behoort ook de huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen / totale lasten) met een signaleringswaarde van 10%. Deze ratio is bij H₃O relatief hoog, omdat de gezamenlijke huisvestingslasten van de vmbo-beroepsgerichte afdelingen van het Stedelijk Dalton Lyceum en het Insula College in het Leerpark integraal zijn opgenomen, terwijl de bijdrage van het Stedelijk Dalton Lyceum hierin is opgenomen bij de overige overheidsbijdragen. Desondanks ligt de waarde zowel enkelvoudig (9,2) als geconsolideerd (8,9) over 2020 onder de signaleringswaarde.

'Bovenmatig' publiek eigen vermogen

In 2020 heeft de inspectie een nieuw kengetal geïntroduceerd om zicht te krijgen op mogelijk 'bovenmatig' publiek eigen vermogen. Ondanks de grote verschillen gebruikt de inspectie voor alle onderwijssectoren dezelfde formule om een normatief publiek eigen vermogen te berekenen en deze te vergelijken met het werkelijke publieke eigen vermogen. Een groter werkelijk publiek eigen vermogen zou volgens de inspectie kunnen duiden op een 'bovenmatig' publiek eigen vermogen. Binnen de formule voor het normatief publiek eigen vermogen maakt de inspectie onderscheid tussen de financieringsfunctie voor gebouwen, de financieringsfunctie voor overige materiële vaste activa en de bufferfunctie.

Kengetal	2020		2019	
	geconsolideerd excl. privaat		enkelvoudig excl. privaat	
Normatief publiek EV	9.176.096	8.742.407	8.541.200	8.173.809
Werkelijk publiek EV	12.131.838	11.557.201	10.284.631	9.963.096
'Bovenmatig' publiek EV	2.955.742	2.814.794	1.743.431	1.789.287
Als % van de baten	6,0%	5,8%	3,9%	4,0%

De berekening van het normatief publiek eigen vermogen bij H₃O en de vergelijking met werkelijk publiek eigen vermogen suggereert dat ultimo 2020 sprake is van een 'bovenmatig' publiek eigen vermogen van € 2,956 mln geconsolideerd en € 1,743 mln enkelvoudig. Zoals aangegeven wordt hierbij echter geen rekening gehouden met organisatie-specifieke omstandigheden en beleidskeuzen en is de omvang voor een belangrijk deel afhankelijk van wijzigingen in de financieringsfunctie. De bufferfunctie voor grote organisaties is vastgezet op 5% van de baten. Stichting H₃O heeft de beleidskeuze gemaakt om tekorten in de meerjarenbegroting te ramen om zodoende innovatiebudget vrij te maken voor het realiseren van de doelen uit het strategisch plan 2019-2022 en het volgende

strategisch plan 2023-2026. Over de jaren 2021-2026 tellen deze tekorten conform de meerjarenbegroting op tot een bedrag van € 1,155 mln in het VO en € 0,655 mln in het PO, samen enkelvoudig € 1,810 mln. Deze omvang komt vrijwel overeen met de hierboven berekende omvang van het enkelvoudige 'bovenmatig' publiek eigen vermogen.

De positieve resultaten over de afgelopen jaren bij de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht zijn deels het gevolg van de ontvangen ESF- en SZW-subsidies, terwijl hier beperkte aanvullende kosten voor werden gemaakt. Om deze reden is een nieuwe bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen gevormd om de geraamde negatieve resultaten vanaf 2021 op te kunnen vangen. De Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht heeft als afzonderlijke rechtspersoon met relatief lage baten een hoger normatief publiek eigen vermogen, omdat bij deze stichting met een hogere bufferfunctie mag worden gerekend. In de jaarrekening 2020 van de stichting is het 'bovenmatig' publiek eigen vermogen berekend op € 1,038 mln en daalt naar verwachting in 2021 naar € 0,710 mln vanwege het geraamde tekort over 2021 én vanwege de geraamde investering in het gebouw van de Hans Petrischool in 2021. Deze omvang komt vrijwel overeen met de nieuw gevormde bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen. In de hierboven genoemde geconsolideerde cijfers komt dit echter niet tot uitdrukking, omdat daarin geen rekening kan worden gehouden met de specifieke situatie van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht als afzonderlijke rechtspersoon met relatief lage baten en een hogere bufferfunctie.

Conclusie

De liquiditeits- en vermogenspositie van de stichting is ultimo 2020 zowel enkelvoudig als geconsolideerd meer dan voldoende. H³O is goed in staat haar kortlopende verplichtingen na te komen en continuïteit te waarborgen. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de ontwikkeling van de eigen vermogenspositie door het beleidsmatig goedkeuren van meerjarige tekorten.

2.5.7 Analyse resultaat 2020

Het exploitatiesaldo 2020 bedraagt € 0,190 mln (2019 € 0,832 mln) bestaande uit - € 0,063 mln voor H³O enkelvoudig (2019 € 0,594 mln), nihil voor de SCOD (2019 nihil) en € 0,253 mln voor de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht/Hans Petrischool (2019 € 0,238 mln). De sectoren voortgezet en primair onderwijs van H³O haalden in 2019 beiden een positief resultaat als gevolg van de aanvullende bekostiging en niet ingezette loonruimte 2019. Deze loonruimte is ingezet in 2020. Mede om deze reden is het gezamenlijke resultaat 2020 van de onderwijssectoren van H³O negatief. In de begroting werd reeds gerekend met beleidsmatig toegestane tekorten. De sector peuterwerk en kinderopvang (PWKO) realiseerde een positief resultaat waarop in de begroting niet was gerekend.

Voortgezet onderwijs

In de begroting 2020 werd een resultaat voor het VO geraamd van - € 0,075 mln onder andere bestaande uit - € 0,190 mln bijdrage innovatiebudget, - € 0,106 mln budget meerjarenperspectief Insula Leerpark en € 0,187 mln terugontvangst transitievergoedingen IVA. Nadien bleek dat de terugontvangst transitievergoedingen IVA reeds bij de jaarrekening 2019 als baten moesten worden genomen en dat de in 2019 niet ingezette loonruimte alsnog in 2020 werd verwerkt in de nieuwe cao VO wat tot extra loonkosten heeft geleid in 2020. De raming werd bij de bijstellingen aangepast naar - € 0,200 mln. Het resultaat van het Insula College over 2020 is uitgekomen op € 0,047 mln. Het verschil met de raming wordt met name veroorzaakt door minder personele lasten als gevolg van niet-inge vulde formatieruimte door het lerarentekort enerzijds en minder leerlinggebonden kosten vanwege niet-doorgegane activiteiten als gevolg van de coronacrisis anderzijds.

Primair onderwijs

In de begroting 2020 werd een negatief resultaat geraamd bij het PO van - € 0,125 mln onder andere bestaande uit - € 0,275 mln bijdrage innovatiebudget (€ 0,175 mln + een versnelling van € 0,100 mln), - € 0,050 hogere kosten ICT-licenties en € 0,185 mln terugontvangst transitievergoedingen IVA. Nadien bleek dat de terugontvangst transitievergoedingen IVA reeds bij de jaarrekening 2019 als baten moesten worden genomen en dat de in 2019 niet ingezette loonruimte alsnog in 2020 werd meegenomen in de nieuwe cao PO wat tot extra loonkosten heeft geleid in 2020. De raming werd bij de bijstellingen aangepast naar - € 0,425 mln. Het gerealiseerde resultaat 2020 bedroeg - € 0,339 mln. Het verschil met de raming wordt ook in het PO met name veroorzaakt door minder personele lasten als gevolg van niet-ingevulde formatieruimte door het lerarentekort enerzijds en minder leerlinggebonden kosten vanwege niet-doorgegane activiteiten als gevolg van de coronacrisis anderzijds. Daartegenover stonden hogere huisvestingskosten als gevolg van het noodzakelijk opknappen van de tijdelijke locatie van basisschool het Kristal aan de Eulerlaan vanaf 2021.

Peuterwerk & kinderopvang

In de begroting 2020 werd een resultaat geraamd van nihil. Mede vanwege goede afspraken die medio 2020 zijn gemaakt met de gemeente Dordrecht over de bekostiging van de pilots uitbreiding VE-aanbod van 10 naar 16 uur per week werd de raming bij de bijstellingen verhoogd naar € 0,050 mln mede omdat de gevolgen van de coronacrisis voor de BSO en de kinderopvang niet volledig konden worden overzien. Het resultaat 2020 is uitgekomen op € 0,229 mln, omdat enerzijds de bezetting op peil bleef en ouders voor hun eigen bijdrage in de kinderopvang tijdens de lockdowns door het kabinet werden gecompenseerd en anderzijds omdat minder personele kosten werden gemaakt in de lockdowns en de discussie met de belastingdienst over de vennootschapsbelasting 2015 met een meevaller werd afgesloten. Het resultaat bestaat uit een vrijwel kostendekkende exploitatie voor het peuterwerk en een positief resultaat bij BSO/KDV.

SCOD

De SCOD realiseerde een resultaat van nihil als gevolg van het wegvallen van rentebaten. In de begroting 2020 was een raming van € 0,010 mln opgenomen.

2.5.8 Investerings, financieringsbeleid en treasuryverslag

In de begroting 2020 was bij H3O (enkelvoudig) voor een bedrag van € 1,240 mln aan investeringen geraamd. Hierin waren budgetten voor meubilair en inventaris, ICT, onderwijskundige apparatuur en leermiddelen opgenomen. Bij de bijstellingen werd de raming met name voor doorgeschoven budgetten vanuit 2019 verhoogd tot in totaal € 1,770 mln.

Gerealiseerd in 2020 is € 1,593 mln (2019 € 0,878 mln). Een deel van de geraamde ruimte voor meubilair en leermiddelen is vanwege uitgestelde besluitvorming doorgeschoven naar 2021. De afschrijvingen over 2020 bedroegen € 1,227 mln (2019 € 1,148 mln). Gevolg is dat ultimo 2020 het financieringssaldo bij H3O (enkelvoudig) substantieel is gestegen (zie subparagraaf 2.5.2.).

In 2017 is voor H3O een gewijzigd treasurystatuut vastgesteld. Het treasurystatuut van de stichting voldoet aan de in 2016 gewijzigde regeling 'Beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.

De overvloedige liquide middelen van H3O zijn conform het treasurystatuut belegd op spaarrekeningen bij de huisbankier. Gezien de gedaalde rentepercentages staan hier helaas geen rentebaten meer tegenover en vanaf het 2^e kwartaal 2020 zelfs negatieve rentebaten.

2.5.9 Continuïteitsparagraaf

Vanaf het verslagjaar 2013 is een continuïteitsparagraaf verplicht voorgeschreven. Deze bestaat uit een onderdeel A. Gegevensset en een onderdeel B. Rapportages. In deze subparagraaf wordt ingegaan op de ontwikkeling bij Stichting H₃O zowel geconsolideerd (inclusief de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht en de SCOD) als enkelvoudig. Voor de continuïteitsparagraaf van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht (bevoegd gezag van de Hans Petrischool) wordt verwezen naar het afzonderlijk uitgebrachte jaarverslag (zie www.hanspetri.nl).

A. Gegevensset

A1. Leerlingenaantallen en formatie

<i>Kengetallen geconsolideerd</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
<i>Leerlingenaantallen (stand 1/10):</i>						
VO (exclusief vavo) inclusief Hans Petri	2.473	2.415	2.390	2.390	2.390	2.390
PO	2.921	2.885	2.860	2.860	2.860	2.860
<i>Totaal</i>	<i>5.394</i>	<i>5.300</i>	<i>5.250</i>	<i>5.250</i>	<i>5.250</i>	<i>5.250</i>
<i>Personele bezetting in fte (stand 31/12):</i>						
Management/directie	15,7	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5
Onderwijsgevend personeel	337,1	338,8	330,8	330,8	330,8	330,8
Overige medewerkers incl. PWKO	129,4	121,6	120,1	120,1	120,1	120,1
<i>Totaal exclusief vervanging</i>	<i>482,2</i>	<i>476,9</i>	<i>467,4</i>	<i>467,4</i>	<i>467,4</i>	<i>467,4</i>

<i>Kengetallen enkelvoudig</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
<i>Leerlingenaantallen (stand 1/10):</i>						
VO (exclusief vavo)	2.258	2.200	2.175	2.175	2.175	2.175
PO	2.921	2.885	2.860	2.860	2.860	2.860
<i>Totaal</i>	<i>5.179</i>	<i>5.085</i>	<i>5.035</i>	<i>5.035</i>	<i>5.035</i>	<i>5.035</i>
<i>Personele bezetting in fte (stand 31/12):</i>						
Management/directie	14,9	15,7	15,7	15,7	15,7	15,7
Onderwijsgevend personeel	309,6	311,5	303,5	303,5	303,5	303,5
Overige medewerkers incl. PWKO	125,9	118,1	116,6	116,6	116,6	116,6
<i>Totaal exclusief vervanging</i>	<i>450,4</i>	<i>445,3</i>	<i>435,8</i>	<i>435,8</i>	<i>435,8</i>	<i>435,8</i>

In vergelijking met de goedgekeurde formatie stonden ultimo 2020 bij H₃O voor 7,4 fte vacatures open (bestaande uit 0,8 fte management/directie, 8,0 fte onderwijsgevend personeel/OP en – 1,4 fte onderwijsondersteunend personeel/OOP) en geen bij de Hans Petrischool. De reden dat de werkelijke inzet voor OOP hoger is, is gelegen in de keuze van directeurs om vacatures voor OP die vanwege het lerarentekort niet gevuld kunnen worden, tijdelijk in te vullen met OOP. Voor de OP-ers vindt daarnaast deels tijdelijke inhuur van uitzendkrachten plaats. Verondersteld is dat de vacatures in 2021 worden ingevuld. Deze cijfers zijn nog exclusief de inzet voor inhaal- en ondersteuningsprogramma's vanwege de coronacrisis waarvoor in het najaar 2020 extra subsidie beschikbaar is gesteld, maar die nog niet zijn verwerkt in de formatie in de meerjarenbegroting.

Met ingang van 2021 is de formatie gedaald met 4,5 fte pedagogisch medewerkers vanwege het afstoten van twee peuterspeelzalen en een BSO bij locaties niet verbonden aan scholen van H3O. De formatie bij de Hans Petrischool daalt begin 2021 met 0,2 fte OP vanwege de pensionering van een collega. Vanwege de raming van een daling van het aantal leerlingen bij VO en PO met ingang van het schooljaar 2021/2022 wordt de formatie in de zomer 2021 verminderd met 6,1 fte OP en 1,9 fte OOP bij H3O. Bij mutaties hierin wordt de personele inzet in deze sector binnen relatief korte termijn en voor zover mogelijk aangepast. De pedagogisch medewerkers van de sector peuterwerk en kinderopvang zijn opgenomen bij de overige medewerkers. Mutaties daarvan in de formatie vinden plaats afhankelijk van de toe- of afname van de bezetting. Per saldo neemt de personele bezetting in 2021 af met 5,1 fte bij H3O en 0,2 fte bij de Hans Petrischool. Daarnaast is met ingang van het schooljaar 2022/2023 een daling van de OP-formatie bij het Insula College geraamd met 1,3 fte en bij de basisscholen met 0,9 fte, beide als gevolg van de verdere geraamde daling van de leerlingenaantallen, en een extra bezuiniging bij de reguliere basisscholen van 5,9 fte OP. Deze extra algemene bezuiniging op de OP-formatie bij elke reguliere basisschool vanaf het schooljaar 2022/2023 is nodig vanwege het over de afgelopen jaren gedaalde totale leerlingenaantal voor de gehele sector PO. Deze bezuiniging was al geraamd vanaf het schooljaar 2020/2021, maar kon telkens met incidentele meevallers worden uitgesteld omdat als gevolg van het eigen risicodragerschap vanaf 2020 en het lerarentekort minder vervangingsbudget wordt besteed.

In paragraaf 2.3.1. wordt de geraamde ontwikkeling van de leerlingenaantallen toegelicht. Gevolg van de verwachte daling is dat de lumpsumvergoeding daalt. Deze daling wordt opgevangen door beperking van de formatie (zie hierna de staat / raming van baten en lasten). Daarnaast worden veel subsidies toegekend voor één schooljaar, waardoor de formatie na afloop daarvan daalt (geoordeelde of niet-geoordeelde rijksvergoedingen, arrangementen samenwerkingsverband). Voor zover deze subsidies opnieuw worden toegekend voor het nieuwe schooljaar, wordt de formatie hiervoor aangepast.

A2. Meerjarenbegroting

Balans geconsolideerd	2020 realisatie	2021 begroting	2022 begroting	2023 begroting	2024 begroting	2025 begroting
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	6.296.740	6.416.741	6.091.741	5.501.741	5.316.740	5.076.741
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	6.296.740	6.416.741	6.091.741	5.501.741	5.316.740	5.076.741
Voorraden	0	0	0	0	0	0
Vorderingen	4.031.623	1.657.428	1.657.428	1.657.428	1.657.428	1.657.428
Liquide middelen	14.899.823	15.335.311	15.327.464	15.571.695	14.709.895	14.477.551
Totaal vlottende activa	18.931.446	16.992.739	16.984.892	17.229.123	16.367.323	16.134.979
TOTAAL ACTIVA	25.228.186	23.409.480	23.076.633	22.730.864	21.684.063	21.211.720
Algemene reserve	9.303.479	9.333.514	9.402.889	9.478.038	9.478.038	9.401.838
Bestemmingsreserve publiek	2.828.359	2.198.324	1.528.949	923.800	523.800	200.000
Bestemmingsreserve privaat	2.906.140	2.896.140	2.886.140	2.836.140	2.726.140	2.616.140
Totaal eigen vermogen	15.037.978	14.427.978	13.817.978	13.237.978	12.727.978	12.217.978
Voorzieningen	3.404.151	3.437.158	3.714.311	3.948.542	3.411.741	3.449.398
Langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	6.786.057	5.544.344	5.544.344	5.544.344	5.544.344	5.544.344
Totaal vreemd vermogen	10.190.208	8.981.502	9.258.655	9.492.886	8.956.085	8.993.742
TOTAAL PASSIVA	25.228.186	23.409.480	23.076.633	22.730.864	21.684.063	21.211.720

<i>Balans enkelvoudig</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	5.824.924	5.654.924	5.414.924	4.909.924	4.809.924	4.544.924
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	5.824.924	5.654.924	5.414.924	4.909.924	4.809.924	4.544.924
Vorraden	0	0	0	0	0	0
Vorderingen	3.978.780	1.604.585	1.604.585	1.604.585	1.604.585	1.604.585
Liquide middelen	11.281.126	12.130.782	12.195.719	12.843.764	12.101.379	12.104.036
Totaal vlottende activa	15.259.906	13.735.367	13.800.304	14.448.349	13.705.964	13.708.621
TOTAAL ACTIVA	21.084.830	19.390.291	19.215.228	19.358.273	18.515.888	18.253.545
Algemene reserve	8.347.832	8.389.482	8.439.482	8.504.631	8.504.631	8.504.631
Bestemmingsreserve publiek	1.936.799	1.445.149	995.149	600.000	400.000	200.000
Bestemmingsreserve privaat	1.198.126	1.198.126	1.198.126	1.158.126	1.058.126	958.126
Totaal eigen vermogen	11.482.757	11.032.757	10.632.757	10.262.757	9.962.757	9.662.757
Voorzieningen	3.173.816	3.156.572	3.381.509	3.894.554	3.352.169	3.389.826
Langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	6.428.257	5.200.962	5.200.962	5.200.962	5.200.962	5.200.962
Totaal vreemd vermogen	9.602.073	8.357.534	8.582.471	9.095.516	8.553.131	8.590.788
TOTAAL PASSIVA	21.084.830	19.390.291	19.215.228	19.358.273	18.515.888	18.253.545

<i>Staat / Raming van baten en lasten geconsolideerd</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
Rijksbijdragen	43.939.193	43.071.774	41.244.000	40.754.000	40.704.000	40.659.000
Overige overheidsbijdragen	1.870.305	1.893.226	1.841.000	1.781.000	1.881.000	1.781.000
Overige baten	3.302.979	3.197.750	3.187.750	3.187.750	3.187.750	3.187.750
Totaal baten	49.112.477	48.162.750	46.272.750	45.722.750	45.772.750	45.627.750
Personele lasten	39.483.367	39.585.000	37.794.500	37.404.500	37.299.500	37.254.500
Afschrijvingen	1.301.319	1.280.000	1.255.000	1.200.000	1.185.000	1.185.000
Huisvestingslasten	4.094.664	3.550.000	3.635.500	3.600.500	3.700.500	3.600.500
Overige instellingslasten	682.789	808.000	728.000	728.000	728.000	728.000
Leermiddelen	3.314.460	3.457.000	3.377.000	3.277.000	3.277.000	3.277.000
Totaal lasten	48.876.599	48.680.000	46.790.000	46.210.000	46.190.000	46.045.000
Saldo baten en lasten	235.878	- 517.250	- 517.250	- 487.250	- 417.250	- 417.250
Financiële baten	- 40.641	- 77.250	- 77.250	- 77.250	- 77.250	- 77.250
Financiële lasten	18.761	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
Saldo financiële baten/lasten	- 59.402	- 92.750	- 92.750	- 92.750	- 92.750	- 92.750
Belastingen	13.726	0	0	0	0	0
Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	190.202	- 610.000	- 610.000	- 580.000	- 510.000	- 510.000

<i>Staat / Raming van baten en lasten enkelvoudig</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
Rijksbijdragen	40.206.908	39.825.000	38.030.000	37.540.000	37.490.000	37.445.000
Overige overheidsbijdragen	1.790.921	1.845.000	1.840.000	1.780.000	1.880.000	1.780.000
Overige baten	3.262.941	3.160.000	3.150.000	3.150.000	3.150.000	3.150.000
<i>Totaal baten</i>	<i>45.260.770</i>	<i>44.830.000</i>	<i>43.020.000</i>	<i>42.470.000</i>	<i>42.520.000</i>	<i>42.375.000</i>
Personele lasten	36.490.164	36.745.000	35.005.000	34.615.000	34.510.000	34.465.000
Afschrijvingen	1.226.926	1.190.000	1.150.000	1.095.000	1.080.000	1.080.000
Huisvestingslasten	3.883.507	3.350.000	3.430.000	3.395.000	3.495.000	3.395.000
Overige instellingslasten	584.775	700.500	620.500	620.500	620.500	620.500
Leermiddelen	3.095.546	3.222.000	3.142.000	3.042.000	3.042.000	3.042.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>45.280.918</i>	<i>45.207.500</i>	<i>43.347.500</i>	<i>42.767.500</i>	<i>42.747.500</i>	<i>42.602.500</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>- 20.148</i>	<i>- 377.500</i>	<i>- 327.500</i>	<i>- 297.500</i>	<i>- 227.500</i>	<i>- 227.500</i>
Financiële baten	- 40.716	- 60.000	- 60.000	- 60.000	- 60.000	- 60.000
Financiële lasten	15.515	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
<i>Saldo financiële baten/lasten</i>	<i>- 56.231</i>	<i>- 72.500</i>	<i>- 72.500</i>	<i>- 72.500</i>	<i>- 72.500</i>	<i>- 72.500</i>
<i>Belastingen</i>	<i>13.726</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Resultaat deelnemingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>EXPLOITATIESALDO</i>	<i>- 62.653</i>	<i>- 450.000</i>	<i>- 400.000</i>	<i>- 370.000</i>	<i>- 300.000</i>	<i>- 300.000</i>

De geconsolideerde meerjarenbegroting 2021 – 2025 laat jaarlijks een tekort zien. Voor de Hans Petrischool is in 2021 een resultaat geraamd van - € 0,150 mln met name vanwege de daling van het leerlingenaantal naar 215 en de blijvende inzet van het extra budget van jaarlijks € 0,1 mln (1,4 fte OP). Vanaf 2022 daalt het structurele resultaat naar jaarlijks - € 0,2 mln bij gelijkblijvende leerlingenaantallen op 215 vanaf schooljaar 2021/2022. De tekorten over de jaren 2021 tot en met 2025 worden gedekt uit de bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen.

Voor de SCOD wordt structureel een resultaat van - € 0,010 mln geraamd vanwege negatieve rentebaten.

Het enkelvoudige resultaat voor H₃O wordt in 2021 geraamd op - € 0,450 mln, in 2022 op - € 0,400 mln, in 2023 op - € 0,370 mln en vanaf 2024 op - € 0,300 mln.

Het negatieve resultaat bij H₃O is meerjarig geraamd bij de sectoren VO en PO. Voor het Insula College is in 2021 een tekort geraamd van - € 0,275 mln, in 2022 van - € 0,320 mln, in 2023 van - € 0,270 mln en vanaf 2024 een structureel tekort van - € 0,200 mln bij gelijkblijvende leerlingenaantallen op 2.175 vanaf schooljaar 2022/2023. Het structureel tekort bij het Insula College wordt veroorzaakt door de vereenvoudiging van de bekostiging in het voortgezet onderwijs vanaf 2022 (met een overgangperiode) welke voor brede schoolgemeenschappen zoals het Insula College negatief uitvalt. Tot en met 2023 wordt het tekort daarnaast veroorzaakt door de inzet van innovatiebudget om de doelen uit het strategisch plan te realiseren en de inzet van middelen om een opleidingsschool te worden. De meerjarige tekorten worden gedekt uit de bestemmingsreserve aanvullende bekostiging voor de opleidingsschool en de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering Insula College.

Bij het PO is in 2021 een tekort geraamd van - € 0,175 mln, - € 0,080 mln in 2022 en vanaf 2023 een jaarlijks tekort van - € 0,100 mln bij gelijkblijvende leerlingenaantallen op 2.860 vanaf schooljaar 2022/2023. Om dit te kunnen ramen, is in 2023 een nog in te vullen bezuiniging geraamd van € 0,100 mln en vanaf 2024 € 0,200 mln.

De geraamde resultaten zijn in lijn met de uitgangspunten van het financieel beleidsplan 2019-2022. Hierin is over deze periode voor het VO beleidsmatig een tekort goedgekeurd van in totaal - € 0,800 mln en bij het PO van in totaal - € 0,400 mln.

Door de dalende bezetting bij de peuterspeelzalen werden over 2018 en 2019 verliezen gerealiseerd, waardoor de bestemmingsreserve van de sector ruim onder de wenselijke omvang kwam. Het positieve resultaat over 2020 bracht hier herstel in. Voor de sector peuterwerk en kinderopvang wordt meerjarig een resultaat van nihil geraamd. De afhankelijkheid van de subsidie van de gemeente Dordrecht voor het peuterwerk om dit te realiseren, blijft echter groot (zie subparagraaf 2.5.1).

Uitgaande van een stabilisering van het aantal leerlingen moet bij het PO een in principe kostendeekkende exploitatie worden gerealiseerd. Beleidsmatig is gekozen voor een meerjarig tekort om zodoende ruimte vrij te maken voor innovatiebudget voor het realiseren c.q. versnellen van strategische doelstellingen. Ook binnen de raming van het Insula College is innovatiebudget vrijgemaakt tot en met 2022. De demografische ontwikkeling in het VO leiden mogelijk tot een daling van het aantal leerlingen bij het Insula College in de komende jaren. In hoeverre ook voor 2023 en verder innovatiebudget beschikbaar kan worden gesteld, is afhankelijk van de mutaties in de leerlingenaantallen. Zo nodig kan het toegestane tekort ook worden ingezet voor het verzachten van de noodzakelijke bezuinigingen op de formatie als gevolg van een hoger dan geraamde leerlingendaling.

De mutaties in het eigen vermogen vloeien voort uit de geraamde resultaten. Daarbinnen daalt de omvang van de bestemmingsreserve publiek, omdat de bestemmingsreserve voor flexibele bapo een dalende trend vertoont bij zowel het VO als het PO vanwege pensionering van medewerkers. De bestemmingsreserves voor aanvullende bekostiging bij het VO en PO worden ingezet voor het worden van een opleidingsschool in het VO en voor de geraamde tekorten voor de komende jaren in het PO. De geraamde tekorten in het VO voor de komende jaren worden gedekt uit de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering Insula College.

De private bestemmingsreserve muteert voor de resultaten van de sector peuterwerk en kinderopvang en de SCOD en voor het PO uit de specifieke bestemmingsreserve overschrijdingsmiddelen.

Voor de tekorten in het VO over de jaren 2021 tot en met 2026, het laatste jaar van de volgende strategisch planperiode, is ultimo 2020 een bedrag van € 1,155 mln geraamd in de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering Insula College en € 0,310 mln in de bestemmingsreserve aanvullende bekostiging VO voor het worden van een opleidingsschool. De tekorten in het PO over de jaren 2021 tot en met 2026 zijn geraamd op € 0,655 mln en worden gedekt uit de bestemmingsreserves aanvullende bekostiging PO en overschrijdingsregeling PO. Naar verwachting blijft hierdoor de algemene reserve voor de bufferfunctie en de financiering van vaste activa op het wenselijke niveau van 20% van de baten (zie subparagraaf 2.5.5).

In 2020 heeft de inspectie een nieuw kengetal geïntroduceerd om zicht te krijgen op mogelijk 'bovenmatig' publiek eigen vermogen. De berekening van het normatief publiek eigen vermogen bij H₃O en de vergelijking met werkelijk publiek eigen vermogen suggereert dat ultimo 2020 sprake is van een 'bovenmatig' publiek eigen vermogen van € 2,956 mln geconsolideerd en € 1,743 mln enkelvoudig. In de begroting 2021 ontwikkelt deze omvang zich naar € 2,126 mln geconsolideerd en € 1,256 mln enkelvoudig als gevolg van de geraamde tekorten 2021 en investeringen met wijzigingen in de financieringsfunctie. De geraamde tekorten bij H₃O over de jaren 2021 tot en met 2026 voor VO (€ 1,155 mln exclusief de opleidingsschool uit de aanvullende bekostiging) en PO (€ 0,655 mln) tellen op tot een omvang enkelvoudig die het volgens de signaleringswaarde van de inspectie 'bovenmatig' eigen vermogen overschrijdt. Bij de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht worden de tekorten voor de jaren 2021 tot en met 2026 geraamd op € 1,150 mln en in ieder geval tot en met 2025 gedekt uit de bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen bij deze stichting. Ook geconsolideerd wordt het volgens

de signaleringswaarde van de inspectie 'bovenmatig' eigen vermogen de komende jaren ingezet.

Het ingezette beleid uit het financieel beleidsplan 2019-2022 en beleidsmatig meerjarige tekorten te accepteren, leidt tot een verslechtering van de ratio's voor het vermogen (solvabiliteit). De ratio voor weerstandsvermogen daalt eveneens, mede omdat deze niet alleen beïnvloed wordt door de negatieve resultaten maar tevens door de dalende baten. Het financieringssaldo voor materiële vaste activa daalt vanaf 2023, wellicht omdat de investeringsraming nog niet volledig is als gevolg van nog te maken plannen. Ervaringscijfers vanwege het verleden laten een hoger financieringssaldo zien.

De voorzieningen muteren voor de in de meerjarenbegroting opgenomen uitvoering van het in meerjarige onderhoudsplannen geraamde cyclisch onderhoud en ramingen voor de ontwikkeling van de personele voorzieningen (spaar-ADV, ambtsjubilea en verlof keuze-budget).

<i>Kengetallen geconsolideerd</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
Rentabiliteit	0,39	- 1,27	- 1,32	- 1,27	- 1,12	- 1,12
Liquiditeit (current ratio)	2,79	3,06	3,06	3,11	2,95	2,91
Solvabiliteit 1	0,60	0,62	0,60	0,58	0,59	0,58
Solvabiliteit 2	0,73	0,76	0,76	0,76	0,74	0,74
Weerstandsvermogen	30,6	30,0	29,9	29,0	27,9	26,8
waarvan financiering vaste activa	12,6	13,2	13,0	11,9	11,5	11,0
waarvan bestemmingsreserves	11,7	10,6	9,6	8,2	7,1	6,2
waarvan buffer	6,3	6,2	7,3	8,9	9,3	9,6

<i>Kengetallen enkelvoudig</i>	<i>2020 realisatie</i>	<i>2021 begroting</i>	<i>2022 begroting</i>	<i>2023 begroting</i>	<i>2024 begroting</i>	<i>2025 begroting</i>
Rentabiliteit	- 0,14	- 1,01	- 0,93	- 0,87	- 0,71	- 0,71
Liquiditeit (current ratio)	2,37	2,64	2,65	2,78	2,64	2,64
Solvabiliteit 1	0,54	0,57	0,55	0,53	0,54	0,53
Solvabiliteit 2	0,70	0,73	0,73	0,73	0,72	0,72
Weerstandsvermogen	25,4	24,6	24,8	24,2	23,5	22,8
waarvan financiering vaste activa	12,7	12,4	12,5	11,4	11,2	10,6
waarvan bestemmingsreserves	6,9	5,9	5,1	4,2	3,4	2,7
waarvan buffer	5,8	6,3	7,2	8,6	8,9	9,5

Kengetal	2020 geconsolideerd	2021 excl. privaat	2020 enkelvoudig	2021 excl. privaat
Normatief publiek EV	9.176.096	9.405.813	8.541.200	8.578.720
Werkelijk publiek EV	12.131.838	11.531.838	10.284.631	9.834.631
'Bovenmatig' publiek EV	2.955.742	2.126.025	1.743.431	1.255.911
Als % van de baten	6,0%	4,4%	3,9%	2,8%

In maart 2020 is Nederland getroffen door een uitbraak van het corona-virus. Voor Stichting H₃O en de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht betekent dit dat de scholen in twee perioden c.q. lockdowns tijdelijk gesloten is geweest met de tweede periode doorlopend tot in 2021. Het onderwijs werd in deze periode 'op afstand' gegeven. Dit heeft impact op het proces van onderwijsgeven, alhoewel het onderwijs wel door kon gaan. Op dit moment wordt verwacht dat de financiële impact op het vermogen en het jaarresultaat 2021 beperkt zal zijn, omdat de baten (bekostiging door OCW) gecontinueerd worden en ook het personeel wordt doorbetaald. Daarnaast worden door het kabinet extra rijksvergoedingen vrijgemaakt om vertragingen resp. achterstanden in de onderwijsresultaten in te halen resp. terug te dringen.

Gezien de weer toegenomen omvang van de bestemmingsreserve van de sector peuterwerk en kinderopvang zijn er vooralsnog geen risico's voor de continuïteit van deze sector.

B. Overige rapportages

B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem en B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Voor een beschrijving van ontwikkelingen, risico's, stelsel en beheersingsmaatregelen wordt verwezen naar de subparagrafen 2.5.1 tot en met 2.5.3.

B3. Rapportage toezichthoudend orgaan.

Voor de rapportage van de Raad van Toezicht wordt verwezen naar paragraaf 2.7.

2.6 ONDERTEKENING COLLEGE VAN BESTUUR

Het College van Bestuur van de stichting H₃O verklaart hierbij het bestuursverslag over 2020 te hebben opgesteld en vastgesteld.

Dordrecht, 23 juni 2021

w.g. Dirk van der Bijl
voorzitter College van Bestuur

w.g. Frans Cornet
lid College van Bestuur

2.7 VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht (RvT) houdt integraal toezicht op het beleid van het College van Bestuur van H₃O. De raad fungeert als werkgever van het College van Bestuur en vervult de rol van klankbord. Om de taken goed in te vullen houdt de raad contact met stakeholders binnen en buiten de organisatie. Daarnaast houdt de RvT toezicht op een doelmatige besteding van rijksmiddelen en de besteding van middelen voor passend onderwijs. De Raad van Toezicht houdt zich bij haar werkzaamheden aan de Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019, waarbij de werkwijze in een reglement is vastgelegd. De terugkoppeling van haar werkzaamheden en de daarbij behorende actiepunten zijn vastgelegd in een memo en vastgesteld in een vergadering van de RvT.

Op 31 december 2020 was de samenstelling van de Raad van Toezicht als volgt:

De heer ir. R.A. van der Wal (voorzitter)

Mevrouw drs. J.A.M. Warmels MEM (vicevoorzitter)

De heer mr. R. Brandwijk (secretaris)

De heer ing. N. Stolk

De heer drs. A. Venus

De leden bekleedden de volgende hoofd- dan wel nevenfuncties:

- De heer Van der Wal: senior adviseur bbn Adviseurs; voorzitter raad van Commissarissen Opnieuw & Co; penningmeester Stichting de Stad Dordrecht (onbezoldigd); senior expert bij PUM Netherlands Senior Experts (onbezoldigd); secretaris VVE Boterbeurs Wijnstraat 158-160;
- Mevrouw Warmels: rector Cals College te IJsselstein; bestuurslid Stichting Leergeld; bestuurslid Vrienden van de techniek; voorzitter wijkkerkenraad Ontmoetingskerk Dordrecht; voorzitter Algemene Kerkenraad PgD-D;
- De heer Brandwijk: voorzitter Raad van Toezicht schoolbegeleidingsdienst 'Centraal Nederland' te Nunspeet; vicevoorzitter Raad van Toezicht stichting LOGOS te Leerdam; lid/zittingsvoorzitter bezwaarschriftencommissie van de gemeenten Diemen, Uithoorn, Haarlemmermeer en Krimpenerwaard; voorzitter bezwaarschriftencommissie waterschappen Drents Overijsselse Delta en Zuiderzeeland;
- De heer Stolk: statutair directeur ABS autoherstel B.V.; directeur Connect4result;
- De heer Venus: onbezoldigd voorzitter Wijkkerkenraad Wilhelminakerk en Petruskapel Dordrecht; strategisch adviseur beroepsvereniging Present; voorzitter RTV Dordrecht (tot 1 april 2020).

In 2020 hebben leden van de Raad van Toezicht aanvullende opleidingen gevolgd. De heer Stolk volgde de MBA modules Markt, Recht en Ethiek alsmede Verandermanagement en ronde deze met succes af. De heer van der Wal nam deel aan 3 dagdelen seminars (waarvan 2 online) over huisvestingsstrategie voor onderwijs en zorg, circulair bouwen en toezicht volgens de filosofie van De Nieuwe Toezichthouder.

Het huidige rooster van aftreden ziet er als volgt uit:

	<i>Benoemd</i>	<i>Einde 1^e termijn</i>	<i>Einde 2^e (en laatste) termijn</i>
R.A. van der Wal	01-09-2013	31-08-2017	31-08-2021
N. Stolk	01-09-2013	31-08-2017	31-08-2021
R. Brandwijk	01-09-2013	31-08-2017	31-08-2021
J.A.M. Warmels	01-01-2015	31-12-2018	31-12-2022
A. Venus	01-04-2016	31-03-2020	31-03-2024

De RvT kwam in 2020 zes keer bijeen. Het betrof reguliere vergaderingen met het College van Bestuur. In een aparte vergadering heeft de RvT aandacht besteed aan haar eigen functioneren. Vanwege de coronapandemie vanaf begin 2020 waren in 2020 de me-

gelijkheden tot deelname aan formele en informele bijeenkomsten van H3O en het afleggen van werkbezoeken aan diverse scholen zeer beperkt. Leden van de RvT hebben twee (digitale) vergaderingen met de MR van het Insula College bijgewoond en twee (digitale) vergaderingen met de GMR PO.

Het jaar 2020 heeft met name naast de coronapandemie in het teken gestaan van het vertrek van het lid College van Bestuur in het voorjaar - per 1 maart 2020 - en de werving van een voorzitter College van Bestuur (vanwege pensionering medio 2021) en een lid College van Bestuur in het najaar. De vacature lid College van Bestuur is niet direct ingevuld, maar deze werving is parallel gestart met de werving van de voorzitter. Daarnaast heeft de voorzitter RvT in maart 2020 aangegeven eerder zijn functie als voorzitter te willen beëindigen. Eind november heeft de RvT besloten om ingaande 1 januari 2021 mevrouw C. van Randwijk-Nederlof te benoemen tot nieuw lid van de RvT. Het betreft hier de vervulling van een vacature op voordracht van de medezeggenschapsorganen.

Het jaarverslag 2019 dat in juni 2020 door de RvT is goedgekeurd, is meer dan voorheen toegespitst op de verslaglegging aangaande de realisatie van de strategische doelstellingen, thans vastgelegd in het Strategische Beleidsplan 2019-2023 'Kleur bekennen, Samen innoveren, Verschillend profileren'. Daarnaast is op het terrein van de onderwijskwaliteit een duidelijke verbetering gemaakt in het verkrijgen van inzicht waar de scholen op dit moment staan zodat gerichte acties kunnen worden voorbereid om de kwaliteit op een hoger niveau te brengen. In alle vergaderingen heeft het onderwerp 'onderwijskwaliteit' op de agenda gestaan. De commissie onderwijskwaliteit voerde buiten de vergaderingen tevens overleg met het bestuur.

In de reguliere vergaderingen zijn voorts onder meer de volgende punten ter besluitvorming of discussie aan de orde geweest:

- Het Onderwijsjaarverslag;
- Het jaarplan 2020 en de bestuursrapportage t/m 2^e kwartaal 2020 van het College van Bestuur als uitwerking van het strategisch beleidsplan;
- De voortgang van de doordecentralisatie van huisvestingsgelden primair onderwijs en de oprichting van een rechtspersoon;
- De managementletter van accountant Mazars;
- De jaarrekening 2019 en het jaarverslag 2019 zijn goedgekeurd;
- De begroting 2021 is goedgekeurd.

Met de beide bestuurders zijn functioneringsgesprekken gevoerd door de remuneratiecommissie. Ook intern binnen de RvT zijn functioneringsgesprekken gevoerd.

De werkzaamheden van de Raad hebben plaatsgevonden in een goede sfeer en onderling vertrouwen. H3O is ook in 2020 een organisatie geweest die binnen het onderwijsveld een prominente plaats inneemt. Leerlingen staan daarbij centraal, zij moeten vanuit hun eigen mogelijkheden kunnen excelleren. Dank aan alle medewerkers die - in het jaar 2020 veel op afstand - invulling hebben gegeven aan kennisoverdracht en de vorming van waarden en normen en zo het excelleren mogelijk maken. Dit alles vanuit hoofd, hart en handen. Gezamenlijk dragen we zo verantwoordelijkheid en geven we invulling aan het goed functioneren van H3O.

Dordrecht, 23 juni 2021

w.g. Fred Venus
voorzitter Raad van Toezicht

3 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

3.1. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019	PASSIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa			Eigen vermogen		
1.2 Materiële vaste activa	6.296.740	5.869.686	2.1 Eigen vermogen	15.037.978	14.234.531
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.939.306	1.904.998	2.1.1 Algemene reserve	9.303.479	9.250.845
1.2.2 Inventaris	3.628.365	3.172.922	2.1.2. Bestemmingsreserves publiek	2.828.359	2.306.356
1.2.3 Overige materiële vaste activa	729.069	791.766	2.1.3 Bestemmingsreserves privaat	2.906.140	2.677.330
Totaal vaste activa	6.296.740	5.869.686	Totaal eigen vermogen	15.037.978	14.234.531
Vlottende activa			Vreemd vermogen		
1.5 Vorderingen	4.031.623	4.419.818	2.3 Voorzieningen	3.404.151	3.677.585
1.5.1 Debiteuren	288.838	118.958	2.3.1 Voorziening personeel	1.339.390	1.253.898
1.5.2 Ministerie van OCW	921.406	960.108	2.3.3 Overige voorzieningen	2.064.761	2.423.687
1.5.6 Overige vorderingen overheden	2.374.194	2.492.637	2.5 Kortlopende schulden	6.786.057	5.928.518
1.5.7. Overige vorderingen	160.733	536.439	2.5.3 Crediteuren	891.280	717.580
1.5.8 Overlopende activa	286.452	311.676	2.5.4 Ministerie van OCW	11.365	8.465
1.7 Liquide middelen	14.899.823	13.551.130	2.5.7 Belastingen / premies SV	1.616.241	1.572.176
1.7.1 Kasmiddelen	8.454	6.442	2.5.8 Pensioenen	454.448	445.118
1.7.2 Banken	14.891.369	13.544.688	2.5.9 Overige kortlopende schulden	359.520	369.181
			2.5.10 Overlopende passiva	3.453.203	2.815.998
Totaal vlottende activa	18.931.446	17.970.948	Totaal vreemd vermogen	10.190.208	9.606.103
TOTAAL ACTIVA	25.228.186	23.840.634	TOTAAL PASSIVA	25.228.186	23.840.634

De balans is toegelicht in paragraaf 3.7. Daarbij wordt de hierboven gebruikte codering toegepast.

3.2. GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	43.939.193	41.210.000	42.392.706
3.2 Overige overheidsbijdragen	1.870.305	1.711.000	1.761.704
3.5 Overige baten	3.302.979	3.718.250	4.163.141
Totaal baten	49.112.477	46.639.250	48.317.551
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	39.483.367	37.740.000	38.212.539
4.2 Afschrijvingen	1.301.319	1.200.000	1.213.023
4.3 Huisvestingslasten	4.094.664	3.650.000	3.651.705
4.4 Overige instellingslasten	682.789	729.500	717.106
4.5 Leermiddelen	3.314.460	3.415.500	3.679.293
Totaal lasten	48.876.599	46.735.000	47.473.666
Saldo baten en lasten	235.878	- 95.750	843.885
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	- 40.641	21.250	3.364
5.2 Financiële lasten	18.761	15.500	15.095
Saldo financiële baten en lasten	- 59.402	5.750	- 11.731
6. Belastingen	13.726	0	0
7. Resultaat deelnemingen	0	0	0
EXPLOITATIESALDO	190.202	- 90.000	832.154

De staat van baten en lasten is toegelicht in paragraaf 3.8. Daarbij wordt de hierboven gebruikte codering toegepast. De voorgestelde resultaatbestemming is toegelicht in paragraaf 4.1.

3.3. GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2020

De omvang van de liquide middelen ultimo 2020 is ten opzichte van de stand ultimo 2019 met 10% gestegen (€ 1,3 mln). Belangrijkste oorzaak is de toename van de kortlopende schulden. De liquiditeitspositie is ultimo 2020 meer dan voldoende.

	Rekening 2020	Rekening 2019
Saldo baten en lasten uit gewone bedrijfsvoering	235.878	843.885
Afschrijvingen	1.301.319	1.213.023
Mutaties werkkapitaal:		
- Vorderingen	388.195	- 2.634.635
- Kortlopende schulden	857.539	166.344
Mutaties eigen vermogen	613.245	0
Mutaties voorzieningen	- 273.434	409.309
Saldo financiële baten en lasten	- 59.402	- 11.731
Belastingen	13.726	0
Resultaat deelnemingen	0	0
Kasstroom uit operationele activiteiten	3.077.066	- 13.805
(Des)investeringen materiele vaste activa	- 1.728.373	- 985.500
(Des)investeringen financiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 1.728.373	- 985.500
Mutaties overige langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutaties liquide middelen	1.348.693	- 999.305
Beginstand liquide middelen	13.551.130	14.550.435
Mutaties liquide middelen	1.348.693	- 999.305
Eindstand liquide middelen	14.899.823	13.551.130

3.4. ALGEMENE TOELICHTING

3.4.1. Activiteiten

Zoals al bij kernactiviteiten in paragraaf 2.1 vermeld droeg het bestuur van H₃O in 2020 de verantwoordelijkheid voor zestien peuterspeelzalen, tien locaties voor buitenschoolse opvang, drie kinderdagverblijven, tien scholen voor basisonderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs en een brede scholengemeenschap van vmbo tot gymnasium. Vanaf 2017 is H₃O enige bestuurslid van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht. De stichting houdt een praktijkschool, de Hans Petrischool, in stand.

3.4.2. Continuïteit

Bij het opstellen van de jaarrekening is uitgegaan van de veronderstelling dat de continuïteit van de stichting is gewaarborgd.

In maart 2020 is Nederland getroffen door een uitbraak van het corona-virus. Voor Stichting H₃O en de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht betekent dit dat de scholen in twee perioden c.q. lockdowns tijdelijk gesloten zijn geweest met de tweede periode doorlopend tot in 2021. Het onderwijs werd in deze periode 'op afstand' gegeven. Dit heeft impact op het proces van onderwijsgeven, alhoewel het onderwijs wel door kon gaan. Op dit moment wordt verwacht dat de financiële impact op het vermogen en het jaarresultaat 2021 van de onderwijssectoren beperkt zal zijn, omdat de baten (bekostiging door OCW) gecontinueerd worden en ook het personeel wordt doorbetaald. Daarnaast worden

door het kabinet extra rijksvergoedingen vrijgemaakt om vertragingen resp. achterstanden in de onderwijsresultaten in te halen resp. terug te dringen.

Specifiek voor de sector peuterwerk en kinderopvang van Stichting H₃O was de verwachting dat de corona-uitbraak mogelijk tot een dalende bezetting van kinderen zou leiden, omdat ouders die hun baan kwijtraken de buitenschoolse opvang (BSO) en kinderdagopvang (KDV) zouden opzeggen. Daardoor zouden de baten dalen, terwijl de personele inzet niet onmiddellijk kan worden aangepast. Mede door de brede steunmaatregelen van het kabinet aan het bedrijfsleven in Nederland en de compensatie van ouders voor de eigen bijdrage in de kinderopvang tijdens de lockdowns heeft dit effect zich vooralsnog bij H₃O niet voorgedaan. Gezien de gestegen omvang van de bestemmingsreserve zijn er vooralsnog geen risico's voor de continuïteit van de sector.

3.4.3. Consolidatie en verbonden partijen

In paragraaf 4.3 zijn bij model E alle verbonden partijen van stichting H₃O opgenomen.

In de consolidatie worden de financiële gegevens van H₃O en andere instellingen opgenomen waarop het bestuur van H₃O een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op grond van de feitelijke situatie) of waarover H₃O de centrale leiding heeft. H₃O heeft de overheersende zeggenschap en de centrale leiding bij de SCOD, bij het Facilitair Bedrijf Dordrecht B.V. (FBD) en vanaf 2017 bij de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht.

Het bestuur van de SCOD bestaat q.q. uit de voorzitter van het College van Bestuur en de controller van H₃O. De jaarcijfers van de SCOD zijn geconsolideerd in de jaarrekening van H₃O.

Het FBD is in 2008 opgericht voor het uitvoeren van schoonmaakwerkzaamheden bij H₃O. Bij de start had H₃O een aandeel in FBD van 51%. Per 2 november 2016 heeft H₃O het 49%-aandeel van de andere aandeelhouder FCC overgenomen, waardoor H₃O vanaf deze datum 100%-aandeelhouder is. H₃O en FBD vormen een fiscale eenheid. Hiervoor is in 2008 een beschikking van de belastingdienst ontvangen. De voorzitter van het College van Bestuur is statutair directeur van FBD. De jaarcijfers van FBD zijn niet betrokken in de consolidatie, omdat H₃O de enige opdrachtgever is en de vergoeding voor schoonmaakwerkzaamheden aan FBD in de staat van baten en lasten van H₃O is opgenomen. Het exploitatieresultaat 2020 van FBD is positief (€ 69.560, 2019 € 25.819), omdat de noodzakelijke advieskosten lager waren dan geraamd. Het negatieve eigen vermogen verbeterde daardoor van - € 165.066 ultimo 2019 naar - € 95.506. Vanwege het negatieve eigen vermogen van FBD is in de jaarrekening 2020 van H₃O een voorziening opgenomen van € 60.506 en zijn de verstrekte werkvoorschotten van € 35.000 gesaldeerd. De belastingdienst is in 2012 gestart met een feitenonderzoek naar de fiscale eenheid. Hiervoor zijn 4 vragenbrieven beantwoord. Vervolgens is de belastingdienst begin 2017 overgegaan op een onderzoek ter plaatse waarvoor opnieuw verschillende memo's met aanvullende vragen zijn beantwoord en stukken beschikbaar zijn gesteld. Om verjaring te voorkomen en haar rechten te behouden, heeft de belastingdienst over de kalenderjaren 2008 tot en met 2013 naheffingsaanslagen van omzetbelasting opgelegd aan FBD. Hier tegen zijn bezwaarschriften ingediend. Uitstel van betaling is verkregen totdat op de bezwaarschriften is beslist. H₃O en FBD voldoen o.i. aan de voorwaarden voor een fiscale eenheid. In december 2017 heeft de belastingdienst haar naheffingsaanslagen gemotiveerd en in reactie hierop hebben FBD en H₃O in januari 2018 de bezwaarschriften onderbouwd. In overleg met de belastingdienst is besloten om de verdere behandeling van de naheffingsaanslagen en bezwaarschriften op te schorten tot na de uitspraak van de Hoge Raad in een vergelijkbare casus van een ander schoolbestuur. Deze uitspraak heeft in 2019 plaatsgevonden en was positief voor het schoolbestuur. De belastingdienst heeft daarna aangegeven zich te willen beraden op de ontstane situatie en de consequenties van deze uitspraak voor haar standpunt inzake FBD. In maart 2020 heeft FBD de belastingdienst in gebreke gesteld vanwege het uitblijven van een uitspraak op de door FBD ingediende bezwaarschriften. Na ontvangst van de ingebrekestelling heeft de belasting-

dienst na nadere overweging op 23 april 2020 besloten dat de fiscale eenheid tot deze datum niet meer zal worden bestreden. De ontvangen naheffingsaanslagen over 2008 tot en met 2013 zijn inmiddels vernietigd.

De Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht is het bevoegd gezag van de Hans Petri-school, school voor praktijkonderwijs in Dordrecht (bestuursnummer 41466). Vanaf 2 januari 2017 is H₃O het enige bestuurslid in de persoon van de voorzitter van het College van Bestuur. Omdat H₃O vanaf 2017 de volledige zeggingsmacht heeft, is deze stichting vanaf de jaarrekening 2017 meegenomen in de geconsolideerde cijfers. Omdat de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht een afzonderlijk jaarverslag uitbrengt (zie www.hanspetri.nl) wordt in voorliggende jaarrekening bij de toelichting verwezen naar dit afzonderlijk jaarverslag voor verdere informatie.

Het College van Bestuur is verder lid van de volgende rechtspersonen:

- Vereniging Servicepunt Leren;
- Stichting Breedband Drechtsteden;
- Coöperatie Kien;
- Vereniging Samenwerkingsverband passend voortgezet onderwijs Dordrecht;
- Vereniging Samenwerkingsverband passend primair onderwijs Dordrecht;
- Vereniging Arcade Dordrecht.

In de Vereniging Servicepunt Leren wordt het beleid voor de samenwerking in het Leerpark in Dordrecht voorbereid.

Via de Stichting Breedband Drechtsteden is H₃O aangesloten op glasvezel. Bij de coöperatie Kien is het systeembeheer, functioneel beheer en support van het ICT-netwerk ondergebracht. Kien heeft een Technology Refresh Option overeenkomst gesloten met Econocom ten behoeve van de financiering van investeringen in hard- en software. Hiervoor heeft H₃O een medeschuldverbintenis getekend die gemaximeerd tot € 1 mln.

De verenigingen samenwerkingsverband passend onderwijs PO resp. VO Dordrecht 28.10 resp. 28.04 betreffen de nieuwe samenwerkingsverbanden vanaf 1 augustus 2014. Begin 2017 zijn beide samenwerkingsverbanden omgezet van een stichting naar een vereniging.

De vereniging Arcade Dordrecht is in oktober 2020 opgericht door de schoolbesturen voor het primair onderwijs in Dordrecht om in het kader van de doordecentralisatie door de gemeente Dordrecht te voorzien in de onderwijshuisvesting in Dordrecht. De vereniging is in 2021 gestart met de uitvoering van haar taken.

3.4.4. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

3.4.5. Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het College van Bestuur zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende posten.

3.5. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

3.5.1. Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgege-

ven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en passiva (met uitzondering van het eigen vermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

3.5.2. Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur. Op de grond van terreinen wordt niet afgeschreven, wel op een bij de locatie Insula Koningstraat aangelegd kunstgrasveld. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op de balansdatum worden verwacht. Voor de vraag hoe vast te stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar subparagraaf 3.5.4. Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur, of lagere bedrijfswaarde. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten. Subsidies op investeringen worden opgenomen bij de overlopende passiva. Jaarlijks wordt de subsidie in de balans verminderd met een bedrag overeenkomend met de omvang van de afschrijvingen op de desbetreffende investeringen.

De ondergrens voor activeren bedraagt € 1.000. De afschrijvingspercentages zijn:

• Verbouwing/ aanpassing	5% - 20 jaar
• Kantoormeubilair	10% - 10 jaar
• Schoolmeubilair	5% - 20 jaar
• Installaties en machines	10% - 10 jaar
• ICT	divers afhankelijk van gebruiksduur
• Onderwijskundige apparatuur	20% - 5 jaar
• Leermiddelen	10% - 10 jaar
• Boeken	20% - 5 jaar

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

3.5.3. Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt verondersteld dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de instelling in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden, uitgaande van de waarden bij eerste waardering, de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de staat van baten en lasten.

3.5.4. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door het College van Bestuur wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van het desbetreffende actief niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

3.5.5. Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5.6. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

3.5.7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur is vastgesteld.

Bestemmingsreserve flexibele bapo

De met publieke middelen opgebouwde bestemmingsreserves flexibele bapo bij het Insula College, bij de basisscholen en bij de Hans Petrischool zijn bedoeld als dekking voor de rechten van medewerkers voor het in de toekomst opnemen van flexibele bapo.

Bestemmingsreserve aanvullende bekostiging

Op basis van het 'convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijs-personeel in het funderend onderwijs 2020-2021' van minister Slob van OCW met werkgevers- en werknemersorganisaties is in december 2019 aanvullende bekostiging uitgekeerd en voor SBO De Toekomst ook nog in 2020. In deze bestemmingsreserve is deze aanvullende bekostiging afzonderlijk zichtbaar gemaakt. De middelen worden in het PO ingezet voor het dekken van de bijdrage van de sector PO aan het innovatiebudget ten behoeve van het realiseren van de doelen uit het strategisch plan 2019-2022 en de ge-

raamde tekorten voor 2021 en 2022. In het VO wordt de aanvullende bekostiging ingezet om een opleidingsschool te worden over de jaren 2020 tot en met 2023. De Hans Petrischool zet in op een arbo-plan om met een teambrede aanpak het ziekteverzuim te verlagen.

Bestemmingsreserve loonruimte 2019

In 2019 is de lumpsum personeel 2019 verhoogd met de door het kabinet beschikbaar gestelde loonbijstelling 2019. Een deel hiervan is beschikbaar voor salarismaatregelen in een nieuwe cao. Hierover was echter in 2019 geen overeenstemming bereikt tussen werkgevers- en werknemersorganisaties. Om deze reden zijn deze middelen in deze bestemmingsreserve afzonderlijk zichtbaar gemaakt. Voor zowel het PO als het VO is in 2020 een nieuwe cao afgesloten en zijn de middelen uit deze bestemmingsreserve in 2020 ingezet.

Bestemmingsreserve overschrijdingsregeling PO

De bestemmingsreserve overschrijdingsregeling is opgebouwd uit van de gemeente Dordrecht ontvangen middelen ter compensatie van aan het openbaar onderwijs uitbetaalde subsidies en zijn bestemd voor kwaliteitsverbetering bij de basisscholen van H₃O. Vanuit deze bestemmingsreserve wordt de bijdrage van de sector PO aan het innovatiebudget ten behoeve van het realiseren van het volgende strategisch plan 2023-2026 gedekt, nadat de bestemmingsreserve aanvullende bekostiging voor het PO volledig is ingezet.

Bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering VO

De bijdrage van het Insula College aan het innovatiebudget voor het realiseren van het strategisch plan 2019-2022 en het volgende strategisch plan 2023-2026 en de geraamde tekorten worden gedekt uit de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering VO.

Bestemmingsreserve Peuterwerk & Kinderopvang

De met private middelen opgebouwde bestemmingsreserve van de sector Peuterwerk & Kinderopvang is bedoeld voor het opvangen van eventuele negatieve exploitatieresultaten van deze sector.

Bestemmingsreserve SCOD

De met private middelen opgebouwde bestemmingsreserve van de SCOD (zie subparagraaf 3.4.3) is bedoeld voor steun aan Stichting H₃O in Dordrecht en/of aan H₃O gelieerde instellingen.

Bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen

De Hans Petrischool heeft de afgelopen jaren ESF-middelen en middelen uit het SZW-programma impuls baankansen ontvangen. Gevolg was dat de resultaten hoger werden dan geraamd en het eigen vermogen van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht uitsteeg boven het op basis van de risico's wenselijke minimale weerstandsvermogen. Uit deze middelen wordt nu een bestemmingsreserve gevormd om de geraamde negatieve resultaten over de jaren 2021 tot en met 2025 op te kunnen vangen.

3.5.8. Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden ge-

waardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen voor verwachte lasten gedurende het dienstverband van de werknemers. De voorziening is gebaseerd op de contante waarde van toekomstige uitkeringen.

Voorzieningen spaar-ADV

De voorzieningen voor spaar-ADV vertegenwoordigen de geraamde omvang van de verplichtingen voor in het verleden door medewerkers door middel van extra werken bovenop de contractomvang gespaard verlof.

Voorziening spaarverlof individueel keuzebudget

In de verschillende toepasselijke cao's is een individueel keuzebudget geïntroduceerd met de mogelijkheid tot het sparen van verlof voor de duurzame inzetbaarheid. De voorziening spaarverlof individueel keuzebudget wordt opgenomen voor verwachte lasten gedurende het dienstverband van de werknemers. De voorziening is gebaseerd op de geraamde omvang van de toekomstige salariskosten.

Voorziening onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. Op basis van een meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening gedoteerd. Uitgaven ten behoeve van groot onderhoud worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening FBD

Vanwege het negatieve eigen vermogen van het Facilitair Bedrijf Dordrecht B.V. (FBD) is vanaf 2016 een voorziening hiervoor opgenomen binnen de jaarrekening van H₃O. Deze voorziening wordt jaarlijks gemuteerd met het resultaat van FBD.

3.5.9. Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten.

3.6. GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

3.6.1. Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

3.6.2. Opbrengstverantwoording

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Overige opbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

3.6.3. Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden opgenomen bij de overlopende passiva. Jaarlijks wordt als bate geboekt het deel van de subsidie wat betrekking heeft op de afschrijvingen van de betreffende materiële vaste activa.

3.6.4. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

3.6.5. Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De toegezegde pensioenregelingen bij bedrijfstakpensioenfondsen (ABP en PFZW) worden verwerkt als zou sprake zijn van een toegezegde bijdrageregeling. Voor toegezegde bijdrageregelingen worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald. Behalve de betaling van premies zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten.

3.6.6. Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

3.6.7. Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

3.7. TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

3.7.1. Activa

a. Materiële vaste activa

In 2020 is bij H3O voor € 1,593 mln geïnvesteerd en voor € 1,227 mln afgeschreven. De boekwaarde van de materiële vaste activa nam toe tot € 5,825 mln. De belangrijkste investeringen betroffen aankopen van meubilair, computers, laptops, tablets, kopieerapparaten en leermiddelen bij zowel het VO als het PO. Daarnaast is de bovenste verdieping van het bestuursbureau geschikt gemaakt als vergaderruimte voor H3O en is een bijdrage geleverd aan de renovatie van De Fontein locatie Wielwijk. Voor € 1,117 mln zijn volledig afgeschreven activa die buiten gebruik zijn gesteld, gedesinvesteerd.

De waardering van het gebouw aan de Museumstraat is gebaseerd op een op 1 juli 1914 gedateerde akte van taxatie. De akte was nodig voor de kapitaalvergoeding op grond van artikel 205 van de Lageronderwijswet. De boekwaarde op 31 december 2020 bedraagt € 31.647; de WOZ-waarde bedraagt € 477.000 (peildatum 1 januari 2019) en de verzekerde waarde € 5,0 mln. Het grote verschil tussen WOZ-waarde en verzekerde waarde wordt veroorzaakt door de onderwijsbestemming van het gebouw. Van het najaar 2013 tot en met het voorjaar 2014 is het pand verbouwd ten behoeve van de huisvesting van het bestuursbureau en de Leonardo-klassen van de Dr. H. Bavinckschool. De boekwaarde van het gebouw is hiervoor niet aangepast; wel zijn de kosten van de verbouwing in 2014 geactiveerd. Datzelfde geldt voor de aanpassing van de bovenste verdieping naar vergaderzaal voor H3O in 2020.

Het verloop van de materiële vaste activa is weergegeven in het onderstaande overzicht.

Omschrijving	Aanschaf- waarde	Afschrij- vingen t/m 2019	Boekwaar- de 31-12- 2019	Desin- vesterin- gen 2020	Inves- teringen 2020	Afschrij- vingen 2020	Boekwaar- de 31-12- 2020
1.2.1. Terreinen	389.973	166.527	223.446	0	0	19.499	203.947
1.2.1. Gebouwen	44.447	11.152	33.295	0	0	1.192	32.103
1.2.1. Verbouwingen	2.548.507	1.100.943	1.447.564	103.417	246.084	212.388	1.481.260
1.2.1. Installaties	581.031	510.302	70.729	195.562	67.730	38.509	99.950
<i>Subtotaal geb./terr. H3O</i>	<i>3.563.958</i>	<i>1.788.924</i>	<i>1.775.034</i>	<i>298.979</i>	<i>313.814</i>	<i>271.588</i>	<i>1.817.260</i>
1.2.1. Geb./terr. HP	155.214	25.250	129.964	9.488	0	7.918	122.046
<i>Subtotaal geb./terr</i>	<i>3.719.172</i>	<i>1.814.174</i>	<i>1.904.998</i>	<i>308.467</i>	<i>313.814</i>	<i>279.506</i>	<i>1.939.306</i>
1.2.2. Meubilair/inventaris	600.977	328.061	272.916	69.751	85.730	54.916	303.730
1.2.2. Kantoormeubilair	719.546	447.216	272.330	80.128	17.465	47.889	241.906
1.2.2. Schoolmeubilair	1.651.859	688.158	963.701	126.340	364.865	98.591	1.229.975
1.2.2. ICT	2.952.173	1.608.375	1.343.798	309.384	679.523	550.144	1.473.177
1.2.2. Onderwijsk. app.	114.810	75.595	39.215	5.540	3.338	12.746	29.807
<i>Subtotaal inv./app. H3O</i>	<i>6.039.365</i>	<i>3.147.405</i>	<i>2.891.960</i>	<i>591.143</i>	<i>1.150.921</i>	<i>764.286</i>	<i>3.278.595</i>
1.2.2. Inv./app. HP	690.844	409.882	280.962	60.877	135.216	66.408	349.770
<i>Subtotaal inv./app.</i>	<i>6.730.209</i>	<i>3.557.287</i>	<i>3.172.922</i>	<i>652.020</i>	<i>1.286.137</i>	<i>830.694</i>	<i>3.628.365</i>
1.2.3. Leermiddelen	1.628.713	889.817	738.896	108.617	144.968	155.172	728.692
1.2.3. Boeken	144.956	92.605	52.351	118.412	- 16.546	35.805	0
1.2.3. Overige mva	1.509	1.057	452	0	0	75	377
<i>Subtotaal overige mva H3O</i>	<i>1.775.178</i>	<i>983.479</i>	<i>791.699</i>	<i>227.029</i>	<i>128.422</i>	<i>191.052</i>	<i>729.069</i>
1.2.3. Overige mva HP	13.651	13.584	67	12.851	0	67	0
<i>Subtotaal overige mva</i>	<i>1.788.829</i>	<i>997.063</i>	<i>791.766</i>	<i>239.880</i>	<i>128.422</i>	<i>191.119</i>	<i>729.069</i>
1.2. Totaal H3O	11.378.501	5.919.808	5.458.693	1.117.151	1.593.157	1.226.926	5.824.924
1.2. Totaal HP	859.709	448.716	410.993	83.216	135.216	74.393	471.816
1.2. Totaal	12.238.210	6.368.524	5.869.686	1.200.367	1.728.373	1.301.319	6.296.740

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
PHJ 24-06-2021

b. Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de deelnemingen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2019	Overname aandelen	Resultaat deelneming	31-12-2020
1.3.2. Deelneming FBD	0	0	0	0

In 2008 is het FBD opgericht. Bij de start heeft H₃O in deze B.V. een aandeel genomen van 51%. Hiervoor is destijds een bedrag van € 10.200 gestort. Per 2 november 2016 heeft H₃O het 49%-aandeel van FCC overgenomen tegen de nominale waarde ad € 9.800. Vanwege het negatieve eigen vermogen ultimo 2016 van FBD is de deelneming in de balans 2016 van H₃O afgewaardeerd tot € 0 (zie subparagraaf 3.4.3.).

c. Vorderingen

De vorderingen zijn op de balans opgenomen conform de beschikbare specificaties. In onderstaand overzicht is een aantal vorderingen op hoofdlijnen gespecificeerd.

Nr.	Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
1.5.1	Debiteuren H ₃ O	118.958	288.838
	Debiteuren HP	0	0
	<i>Subtotaal debiteuren</i>	<i>118.958</i>	<i>288.838</i>
1.5.2	OCW – rijksvergoeding lumpsum H ₃ O	875.480	907.158
	OCW – doorbetalingen SWV H ₃ O	84.628	14.248
	<i>Subtotaal OCW H₃O</i>	<i>960.108</i>	<i>921.406</i>
1.5.6	Gemeente Dordrecht H ₃ O	2.406.275	2.374.194
	Vervangingsfonds H ₃ O	86.362	0
	<i>Subtotaal overige vorderingen overheden H₃O</i>	<i>2.492.637</i>	<i>2.374.194</i>
1.5.7	Vorderingen op sociale instellingen H ₃ O	357.105	9.080
	Overige vorderingen H ₃ O	169.967	140.476
	Saldering werkvoorschotten FBD H ₃ O	- 75.000	- 35.000
	<i>Subtotaal overige vorderingen H₃O</i>	<i>452.072</i>	<i>114.556</i>
	Overige vorderingen SCOD	59	0
	Overige vorderingen HP	84.308	46.177
	<i>Subtotaal overige vorderingen</i>	<i>536.439</i>	<i>160.733</i>
1.5.8.	Vooruitbetaalde posten H ₃ O	160.058	184.928
	Te ontvangen financiering laptops/tablets H ₃ O	146.523	94.858
	<i>Subtotaal overlopende activa H₃O</i>	<i>306.581</i>	<i>279.786</i>
	Vooruitbetaalde posten HP	5.095	6.666
	<i>Subtotaal overlopende activa</i>	<i>311.676</i>	<i>286.452</i>
1.5	Totaal vorderingen H₃O	4.330.356	3.978.780
1.5	Totaal vorderingen SCOD	59	0
1.5	Totaal vorderingen HP	89.403	52.843
1.5	Totaal vorderingen	4.419.818	4.031.623

Het debiteurensaldo ultimo 2020 bestaat uit nog te ontvangen bedragen voor ouder- en leerlingenbijdragen bij het VO en de sector peuterwerk en kinderopvang enerzijds en vorderingen op overige debiteuren anderzijds. Het saldo is in vergelijking met 2019 gestegen, omdat ouders vertraagd betalen als gevolg van de corona-crisis.

Op het ministerie van OCW bestaat een vordering voor het tempoverschil in de betaling van de lumpsumbekostiging bij het PO. De vordering is gestegen vanwege de toegenomen lumpsum. Onder de vorderingen op OCW worden tevens de openstaande saldi van

doorbetalingen en arrangementen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs VO en PO geschaard.

De relatie met de gemeente Dordrecht is volledig verantwoord bij de vorderingen met één uitzondering: de investeringssubsidie 1e inrichting EBS Eden en De Sterrekijker (zie toelichting bij kortlopende schulden in subparagraaf 3.7.2). Ultimo 2020 stonden vorderingen open op de gemeente inzake de nieuwbouw van De Sterrekijker, De Regenboog, De Prins Bernhardschool en het Kristal enerzijds en vergoedingen voor medegebruik sportterrein Insula College, bijdrage aanpassing tijdelijke locatie Kristal Eulerlaan en declaratie schade/vernietiging anderzijds. Daarnaast is in het saldo een terugbetaling aan de gemeente Dordrecht opgenomen voor het niet volledig benutten van de toegekende subsidie voor peuterwerk 2020.

De vordering op het vervangingsfonds ultimo 2019 had betrekking op ingediende declaraties voor vervanging van zieke leerkrachten. Vanaf 2020 heeft H₃O de aansluiting bij het vervangingsfonds beëindigd en is eigen risicodragers geworden voor ziektevervangings.

Ultimo 2019 is bij de overige vorderingen de compensatie voor in het verleden vanwege langdurige arbeidsongeschiktheid uitgekeerde transitievergoedingen opgenomen. De wetgeving hiervoor ging in per 1 april 2020 met terugwerkende kracht. De compensatie is in 2020 ontvangen en correcties zijn verwerkt (zie toelichting bij overige baten).

Tot de overige vorderingen behoren tevens werkvoorschotten die aan FBD zijn verstrekt voor in totaal € 0,035 mln. Deze werkvoorschotten zijn nodig vanwege het negatieve eigen vermogen van FBD. Vanwege het negatieve eigen vermogen van FBD is hiervoor in 2016 een voorziening gevormd (zie toelichting bij voorzieningen). Voor de presentatie in de balans zijn de werkvoorschotten aan FBD gesaldeerd met de gevormde voorziening voor FBD. Door het positieve resultaat kon FBD in 2020 voor een bedrag van € 0,040 mln aan werkvoorschotten terugbetalen aan H₃O.

Tot de overlopende activa wordt gerekend het voor ouders faciliteren van de huurkoop van Apple-MacBooks en I-pads voor leerlingen op de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat van het Insula College. Bij de overlopende activa is de vordering op de ouders opgenomen, bij de overlopende passiva de schuld aan de financieringsmaatschappij.

d. Liquide middelen

De saldi liquide middelen zijn in overeenstemming met de laatste bankafschriften en kasstanden 2020. De huisbankier van H₃O is de ABN.

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het kredietrisico en het liquiditeitsrisico. Het beleid van het bestuur om deze risico's te beperken, is als volgt:

- Kredietrisico: het bestuur bewaakt voortdurend haar vorderingen. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor het bestuur minimaal;
- Liquiditeitsrisico: het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de begrotingen wordt rekening gehouden met de beschikbaarheid van liquide middelen.

3.7.2. Passiva

a. Eigen vermogen

Voor de vaststelling van het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Conform de regelgeving is de algemene reserve opgebouwd uit publieke middelen, terwijl de bestemmingsreserves kunnen zijn opgebouwd uit private of publieke middelen. De private bestemmingsreserves betreffen de opgebouwde reserves van de SCOD en de sector peuterwerk & kinderopvang enerzijds en een bestemmingsreserve voor overschrijdingsmiddelen PO anderzijds. De bestemmingsreserve van de SCOD wordt naar verwachting niet op korte termijn aangewend. De bestemmingsreserve voor de sector peuterwerk & kinderopvang is beschikbaar voor het opvangen van eventuele negatieve exploitatieresultaten in de komende jaren. De bestemmingsreserve overschrijdingsregeling PO is opgebouwd uit van de gemeente Dordrecht ontvangen overschrijdingsmiddelen. Deze wordt vanaf 2015 ingezet voor kwaliteitsverbetering bij de basisscholen van H₃O. De bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering VO voor het Insula College is gevormd in 2018 en wordt ingezet vanaf 2019.

Uit publieke middelen zijn bestemmingsreserves opgebouwd voor flexibele bapo op basis van een 90%-dekking van de opgebouwde rechten per ultimo 2019 voor het VO en de Hans Petrischool en 55% voor het PO. De verwachting op basis van ervaringscijfers is dat 90% resp. 55% van de medewerkers die recht hebben op deze regeling daar daadwerkelijk gebruik van zal maken.

Ultimo 2019 zijn 2 nieuwe publieke bestemmingsreserves gevormd:

- de bestemmingsreserve loonruimte 2019: in 2019 is de lumpsum personeel 2019 verhoogd met de door het kabinet beschikbaar gestelde loonbijstelling 2019. Een deel hiervan was beschikbaar voor salarismaatregelen in een nieuwe cao. De onderhandeling daarover waren echter ultimo 2020 voor zowel het VO als het PO nog niet afgerond. De cao's zijn in 2020 tot stand gekomen en de bestemmingsreserve is in 2020 ingezet;
- de bestemmingsreserve aanvullende bekostiging: op basis van het 'convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021' van minister Slob van OCW met werkgevers- en werknemersorganisaties is in december 2019 aanvullende bekostiging uitgekeerd en voor SBO De Toekomst ook nog in 2020. In deze bestemmingsreserve is deze aanvullende bekostiging afzonderlijk zichtbaar gemaakt. De middelen worden in het PO ingezet voor het dekken van de bijdrage van de sector PO aan het innovatiebudget ten behoeve van het realiseren van de doelen uit het strategisch plan 2019-2022 en de geraamde tekorten voor 2021 en 2022. In het VO wordt de aanvullende bekostiging ingezet om een opleidingsscholen te worden over de jaren 2020 tot en met 2023. De Hans Petrischool zet in op een arbo-plan om met een teambrede aanpak het ziekteverzuim te verlagen.

Ultimo 2020 is een opnieuw een bestemmingsreserve toegevoegd:

- de bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen: de Hans Petrischool heeft de afgelopen jaren ESF-middelen en middelen uit het SZW-programma impuls baan-kansen ontvangen. Gevolg was dat de resultaten hoger werden dan geraamd en het eigen vermogen uitsteeg boven het op basis van de risico's wenselijke minimale weerstandsvermogen. Uit deze middelen wordt nu een bestemmingsreserve gevormd om de geraamde negatieve resultaten over de jaren 2021 tot en met 2025 op te kunnen vangen.

Het eigen vermogen is in vergelijking met 2019 gestegen met € 0,190 mln vanwege het resultaat 2020. Daarnaast zijn vanwege nieuwbouwplannen de voorzieningen onderhoud van de basisscholen de Prins Bernhardschool en het Kristal vrijgefallen en ultimo 2020 met een schattingswijziging voor € 0,613 mln toegevoegd aan het eigen vermogen.

nen het eigen vermogen is de algemene reserve ultimo 2020 gestegen met € 0,052 mln en zijn de bestemmingsreserves gestegen met € 0,751 mln. De algemene reserve wordt ingezet voor de financiering van vaste activa in de onderwijssectoren en als buffer voor het afdekken van risico's en de financiering van nieuwe investeringen. Mede door de stijging van het financieringssaldo is de buffer in 2020 per saldo met € 0,365 mln gedaald. De voorgestelde resultaatbestemming is door het College van Bestuur goedgekeurd (zie paragraaf 4.1 en bijlage 2). Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2019	Resultaat- bestemming	Mutaties reserves	31-12-2020
2.1.3. Bestemmingsreserves-privaat H3O	969.069	229.057	0	1.198.126
2.1.3. Bestemmingsreserve-privaat SCOD	1.708.261	- 247	0	1.708.014
2.1.2. Bestemmingsreserves-publiek H3O	2.197.686	- 260.887	0	1.936.799
2.1.2. Bestemmingsreserves-publiek HP	108.670	782.890	0	891.560
2.1.1. Algemene reserve-financiering H3O	5.386.674	0	356.713	5.743.387
2.1.1. Algemene reserve-financiering HP	410.993	0	60.823	471.816
2.1.1. Algemene reserve-buffer H3O	2.378.736	- 30.823	256.532	2.604.445
2.1.1. Algemene reserve-buffer HP	1.074.442	- 529.788	- 60.823	483.831
2.1. Totaal eigen vermogen H3O	10.932.165	- 62.653	613.245	11.482.757
2.1. Totaal eigen vermogen SCOD	1.708.261	- 247	0	1.708.014
2.1. Totaal eigen vermogen HP	1.594.105	253.102	0	1.847.207
2.1. Totaal eigen vermogen	14.234.531	190.202	613.245	15.037.978

b. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2020 is opgenomen in onderstaand overzicht:

Omschrijving	31-12- 2019	Onttrekking 2020	Dotatie 2020	31-12- 2020
2.3.1. Voorziening spaar-ADV VO	320.580	- 63.300	32.700	289.980
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea VO	288.107	- 21.696	27.944	294.355
2.3.1. Voorziening verlof keuzebudget VO	335.700	- 50.300	82.300	367.700
2.3.1 Voorziening spaar-ADV PO	0	- 1.700	38.510	36.810
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea PO	229.698	- 4.976	19.167	243.889
2.3.1. Voorziening verlof keuzebudget PO	0	- 1.200	20.500	19.300
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea PW/KO	15.008	- 952	1.092	15.148
2.3.1. Voorziening verlof keuzebudget PW/KO	0	0	4.100	4.100
<i>Subtotaal 2.3.1. personeel H3O</i>	<i>1.189.093</i>	<i>- 144.124</i>	<i>226.313</i>	<i>1.271.282</i>
2.3.1. Voorziening ambtsjubilea HP	42.705	- 5.268	5.271	42.708
2.3.1. Voorziening verlof keuzebudget HP	22.100	- 2.600	5.900	25.400
<i>Subtotaal 2.3.1. personeel HP</i>	<i>64.805</i>	<i>- 7.868</i>	<i>11.171</i>	<i>68.108</i>
<i>Subtotaal 2.3.1. personeel</i>	<i>1.253.898</i>	<i>- 151.992</i>	<i>237.484</i>	<i>1.339.390</i>
2.3.3. Onderhoudsvoorziening VO	990.706	- 480.199	530.000	1.040.507
2.3.3. Onderhoudsvoorziening PO	1.060.823	- 186.237	475.000	1.349.586
2.3.3. Onderhoudsvoorziening bestuur	125.496	- 85.316	25.000	65.180
2.3.3. Voorziening FBD	90.066	- 29.560	0	60.506
<i>Subtotaal 2.3.3. overig H3O</i>	<i>2.267.091</i>	<i>- 781.312</i>	<i>1.030.000</i>	<i>2.515.779</i>
2.3.3. Onderhoudsvoorziening HP	156.596	- 64.369	70.000	162.227
<i>Subtotaal 2.3.3. overig</i>	<i>2.423.687</i>	<i>- 845.681</i>	<i>1.100.000</i>	<i>2.678.006</i>
2.3.3. Onderhoudsvoorziening H3O PO vrijval		- 613.245		- 613.245
<i>Subtotaal 2.3.3. overig na vrijval</i>	<i>2.423.687</i>	<i>- 1.458.926</i>	<i>1.100.000</i>	<i>2.064.761</i>
2.3. Totaal voorzieningen H3O na vrijval	3.456.184	- 1.538.681	1.256.313	3.173.816
2.3. Totaal voorzieningen HP	221.401	- 72.237	81.171	230.335
2.3. Totaal voorzieningen	3.677.585	- 1.610.918	1.337.484	3.404.151

Voor de voorziening spaar-ADV wordt uitgegaan van een 90%-dekking, omdat medewerkers hiervoor sparen door extra te werken, waardoor ervanuit wordt gegaan dat vrijwel iedereen hiervan gebruik gaat maken. Ook in het PO wordt hiervan inmiddels gebruik gemaakt. De voorzieningen ambtsjubilea zijn gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige verplichtingen en zijn berekend op basis van te ontvangen bedragen bij een ambtsjubileum van 25 jaar resp. 40 jaar en met een dekking van 100% en een vertrekans ultimo 2019 van 10% bij het onderwijs en 25% bij de sector peuterwerk en kinderopvang. De voorziening spaarverlof individueel keuzebudget bevat een raming voor de in de cao's geïntroduceerde spaarmogelijkheid voor duurzame inzetbaarheid met een 90%-dekking van de toekomstige salariskosten. Ook in het PO en de sector peuterwerk en kinderopvang wordt hiervan inmiddels gebruik gemaakt.

In 2018 zijn geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen gemaakt. De dotaties 2020 zijn hierop gebaseerd. Alleen voor de locaties van basisschool De Fontein (Krispijn in MFA en Wielwijk renovatie recent opgeleverd), de locatie Noordendijk van basisschool De Regenboog (nieuwbouwplannen) en basisschool De Sterekijker (nieuwbouw recent opgeleverd) zijn geen plannen beschikbaar. De onderhoudsvoorziening voor het Leerpark heeft betrekking op het aandeel van het Insula in de gezamenlijke gebouwen met het Stedelijk Dalton Lyceum (SDL). De meerjarige onderhoudsplannen worden in 2021 opnieuw geactualiseerd door de nieuwe huisvestingsorganisatie van schoolbesturen PO in Dordrecht, Arcade. Vanwege nieuwbouwplannen zijn de voorzieningen onderhoud van de basisscholen de Prins Bernhardschool en het Kristal vrijgefallen en ultimo 2020 met een schattingswijziging voor € 0,613 mln toegevoegd aan het eigen vermogen.

Het negatieve eigen vermogen van FBD bedroeg ultimo 2019 - € 0,165 mln. Ter financiering hiervan heeft H3O aan FBD werkvoorschotten verstrekt voor in totaal € 0,075 mln ultimo 2019. In de jaarrekening van H3O is een voorziening opgenomen voor het saldo hiervan. Dit saldo is in 2020 afgenomen met - € 0,029 mln vanwege het positieve resultaat 2020 van FBD van € 0,069 mln en de gedeeltelijke terugbetaling van de werkvoorschotten voor € 0,040 mln. In de balanspresentatie zijn de werkvoorschotten gesaldeerd (zie toelichting in subparagraaf 3.4.4. en bij de vorderingen). Het negatieve eigen vermogen van FBD bedraagt ultimo 2020 - € 0,096 mln.

Van de balanspositie ultimo 2020 is naar verwachting € 0,500 mln kortlopend.

c. Kortlopende schulden

In onderstaand overzicht zijn de kortlopende schulden op hoofdlijnen gespecificeerd:

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
2.5.3 Crediteuren H3O	585.744	830.210
Crediteuren HP	131.836	61.070
<i>Subtotaal crediteuren</i>	<i>717.580</i>	<i>891.280</i>
2.5.4 OCW – Geoormerkte subsidie H3O	8.465	11.365
OCW – Geoormerkte subsidie HP	0	0
<i>Subtotaal OCW – geoormerkte subsidie</i>	<i>8.465</i>	<i>11.365</i>
2.5.7 Belastingen / premies sociale verzekeringen H3O	1.452.496	1.489.888
Belastingen / premies sociale verzekeringen HP	119.680	126.353
<i>Subtotaal belastingen/premies sociale verzekeringen</i>	<i>1.572.176</i>	<i>1.616.241</i>
2.5.8 Pensioenen H3O	407.244	418.180
Pensioenen HP	37.874	36.268
<i>Subtotaal pensioenen</i>	<i>445.118</i>	<i>454.448</i>
2.5.9 Overige kortlopende schulden H3O	357.429	353.683
Overige kortlopende schulden SCOD	0	0
Overige kortlopende schulden HP	11.752	5.837
<i>Subtotaal overige kortlopende schulden</i>	<i>369.181</i>	<i>359.520</i>

2.5.10	Vakantiegeld/bindingstoelage H3O	1.123.971	1.171.267
	OCW – Geoormerkte subsidies H3O	474.989	1.198.431
	OCW – Niet-geoormerkte subsidies H3O	17.500	17.500
	OCW – Prestatiebox H3O	21.997	0
	Dordrecht – investeringssubsidie 1 ^e inrichting H3O	41.427	36.044
	Vooruit ontvangen vergoedingen H3O	822.231	759.575
	Te betalen financieringen laptops/tablets H3O	172.006	107.110
	Overige H3O	37.936	35.004
	<i>Subtotaal overlopende passiva H3O</i>	<i>2.712.057</i>	<i>3.324.931</i>
	Overlopende passiva HP	103.941	128.272
	<i>Subtotaal overlopende passiva</i>	<i>2.815.998</i>	<i>3.453.203</i>
2.5	Totaal kortlopende schulden H3O	5.523.435	6.428.257
2.5	Totaal kortlopende schulden SCOD	0	0
2.5	Totaal kortlopende schulden HP	405.083	357.800
2.5.	Totaal kortlopende schulden	5.928.518	6.786.057

De kortlopende schulden zijn op de balans opgenomen conform de beschikbare specificaties. De kortlopende schulden hebben alle een resterende looptijd korter dan een jaar.

Een van OCW ontvangen lerarenbeurs ad € 0,012 mln kon in 2019 niet worden gebruikt en is in 2021 aan OCW terugbetaald na verrekening met een per abuis in 2019 door OCW dubbel verrekende terugbetaling van € 0,004 mln. Daarnaast wordt een in 2020 niet-gebruikte subsidie voor de subsidieregeling inhaal- en ondersteuningsprogramma aanvullend op de voorschoolse educatie bij een locatie verrekend met OCW voor € 0,003 mln.

De openstaande saldi voor crediteuren, loonheffing, BTW, premies vervangings- en participatiefonds en pensioenpremies zijn in de eerste maanden van 2021 betaald.

Voor de posten opgenomen bij de overige kortlopende schulden dienden ultimo 2020 de facturen nog te worden ontvangen. Hiertoe behoort de geraamde schuld aan de leverancier van leermiddelen voor het Insula College (zie toelichting bij paragraaf 3.13).

De reservering vakantiegeld en bindingstoelage ultimo 2020 ligt in lijn met de reservering ultimo 2019.

De toelichting op de geoormerkte subsidies OCW is opgenomen in paragraaf 4.3 conform model G. Tot de balanspost behoort de ontvangen geoormerkte subsidies voor de projecten Regionale aanpak lerarentekort enerzijds en Sterk Techniek Onderwijs anderzijds. H3O is voor deze projecten penvoerder namens verschillende schoolbesturen. Om deze reden worden deze projecten volledig via de balans van H3O verantwoord en niet via de exploitatie van H3O. Alleen de subsidies die vanuit de projecten aan H3O zelf zijn toegekend, worden in de staat van baten en lasten van H3O verwerkt. De balanspositie bij de niet-geoormerkte subsidies OCW en prestatiebox OCW is het gevolg van het uitbetalingsritme van OCW.

De investeringssubsidie van de gemeente Dordrecht heeft betrekking op de 1^e inrichting van EBS Eden bij de start van deze school en de groei daarna en De Sterrekijker voor de recente groei. De balanspositie muteert met de afschrijvingen in 2020 op de uitgevoerde investeringen.

De post vooruit ontvangen vergoedingen is afgenomen vanwege mutaties bij de toerekening van ouder- en leerlingenbijdragen bij de sector VO en school- en individuele arrangementen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs VO en PO aan de periode waarin samenhangende activiteiten plaatsvinden. Daarnaast worden vanaf 2014 afbetalingen van ouders voor huurkoop van Apple MacBooks en I-pads bij de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat van het Insula College doorgestort naar de financieringsmaatschappij. Bij de overlopende passiva is de kortlopende schuld aan de financieringsmaatschappij opgenomen. Vanwege het tijdsverschil wijkt de balanspositie enigszins af van de positie opgenomen bij de kortlopende vorderingen op ouders.

3.8. TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

3.8.1. Toelichting op de baten

a. (Rijks)bijdragen OCW

De specificatie van de ontvangen rijksbijdragen OCW is conform onderstaand overzicht:

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Normatieve rijksbijdragen OCW	35.112.132	17.427.103	17.685.029	0	33.893.500	34.465.310
Geoormerkte subsidies OCW	624.273	405.542	209.934	8.797	170.000	356.090
Niet-geoormerkte subsidies OCW	1.362.398	1.313.716	48.682	0	1.283.500	1.477.466
Prestatiebox OCW	1.383.000	777.309	605.691	0	1.323.000	1.341.594
Doorbetalen/arrangementen SWV	1.725.105	562.512	1.162.593	0	1.030.000	1.251.666
3.1. Totaal rijksbijdr. OCW H3O	40.206.908	20.486.182	19.711.929	8.797	37.700.000	38.892.126
3.1. Totaal rijksbijdr. OCW HP	3.732.285				3.510.000	3.500.580
3.1. Totaal rijksbijdragen OCW	43.939.193				41.210.000	42.392.706

Belangrijkste oorzaken voor de in vergelijking met de realisatie 2019 hogere rijksbijdragen in 2020 zijn:

- de mutaties van de leerlingenaantallen van 2018/2019 naar 2019/2020 (daling bij zowel het Insula College als het PO) (zie bijlage 1);
- de verhoging van de gemiddelde personeelslast (GPL) in de personele rijksvergoeding voor de compensatie door het rijk van de gestegen werkgeverslasten onder andere voor de gestegen pensioenpremies van het ABP per 1 januari 2020;
- de verhoging van de GPL met de loonbijstelling bij zowel PO als VO ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden;
- daarnaast werd de reguliere prijsbijstelling van de rijksvergoeding materiële instandhouding bij zowel het VO als PO toegevoegd en in het VO ook voor de rijksvergoeding bekostiging lesmateriaal;
- de verhoging van middelen voor terugdringing werkdruk in het PO in 2019/2020 en opnieuw in 2020/2021;
- de toevoeging van middelen voor de terugdringing van onderwijsachterstanden in het PO als gevolg van een nieuwe CBS-indicator die voor de achterstandsscholen van H3O gunstig uitvalt (vanaf 2019/2020 als opvolger van de niet-geoormerkte rijksvergoeding impulsmiddelen met een verhoging in 2020/2021);
- een bijzonder en aanvullende bekostiging in 2019 op basis van het 'convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021' uit november 2019 met middelen voor het VO en PO en een verhoging voor alleen SBO De Toekomst in het PO in 2020;
- vanuit het participatiefonds vond een verrekening plaats van uitkeringen aan in het verleden ontslagen medewerkers die werden ingehouden op de lumpsum rijksvergoeding PO in 2019 en 2020;
- doorlopende geoormerkte rijksvergoedingen voor opeenvolgende projecten doorstroom PO-VO, het project doorstroom vmbo-havo en aanvullende bekostiging technisch vmbo enerzijds en nieuwe geoormerkte rijksvergoedingen voor regionale aanpak lerarentekort PO, vrijroosteren leraren PO, doorstroom vmbo-mbo en inhaal- en ondersteuningsprogramma's voor zowel VO, PO als opvang vanwege de coronacrisis anderzijds. Daarnaast worden geoormerkte vergoedingen voor lerarenbeurzen ontvangen en voor de schooljaren 2018/2019 en 2019/2020 voor zij-instromers in het PO;
- bij de niet-geoormerkte rijksvergoedingen werden in het VO reguliere middelen ontvangen voor voortijdig schoolverlaten, leerplusarrangement, functiemix randstadregio's en in 2020 eerste opvang nieuwkomers. Bij het PO werden middelen gerealiseerd voor impulsgebieden (tot en met 2018/2019), schipperskinderen en in 2020 onderwijsassistenten voor de pabo-opleiding;

- een hogere bekostiging vanuit het samenwerkingsverband passend onderwijs voor individuele arrangementen, school- en groepsarrangementen, zorgcoördinatie in het VO en inzet IB-ers in het PO.

b. Overige overheidsbijdragen

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Gemeentelijke bijdragen	1.509.690	36.016	193.889	1.279.785	1.485.000	1.365.578
Overige	281.231	242.528	38.703	0	225.000	225.210
3.2. Totaal overig overheid H3O	1.790.921	278.544	232.592	1.279.785	1.710.000	1.590.788
3.2. Totaal overig overheid HP	79.384				1.000	170.916
3.2. Totaal overig overheid	1.870.305				1.711.000	1.761.704

De gemeentelijke bijdragen bestaan uit de subsidies voor peuterwerk, voorschoolse educatie (VE), schakelklassen, gymzalen in eigen beheer, meerjarige investeringssubsidies vanwege leerlingengroei bij de Sterrekijker en EBS Eden over de afgelopen jaren, bijdragen opknappen tijdelijke locaties en vergoedingen voor schade en vernieling. De realisatie 2020 steeg vanwege meer subsidie peuterwerk in vergelijking met de realisatie 2019 als gevolg van de pilots voor uitbreiding van het VE-aanbod van 10 naar 16 uur per week. Voor het opknappen van de tijdelijke locatie van het Kristal in de Eulerlaan werd van de gemeente in 2020 een bijdrage ontvangen.

De overige overheidsbijdragen betreffen incidentele overheids subsidies en de bijdrage van het Stedelijk Dalton Lyceum (SDL) in de gezamenlijke kosten van de vmbo-beroepsgerichte locaties in het Leerpark. Tussen het Insula College en SDL is een overeenkomst gesloten op basis van de werkelijke leerlingaantallen (2019: 52,4% Insula College en 47,6% SDL, 2020: 51,9% Insula College en 48,1% SDL) en verrekening van de gezamenlijke kosten op basis van de voor de gezamenlijke huisvesting ontvangen facturen. Omdat de gezamenlijke kosten over 2020 stegen als gevolg van meer planmatig onderhoud, steeg tevens de bijdrage van het Stedelijk Dalton Lyceum.

c. Overige baten

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Verhuur en medegebruik	183.923	182.698	1.225	0	138.000	150.044
Ouder- en leerlingbijdragen	2.624.650	293.262	170.279	2.161.109	2.947.000	3.051.699
Overige personele baten	371.853	144.510	175.549	51.794	501.000	808.601
Overige materiële baten	82.515	52.092	12.884	17.539	14.000	44.848
3.5. Totaal overige baten H3O	3.262.941	672.562	359.937	2.230.442	3.600.000	4.055.192
3.5. Totaal overige baten HP	40.038				118.250	107.949
3.5. Totaal overige baten	3.302.979				3.718.250	4.163.141

De gerealiseerde overige baten zijn per saldo gedaald in vergelijking met de realisatie 2019 en de begroting 2020 om verschillende redenen. De omvang van verhuur en medegebruik nam toe vanwege het vanaf de zomer 2020 voor een groter deel in medegebruik geven aan het Da Vinci College van het samenwerkingsgebouw in het Leerpark. De ouder- en leerlingbijdragen zijn substantieel verminderd, omdat veel activiteiten in het VO en PO vanwege de coronacrisis niet zijn doorgegaan waardoor ouder- en leerlingbijdragen zijn terugbetaald of doorgeschoven naar 2021. De ouderbijdragen in de kinderopvang voor de BSO en de kinderdagopvang namen licht toe.

De gerealiseerde overige personele baten waren in 2019 incidenteel hoog vanwege ultimo 2019 nog te ontvangen UWV-uitkeringen voor compensatie van in het verleden verstrekte transitievergoedingen bij langdurige arbeidsongeschiktheid. De wetgeving hiervoor ging in per 1 april 2020 met terugwerkende kracht. Reden om de compensatievergoedingen van deze in het verleden verstrekte transitievergoedingen in 2019 reeds als

baten te nemen. De compensatievergoedingen zijn in 2020 ontvangen en bij afwijkingen zijn in 2020 correcties opgenomen bij de overige baten. De materiële baten stegen incidenteel in 2020 vanwege de verkoop van afgeschreven laptops.

3.8.2. Toelichting op de lasten

a. Personele lasten

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Loonkosten	26.375.839	11.965.729	12.576.334	1.833.776	25.886.815	25.750.114
Sociale lasten	3.401.962	1.493.178	1.611.412	297.372	3.264.750	3.247.510
Pensioenlasten	3.767.735	1.880.264	1.739.858	147.613	3.801.435	3.781.362
Af: vervangingsfonds	- 118.907	0	- 118.907	0	0	- 309.946
Dotatie voorzieningen	226.313	142.944	78.177	5.192	- 5.000	249.688
Uitzendkrachten / inhuur	1.617.160	908.007	657.543	51.610	813.500	1.321.023
WGA/Ziektewet-premie	256.221	120.426	115.874	19.921	215.000	210.178
Overige	963.841	372.660	286.304	304.877	878.500	1.026.364
4.1. Totaal personele lasten H3O	36.490.164	16.883.208	16.946.595	2.660.361	34.855.000	35.276.293
4.1. Totaal personele lasten HP	2.993.203				2.885.000	2.936.246
4.1. Totaal personele lasten	39.483.367				37.740.000	38.212.539

De gerealiseerde loonkosten inclusief sociale lasten en pensioenlasten en verminderd met vergoeding vervangingsfonds bij het PO zijn over 2020 met 2,9% gestegen in vergelijking met de realisatie 2019. Deze stijging is het saldo van 0,9% hogere loonkosten bij het VO, 7,5% hogere loonkosten bij het PO en 10,7% lagere loonkosten bij de sector peuterwerk en kinderopvang. Redenen hiervoor zijn:

- een dalende formatie bij het VO vanwege minder leerlingen bij het Insula College;
- een stijgende formatie bij het PO vanwege de extra middelen voor terugdringing werkdruk en onderwijsachterstanden enerzijds en het aantrekken van zij-instromers anderzijds en ondanks de gedaalde leerlingaantallen;
- minder inzet bij de sector peuterwerk & kinderopvang vanwege de daling van het aantal groepen bij de peuterspeelzalen van 27 naar 22 met ingang van 2020 met een kleine aanpassing voor de uitvoering van pilots voor de uitbreiding van VE-aanbod van 10 naar 16 uur per week voor een VE-peuter;
- een daling van de formatie bij het bestuursbureau vanwege het vertrek van een klusjesman en het lid College van Bestuur. Voor de beleidsmedewerker huisvesting is tijdelijk een interim ingehuurd (zie hierna) tot de oprichting van de nieuwe vereniging Arcade voor schoolbesturen in Dordrecht in het kader van de doorcentralisatie onderwijshuisvesting in het PO;
- de inzet van eigen personeel voor verschillende extra rijksvergoedingen, subsidies en arrangementen van de samenwerkingsverbanden;
- het eigen risicodragerschap voor ziekteverzuim in het PO vanaf 2020;
- verschillen tussen de jaren van de vervangingsbehoefte en -mogelijkheden voor ziekteverzuim;
- gelijkblijvende sociale lasten (op 10% van de totale loonkosten);
- gelijkblijvende pensioenlasten (op ruim 11% van de totale loonkosten);
- de doorwerking van de salarismaatregel in de cao VO per juni 2019 en een nieuwe salarismaatregel per maart 2020 met een eenmalige uitkering in juni 2020;
- de doorwerking van nieuwe salarismaatregelen in de cao PO januari 2020 met een eenmalige uitkering in februari 2020;
- de doorwerking van de nieuwe salarismaatregel in de cao kinderopvang per januari 2020 en de toevoeging van een eindejaarsuitkering.

Gemiddeld aantal fte's	Totaal	VO	PO	PW/KO	Bestuursbureau
2020	456	180	219	43	14
Mutatie	- 2	- 2	+ 6	- 4	- 2
2019	458	182	213	47	16

Bovenstaande tabel geeft inzicht in het gemiddelde aantal fte's per sector en voor het bestuursbureau in de jaren 2019 en 2020 exclusief vervangingsaanstellingen en nul-urencontracten. Het totaal aantal fte's is gedaald bij het Insula College vanwege minder leerlingen. De stijging van fte's bij de basisscholen is het gevolg van de extra middelen voor terugdringing werkdruk en onderwijsachterstanden en het aantrekken van zij-instromers. De afname bij de sector peuterwerk en kinderopvang wordt veroorzaakt door de daling van het aantal groepen in het peuterwerk. De daling bij het bestuursbureau is het gevolg van het vertrek van een klusjesman en het lid College van Bestuur. Vanaf 1 maart 2020 vormde de voorzitter het eenhoofdig College van Bestuur en heeft hij tijdelijk de taken van het lid overgenomen. Per 1 april 2021 heeft H3O weer een tweehoofdig College van Bestuur.

De voorzitter College van Bestuur, dhr. drs. J. Ramaker, en het lid College van Bestuur, mw. drs. J. Bos, in 2020 worden bezoldigd conform de cao bestuurders-VO. De loonkosten van dhr. Ramaker (1,0 fte) over 2020 bedroegen € 148.202 inclusief vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, belaste reiskosten en sociale lasten (2019 € 141.816). Hij ontvangt geen variabele beloningscomponent. Aan het ABP is conform de cao voor hem € 21.190 werkgeversdeel pensioenpremie afgedragen (2019 € 20.482). Dit bedrag is gestegen vanwege hogere pensioenpremies. Vanaf 2016 worden de maxima van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) voor de onderwijssectoren gebaseerd op bezoldigingsklassen op basis van instellingskenmerken. H3O zit in klasse E met een bezoldigingsmaximum van € 170.000 (2019 € 164.000). Over 2020 is zijn bezoldiging conform de met de Raad van Toezicht gemaakte afspraken onder het bezoldigingsmaximum.

Mw. Bos heeft H3O verlaten met ingang van 1 maart 2020. Haar loonkosten (0,8 fte) bedroegen € 19.690 inclusief vakantietoeslag, eindejaarsuitkering, belaste reiskosten en sociale lasten (2019 € 91.706). Zij ontvangt geen variabele beloningscomponent. Aan het ABP is conform de cao voor haar € 2.715 werkgeversdeel pensioenpremie afgedragen (2019 € 15.674). Zij blijft onder het WNT-bezoldigingsmaximum (2020 € 22.667 voor 0,8 fte over 2 maanden). Er zijn bij H3O geen interim-topfunctionarissen.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen op jaarbasis € 7.000 voor een lid (2019 € 6.000) en € 10.500 voor de voorzitter (2019 € 9.000). Deze bedragen blijven ver beneden de binnen de WNT opgenomen honoreringsmaxima. Door de voorzitter en twee leden van de Raad van Toezicht wordt BTW afgedragen bovenop de beloning. In paragraaf 4.3 is model H inzake de WNT opgenomen.

De uitgangspunten voor de dotatie personele voorzieningen zijn gelijk gebleven in vergelijking met 2019. Tot de personele voorzieningen behoren de voorzieningen ambtsjubilea, spaar-ADV en spaarverlof individueel keuzebudget (zie de toelichting bij de balanspost voorzieningen).

Bij uitzendkrachten wordt alle inhuur van derden verantwoord. De gerealiseerde kosten zijn hoger in vergelijking met 2019 en de begroting 2020:

- in 2020 werd een interim-directeur ingezet bij de Prins Bernhardschool (vanaf september 2020),
- noodzakelijke vervanging als gevolg van ziekteverzuim bleek soms alleen mogelijk via inhuur bij gespecialiseerde bureaus en nam verder toe;
- een interim-beleidsmedewerker huisvesting op het bestuursbureau;
- externe deskundigheid is ingezet voor juridische ondersteuning, tevredenheidsonderzoeken, en stichtingsbrede projecten waaronder de verdere digitalisering van de administratieve processen;

- hogere budgetten voor de uitvoering van arrangementen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs;
- specifieke subsidies voor doorstroomprogramma's en inhaal en ondersteuningsprogramma's vanwege de corona-crisis werden uitgevoerd met externe inhuur.

Onder de overige personele kosten wordt ook de scholing van medewerkers geraamd. Hieraan zijn in 2020 opnieuw substantiële middelen uitgegeven onder andere voor de verbetering van de zorgstructuur op het Insula College locatie Halmaheiraplein en zij-instromers en pabo-studenten afkomstig van het Insula College in het PO. De realisatie was wel lager dan in 2019, omdat geplande scholingsactiviteiten vanwege de coronacrisis werden uitgesteld. Daartegenover staat dat in 2020 extra is ingezet op preventieve arbo-maatregelen ter voorkoming van ziekte en de werving van nieuw personeel, waardoor de realisatie hiervan in vergelijking met 2019 toenam.

b. Afschrijvingen

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Gebouwen en terreinen	271.588	218.295	44.832	8.461		273.242
Inventaris en apparatuur	764.286	317.139	427.426	19.721		695.701
Overige materiële vaste activa	191.052	58.011	133.041	0		179.052
4.2. Totaal afschrijvingen H3O	1.226.926	593.445	605.299	28.182	1.130.000	1.147.995
4.2. Totaal afschrijvingen HP	74.393				70.000	65.028
4.2. Totaal afschrijvingen	1.301.319				1.200.000	1.213.023

Een gedetailleerd overzicht van de afschrijvingen is opgenomen bij de toelichting op de balanspost materiële activa. De gerealiseerde afschrijvingen zijn in vergelijking met 2019 toegenomen vanwege de relatief hoge investeringen in 2020 en vanwege extra afschrijvingskosten bij de verkoop van de boekenvoorraad van de locatie Leerpark van het Insula College als gevolg van de overgang naar een extern boekenfonds (zie toelichting bij de leermiddelen).

c. Huisvestingslasten

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Huur en medegebruik	311.007	80.195	- 19.290	250.102	371.000	349.412
Onderhoud en exploitatie	538.018	182.335	352.843	2.840	338.700	274.299
Dotatie onderhoudsvoorziening	1.030.000	541.750	486.306	1.944	855.000	855.000
Energie en water	709.462	404.887	303.003	1.572	630.000	675.262
Schoonmaakkosten	1.252.433	524.063	619.014	109.356	1.131.500	1.182.729
Mutatie voorziening FBD	- 29.560	- 13.894	- 13.368	- 2.298	0	- 819
Saldering werkvoorschotten FBD	- 40.000	- 18.800	- 18.090	- 3.110	0	- 25.000
Publiekrechtelijke heffingen	35.118	18.819	16.164	135	52.000	59.360
Overige huisvestingslasten	77.029	17.712	58.680	637	51.800	88.251
4.3. Totaal huisvesting H3O	3.883.507	1.737.067	1.785.262	361.178	3.430.000	3.458.494
4.4. Totaal huisvesting HP	211.157				220.000	193.211
4.3. Totaal huisvesting	4.094.664				3.650.000	3.651.705

De kosten voor huur en medegebruik in 2020 zijn lager dan in 2019, omdat basisschool De Sterrekijker in mei 2020 de nieuwbouwlocatie is ingetrokken, waardoor het medegebruik over de tijdelijke locatie afliep. Daarnaast is bij het Insula College minder gebruik gemaakt van sportaccomodaties vanwege de coronacrisis. Het bedrag bij het PO is negatief, omdat enerzijds medegebruik betaald wordt voor het gebruik van de MFA Koloriet voor De Fontein locatie Krispijn, extra lokalen aan de Brouwersdijk voor de Prins Bernhardschool en de tijdelijke locatie van De Sterrekijker (tot mei 2020) en anderzijds binnen H3O een verrekening plaatsvindt voor het medegebruik van de locaties peuterwerk en kinderopvang binnen schoolgebouwen.

Het gerealiseerde onderhoud is hoger dan in 2019 vanwege meer planmatig onderhoud uit de meerjarige onderhoudsplannen. Deze plannen zijn in 2018 voor het laatst geactualiseerd. De dotatie in de begroting 2020 was daarom gelijk aan de realisatie 2019. De gerealiseerde dotatie 2020 is hoger vanwege een extra dotatie aan de voorziening onderhoud van het Insula College locatie Halmaheiraplein voor dakonderhoud. Daarnaast is het gerealiseerde onderhoud hoger vanwege het opknappen van de tijdelijke locatie voor basisschool het Kristal vanaf 2021. De meerjarige onderhoudsplannen worden geactualiseerd in 2021 bij de overgang van de uitvoering van het planmatig onderhoud naar de nieuwe huisvestingsorganisatie voor schoolbesturen PO in Dordrecht, Arcade.

De gerealiseerde kosten voor energie en water zijn gestegen in vergelijking met de realisatie 2019 en de begroting 2020 door gestegen prijzen.

De schoonmaakkosten zijn hoger dan de realisatie 2019 vanwege de verhoging van het uurtarief bij FBD voor salarismaatregelen in de cao schoonmaak. Het aantal ingezette uren bij FBD is gedaald. Daarnaast zijn meer schoonmaakmaterialen aangekocht als gevolg van de coronacrisis. Voor FBD werden in de jaarrekening 2016 de door H3O verstrekte werkvoorschotten gesaldeerd en een voorziening opgebouwd tot aan het negatieve eigen vermogen van FBD zoals dat was ontstaan als gevolg van fiscale advieskosten. Sindsdien wordt de voorziening gemuteerd overeenkomstig het resultaat van FBD en de terugbetaling van de verstrekte werkvoorschotten. De mutatie op de voorziening FBD over 2020 bedraagt - € 0,070 mln en bestaat uit een onttrekking voor het positieve resultaat van FBD ad - € 0,030 mln en een dotatie voor de gedeeltelijke terugbetaling van de werkvoorschotten van € 0,040 mln (zie de toelichting bij verbonden partijen in subparagraaf 3.4.3.).

De publiekrechtelijke heffingen zijn lager dan over 2019 vanwege een inhaalslag van ontvangen declaraties van de gemeente Dordrecht in 2019. De overige huisvestingslasten zijn vergelijkbaar met 2019 en bestaan voor het merendeel uit verhuiskosten.

d. Overige instellingslasten

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Administratie en beheer	366.549	173.547	166.323	26.679	376.250	370.239
Overige instellingslasten	218.226	120.614	87.029	10.583	245.750	237.251
4.4. Totaal overige lasten H3O	584.775	294.161	253.352	37.262	622.000	607.490
4.4. Totaal overige lasten SCOD	7				0	0
4.4. Totaal overige lasten HP	98.007				107.500	109.616
4.4. Totaal overige lasten	682.789				729.500	717.106

De realisatie van de overige instellingslasten liggen enigszins onder de realisatie 2019 en de begroting 2020 doordat bij verschillende facilitaire kosten minder is besteed.

De totale bovenschoolse kosten bedroegen 6,7% van de totale lasten (2019: 6,8%). Een deel van de bovenschoolse kosten wordt gedekt uit de rentebaten en overige baten, waardoor de bijdrage van de sectoren aan de dekking van de bovenschoolse kosten wordt verlaagd. Indien het saldo van de rentebaten en overige baten op de bovenschoolse kosten in mindering wordt gebracht, verandert het bovengenoemde percentage vanwege de lage rentepercentages (zie subparagraaf 3.8.3) in 6,4% (2019: 6,4%).

De ten laste van het boekjaar gebrachte kosten van de externe accountant zijn als volgt:

	2019	2020
Onderzoek van de jaarrekening	35.756	37.837
Andere controleopdrachten	3.751	14.099
Andere niet-controlediensten	0	0
<i>Totaal</i>	<i>39.507</i>	<i>51.936</i>

De controlerend accountant vanaf de jaarrekening 2016 is Mazars. De andere controle-opdrachten worden vanaf de zomer 2016 eveneens uitgevoerd door Mazars.

e. Leermiddelen

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
4.5. Totaal leermiddelen H3O	3.095.546	1.855.334	1.027.874	212.338	3.170.500	3.443.961
4.5. Totaal leermiddelen HP	218.914				245.000	235.332
4.5. Totaal leermiddelen	3.314.460				3.415.500	3.679.293

Tot de leermiddelen worden onder andere gerekend verbruiksmateriaal, werkboeken, reproductiekosten, ICT-kosten en activiteitenkosten zoals excursies. De realisatie van de leermiddelen is lager dan de realisatie 2019 en de begroting 2020, omdat als gevolg van de coronacrisis veel activiteiten zoals schoolreisjes en schoolkampen in het PO en excursies en werkweken in het VO niet zijn doorgegaan.

Voor de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat van het Insula College is in 2019 in het bestaande samenwerkingsverband met 12 andere schoolbesturen een Europese aanbesteding doorlopen voor een extern boekenfonds. Deze aanbesteding is helaas mislukt. Om toch boeken geleverd te krijgen, heeft het samenwerkingsverband met de 2 grote schoolboekendistributeurs nadere afspraken gemaakt voor het schooljaar 2019/2020. Gevolg was dat deze beide locaties van het Insula College moesten overstappen naar een andere leverancier (zie toelichting bij paragraaf 3.13). De locatie Leerpark heeft voor 2019/2020 haar intern boekenfonds gehandhaafd bij de bestaande leverancier. Voor de schooljaren 2020/2021 tot en met 2023/2024 heeft het Insula College in 2020 voor de 3 locaties een nieuwe Europese aanbesteding doorlopen. Deze is succesvol afgerond met een contract met de leverancier van de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat. De locaties Leerpark is overgestapt naar deze leverancier met ook een extern boekenfonds.

3.8.3. Toelichting op de financiële baten en lasten

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
Rentebaten H3O	- 40.717	- 19.137	- 18.414	- 3.166	10.000	2.647
Bankkosten H3O	15.514	7.292	7.016	1.206	12.500	12.494
5. Saldo fin. baten/lasten H3O	- 56.231	- 26.429	- 25.430	- 4.372	- 2.500	- 9.847
Rentebaten SCOD	43				10.500	406
Bankkosten SCOD	283				500	267
5. Saldo fin. baten/lasten SCOD	- 240				10.000	139
Rentebaten HP	33				750	311
Bankkosten HP	2.964				2.500	2.334
5. Saldo fin. baten/lasten HP	- 2.931				- 1.750	- 2.023
5. Saldo financiële baten	- 40.641				21.250	3.364
5. Saldo financiële lasten	18.761				15.500	15.095
5. Saldo financiële baten/lasten	- 59.402				5.750	- 11.731

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
PHJ 24-06-2021

De financiële baten betreffen rentebaten op spaarrekeningen. De realisatie ligt ruim onder de begroting 2020 en de realisatie 2019 vanwege de negatieve rente vanaf het 3^e kwartaal 2020.

3.8.4. Belastingen

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
6. Belastingen	13.726	0	0	13.726	0	0

H₃O dient al jaren aangiftes in voor de vennootschapsbelasting bij de kinderopvang. Binnen de fiscale wet- en regelgeving werden de resultaten van de sector peuterwerk en kinderopvang toegevoegd aan de fiscaal toegestane herbestedingsreserve. Hiervoor zijn tot en met 2015 nihil-aanslagen ontvangen van de belastingdienst. In 2018 is voor ons gebleken dat de fiscale wet- en regelgeving voor de vennootschapsbelasting met ingang van 2012 ingrijpend is gewijzigd voor de kinderopvang (vanaf 2012 gedefinieerd als commerciële activiteit), waardoor een herbestedingsreserve voor de kinderopvang niet meer is toegestaan.

Vanaf 2016 is de Wet modernisering vpb-plicht overheidsondernemingen doorgevoerd. Op basis hiervan kan een beroep worden gedaan op de zogenoemde subjectvrijstelling voor onderwijsactiviteiten, indien de activiteiten van de stichting nagenoeg uitsluitend (90% of meer) bestaan uit onderwijsactiviteiten en de onderwijsactiviteiten hoofdzakelijk (70% of meer) bekostigd worden met publieke middelen. H₃O voldoet aan deze voorwaarden. De omvang van de sector peuterwerk en kinderopvang beweegt zich rond de 8%.

Om bovenstaande redenen heeft H₃O over de jaren 2012 tot en met 2015 een vrijwillige verbetering van de aangiftes vennootschapsbelasting ingediend. De vrijval van de herbestedingsreserve ultimo 2011 en de resultaten over de jaren 2012 tot en met 2015 zijn in de jaarrekening 2018 verwerkt voor een te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting en heffingsrente over deze jaren van naar verwachting in totaal € 130.709. De navorderingsaanslagen 2012 tot en met 2014 zijn begin 2019 ontvangen en betaald. De navorderingsaanslag 2015 is in 2020 voor een lager bedrag afgewikkeld, waardoor per saldo de vennootschapsbelasting over de jaren 2012 tot en met 2015 is vastgesteld op € 116.983 en een bedrag van € 13.726 vrijvalt. De belastingdienst heeft inmiddels op basis van de jaarverslagen vastgesteld dat H₃O over de jaren 2016 tot en met 2019 voldoet aan de voorwaarden voor de subjectvrijstelling voor onderwijsactiviteiten.

3.8.5. Resultaat deelnemingen

Omschrijving	Totaal 2020	VO	PO	PW/KO	Begroting 2020	2019
7. Resultaat deelnemingen H₃O	0	0	0	0	0	0

De boekwaarde van de 51%-deelneming in het FBD is in 2008 afgewaardeerd met € 10.200 tot € 0 (zie subparagraaf 3.4.3.). Per 2 november 2016 is het 49%-aandeel van de andere aandeelhouder FCC overgenomen voor € 9.800 en eveneens afgewaardeerd.

3.9. ENKELVOUDIGE BALANS STICHTING H₃O PER 31 DECEMBER 2020

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is hieronder de enkelvoudige balans van H₃O per 31 december 2020 opgenomen. De balansposities van de SCOD en van de Stichting

ting voor Praktijkonderwijs Dordrecht zijn in deze opstelling geëlimineerd. Deze eliminatie heeft voor de SCOD betrekking op de onderdelen 1.7 Liquide middelen (€ 1.708.014) en 2.1 Eigen vermogen (€ 1.708.014). Voor de eliminatie van de posten van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht wordt verwezen naar de afzonderlijke jaarrekening van deze stichting (zie www.hanspetri.nl). Voor de toelichtingen op de enkelvoudige balans wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans in paragraaf 3.7.

ACTIVA			PASSIVA		
31-12-2020 31-12-2019			31-12-2020 31-12-2019		
Vaste activa			Eigen vermogen		
1.2 Materiële vaste activa	5.824.924	5.458.693	2.1 Eigen vermogen	11.482.757	10.932.165
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.817.260	1.775.034	2.1.1 Algemene reserve	8.347.832	7.765.410
1.2.2 Inventaris	3.278.595	2.891.960	2.1.2. Bestemmingsreserves publiek	1.936.799	2.197.686
1.2.3 Overige materiële vaste activa	729.069	791.699	2.1.3 Bestemmingsreserves privaat	1.198.126	969.069
Totaal vaste activa	5.824.924	5.458.693	Totaal eigen vermogen	11.482.757	10.932.165
Vlottende activa			Vreemd vermogen		
1.5 Vorderingen	3.978.780	4.330.356	2.3 Voorzieningen	3.173.816	3.456.184
1.5.1 Debiteuren	288.838	118.958	2.3.1 Voorziening personeel	1.271.282	1.189.093
1.5.2 Ministerie van OCW	921.406	960.108	2.3.3 Overige voorzieningen	1.902.534	2.267.091
1.5.6 Overige vorderingen overheden	2.374.194	2.492.637			
1.5.7. Overige vorderingen	114.556	452.072	2.5 Kortlopende schulden	6.428.257	5.523.435
1.5.8 Overlopende activa	279.786	306.581	2.5.3 Crediteuren	830.210	585.744
			2.5.4 Ministerie van OCW	11.365	8.465
1.7 Liquide middelen	11.281.126	10.122.735	2.5.7 Belastingen / premies SV	1.489.888	1.452.496
1.7.1 Kasmiddelen	5.314	3.778	2.5.8 Pensioenen	418.180	407.244
1.7.2 Banken	11.275.812	10.118.957	2.5.9 Overige kortlopende schulden	353.683	357.429
			2.5.10 Overlopende passiva	3.324.931	2.712.057
Totaal vlottende activa	15.259.906	14.453.091	Totaal vreemd vermogen	9.602.073	8.979.619
TOTAAL ACTIVA	21.084.830	19.911.784	TOTAAL PASSIVA	21.084.830	19.911.784

3.10. ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN STICHTING H₃O 2020

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is hieronder de enkelvoudige staat van baten en lasten 2020 van H₃O opgenomen. De staten van baten en lasten van de SCOD en van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht zijn in deze opstelling geëlimineerd. Deze eliminatie heeft voor de SCOD betrekking op de onderdelen 4.4 Overige instellingslasten (€ 7), 5.1 Financiële baten (€ 43) en 5.2 Financiële lasten (€ 283). Het resultaat van de SCOD over 2020 bedraagt - € 247. Voor de eliminatie van de posten van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht wordt verwezen naar de afzonderlijke jaarrekening van deze stichting (zie www.hanspetri.nl). Voor de toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2020 in paragraaf 3.8.

		Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3.	BATEN			
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	40.206.908	37.700.000	38.892.126
3.2	Overige overheidsbijdragen	1.790.921	1.710.000	1.590.788
3.5	Overige baten	3.262.941	3.600.000	4.055.192
	Totaal baten	45.260.770	43.010.000	44.538.106
4.	LASTEN			
4.1	Personele lasten	36.490.164	34.855.000	35.276.293
4.2	Afschrijvingen	1.226.926	1.130.000	1.147.995
4.3	Huisvestingslasten	3.883.507	3.430.000	3.458.494
4.4	Overige instellingslasten	584.775	622.000	607.490
4.5	Leermiddelen	3.095.546	3.170.500	3.443.961
	Totaal lasten	45.280.918	43.207.500	43.934.233
	Saldo baten en lasten	- 20.148	- 197.500	603.873
5.	FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1	Financiële baten	- 40.717	10.000	2.647
5.2	Financiële lasten	15.514	12.500	12.494
	Saldo financiële baten en lasten	- 56.231	- 2.500	- 9.847
6. Belastingen		13.726	0	0
7. Resultaat deelnemingen		0	0	0
EXPLOITATIESALDO		- 62.653	- 200.000	594.026

3.11. STAAT VAN BATEN EN LASTEN SECTOREN H₃O 2020

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving zijn hieronder de staten van baten en lasten 2019 van de verschillende sectoren van H₃O opgenomen. In deze staten van baten en lasten is de exploitatie van het bestuursbureau en bovenschoolse kosten voor 47,0% (2019: 47,9%) toegerekend aan het VO, voor 45,2% (2019: 44,5%) aan het PO en voor 7,8% (2019: 7,6%) aan de sector peuterwerk & kinderopvang. Deze percentages zijn gebaseerd op de omvang van de rijksbijdrage OCW voor het VO en het PO ten opzichte van de totale Rijksbijdrage OCW en het aandeel van de sector peuterwerk & kinderopvang in de totale baten. Voor de toelichtingen op de staten van baten en lasten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2020 in voorgaande paragrafen. De staten van baten en lasten van de drie sectoren tellen op tot de enkelvoudige staat van baten en lasten.

VOORTGEZET ONDERWIJS	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	20.486.182	19.280.000	20.167.763
3.2 Overige overheidsbijdragen	278.544	248.464	240.746
3.5 Overige baten	672.562	881.620	1.165.788
Totaal baten	21.437.288	20.410.084	21.574.297
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	16.883.208	16.097.736	16.587.714
4.2 Afschrijvingen	593.445	541.313	540.741
4.3 Huisvestingslasten	1.737.067	1.500.810	1.489.318
4.4 Overige instellingslasten	294.161	318.565	303.526
4.5 Leermiddelen	1.855.334	2.025.487	2.180.993
Totaal lasten	21.363.215	20.483.911	21.102.292
Saldo baten en lasten	74.073	- 73.827	472.005
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	- 19.137	4.693	1.268
5.2 Financiële lasten	7.292	5.866	5.987
Saldo financiële baten en lasten	- 26.429	- 1.173	- 4.719
EXPLOITATIESALDO	47.644	- 75.000	467.286

PRIMAIR ONDERWIJS	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	19.711.929	18.420.000	18.724.363
3.2 Overige overheidsbijdragen	232.592	177.417	146.138
3.5 Overige baten	359.937	459.318	712.236
Totaal baten	20.304.458	19.056.735	19.582.737
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	16.946.595	15.843.226	15.768.666
4.2 Afschrijvingen	605.299	558.801	578.538
4.3 Huisvestingslasten	1.785.262	1.574.659	1.623.207
4.4 Overige instellingslasten	253.352	258.499	269.480
4.5 Leermiddelen	1.027.874	945.429	1.056.527
Totaal lasten	20.618.382	19.180.614	19.296.418
Saldo baten en lasten	- 313.924	- 123.879	286.319
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	- 18.414	4.483	1.178
5.2 Financiële lasten	7.016	5.604	5.559
Saldo financiële baten en lasten	- 25.430	- 1.121	- 4.381
EXPLOITATIESALDO	- 339.354	- 125.000	281.938

PEUTERWERK / KINDEROPVANG	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3. BATEN			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	8.797	0	0
3.2 Overige overheidsbijdragen	1.279.785	1.284.119	1.203.904
3.5 Overige baten	2.230.442	2.259.062	2.177.168
Totaal baten	3.519.024	3.543.181	3.381.072
4. LASTEN			
4.1 Personele lasten	2.660.361	2.914.038	2.919.913
4.2 Afschrijvingen	28.182	29.886	28.716
4.3 Huisvestingslasten	361.178	354.531	345.969
4.4 Overige instellingslasten	37.262	44.936	34.484
4.5 Leermiddelen	212.338	199.584	206.441
Totaal lasten	3.299.321	3.542.975	3.535.523
Saldo baten en lasten	219.703	206	- 154.451
5. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Financiële baten	- 3.166	824	201
5.2 Financiële lasten	1.206	1.030	948
Saldo financiële baten en lasten	- 4.372	- 206	- 747
Belastingen	13.726	0	0
EXPLOITATIESALDO	229.057	0	- 155.198

3.12. ENKELVOUDIG KASSTROOMOVERZICHT STICHTING H₃O 2020

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is hieronder het enkelvoudige kasstroomoverzicht 2020 van H₃O opgenomen. De posities van de SCOD en van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht zijn in deze opstelling geëlimineerd. Deze eliminatie heeft voor de SCOD betrekking op de onderdelen Saldo baten en lasten uit gewone bedrijfsvoering (- € 7), Vorderingen (€ 59) en Saldo financiële baten en lasten (- € 240). Per saldo is het aandeel SCOD in de mutaties liquide middelen - € 188. Voor de eliminatie van de posities van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht wordt verwezen naar de afzonderlijke jaarrekening van deze stichting (zie www.hanspetri.nl). Voor de toelichtingen op het enkelvoudige kasstroomoverzicht wordt verwezen naar de toelichting in de voorgaande paragrafen.

	Rekening 2020	Rekening 2019
Saldo baten en lasten uit gewone bedrijfsvoering	- 20.148	603.873
Afschrijvingen	1.226.926	1.147.995
Mutaties werkkapitaal:		
- Vorderingen	351.576	- 2.580.339
- Kortlopende schulden	904.822	110.560
Mutaties eigen vermogen	613.245	0
Mutaties voorzieningen	- 282.368	415.530
Saldo financiële baten en lasten	- 56.231	- 9.847
Belastingen	13.726	0
Resultaat deelnemingen	0	0
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.751.548	- 312.228

(Des)investeringen materiele vaste activa	- 1.593.157	- 877.960
(Des)investeringen financiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 1.593.157	- 877.960
Mutaties overige langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutaties liquide middelen	1.158.391	- 1.190.188
Beginstand liquide middelen	10.122.735	11.312.923
Mutaties liquide middelen	1.158.391	- 1.190.188
Eindstand liquide middelen	11.281.126	10.122.735

3.13. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Vordering voortgezet onderwijs op het ministerie van OCW

In 2006 is de lumpsumregelgeving voor het VO gewijzigd. Gevolg daarvan was dat de VO-scholen over 2006 onvoldoende rijksvergoeding kregen toegekend om de personele kosten te kunnen afdekken. Om de scholen hiervoor te compenseren, stond OCW toe dat de scholen een vordering op boekten tot maximaal 7,5% van de lumpsum personele bekostiging ten behoeve van de in 2006 aangegane personele verplichtingen die in 2007 tot uitbetaling komen (sociale premies, pensioenen en vakantiegeld). Sindsdien werd deze vordering elk jaar geactualiseerd. In feite was deze vordering op OCW 'eeuwigdurend', immers elk jaar wordt de vordering 'doorgeschoven' naar het volgende jaar. Slechts in een situatie dat een school stopt met haar activiteiten, kan de vordering worden geïnd. Omdat van een dergelijke situatie geen sprake is, is de vordering in de jaarrekening 2010 met een stelselwijziging uit de beginbalans 2010 gehaald. Indien de vordering was gecontinueerd, zou deze ultimo 2020 € 1,177 mln hebben bedragen voor het Insula College en € 0,220 mln voor de Hans Petrischool.

Europese aanbesteding leermiddelen Insula College locaties Halmaheiraplein en Koningstraat

Voor het schooljaar 2016/2017 en twee volgende jaren is voor de locaties Koningstraat en Halmaheiraplein van het Insula College samen met 12 andere schoolbesturen een Europese aanbesteding doorlopen voor leermiddelen op basis van een vaste basisprijs per leerling van € 270 en afspraken over kortingen resp. aanvullende vergoedingen bij minder- resp. meerafname. Met de leverancier is discussie ontstaan over de uitvoering van de gesloten overeenkomst ten aanzien van deze aanvullende vergoedingen c.q. meerafname. In de Europese aanbesteding is afgesproken dat voor elke leerling leermiddelen voor een per leerjaar genormeerd aantal vakken kan worden besteld binnen de vaste basisprijs. Minder vakken bestellen betekent korting; meer vakken bestellen een aanvullende vergoeding. De leverancier staat op het standpunt dat bij beide locaties van het Insula College meerafname heeft plaatsgevonden voor zowel de schooljaren 2016/2017, 2017/2018 als 2018/2019. Zekerheidshalve zijn in de jaarrekeningen 2017 en 2018 de opgenomen lasten voor beide locaties en beide schooljaren gebaseerd op het in de aanbesteding opgenomen toppakket van € 300 per leerling. In december 2019 heeft het Insula College voor de locaties Halmaheiraplein en Koningstraat een eindafrekening over de schooljaren 2016/2017, 2017/2018 en 2018/2019 opgesteld volgens onze interpretatie van de overeenkomst en een aanvullende betaling gedaan (zie toelichting bij subparagraaf 3.7.2). De leverancier is een gerechtelijke procedure gestart. Wij hebben vertrouwen in de afloop hiervan. De niet uit de balans blijkende verplichting is dat de leverancier mogelijk meer in rekening wil brengen dan € 300 per leerling.

4 OVERIGE TOELICHTING

4.1. VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Resultaatbestemming:		Onderdeel:	Categorie:
Exploitatieresultaat VO	- 112.140	Flexibele bapo	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat VO	- 135.000	Loonruimte 2019	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat VO	- 34.851	Aanvullende bekostiging	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat VO	382.714	Kwaliteitsverbetering Insula College	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat VO	- 53.079	Buffer H3O	Algemene reserve buffer
Exploitatieresultaat PO	- 16.610	Flexibele bapo	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PO	- 360.000	Loonruimte 2019	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PO	15.000	Aanvullende bekostiging	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PO	0	Overschrijdingsregeling PO	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat PO	22.256	Buffer H3O	Algemene reserve buffer
Exploitatieresultaat PW/KO	229.057	Privaat kapitaal PW/KO	Bestemmingsreserve
<i>Subtotaal resultaat 2020 H3O</i>	<i>- 62.653</i>	<i>Enkelvoudig</i>	
Exploitatieresultaat SCOD	- 247	Privaat kapitaal SCOD	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat Hans Petri	- 14.310	Flexibele bapo	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat Hans Petri	- 25.000	Loonruimte 2019	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat Hans Petri	- 9.375	Aanvullende bekostiging	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat Hans Petri	831.575	Inzet ESF/SZW-middelen	Bestemmingsreserve
Exploitatieresultaat Hans Petri	- 529.788	Buffer Praktijkonderwijs Dordrecht	Algemene reserve buffer
Resultaat 2020	190.202	<i>Consolidatie</i>	
Overige mutaties reserves:			
Boekwaarde vaste activa VO	122.574	Financiering vaste activa VO	Algemene reserve MVA
Boekwaarde vaste activa PO	220.261	Financiering vaste activa PO	Algemene reserve MVA
Boekwaarde vaste activa H3O	13.878	Financiering vaste activa H3O	Algemene reserve MVA
Buffer H3O	- 356.713	Buffer H3O	Algemene reserve buffer
Boekwaarde vaste activa Hans Petri	60.823	Financiering vaste activa HP	Algemene reserve MVA
Buffer Praktijkonderwijs Dordrecht	- 60.823	Buffer Praktijkonderwijs Dordrecht	Algemene reserve buffer
Saldo overige mutaties reserves	0		
Schattingswijziging:			
Vrijval onderhoudsvoorziening PO	613.245	Buffer H3O	Algemene reserve buffer
Saldo schattingswijziging	613.245		

De publieke bestemmingsreserves voor flexibele bapo worden gemuteerd voor de wijziging in de opgebouwde rechten per ultimo 2020 met een dekking van 90% bij het VO en de Hans Petrischool en 55% bij het PO. De publieke bestemmingsreserves loonruimte 2019 zijn in 2020 volledig ingezet. De publieke bestemmingsreserve aanvullende bekostiging wordt bij het VO ingezet voor het vormen van een opleidingsschool. Het tekort bij de sector VO wordt gedekt vanuit de publieke bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering Insula College. Het tekort van de sector PO wordt gedekt vanuit de publieke bestemmingsreserve aanvullende bekostiging en nadat deze volledig is ingezet uit de private bestemmingsreserve voor de verkregen overschrijdingsmiddelen van de gemeente Dordrecht.

drecht. De private bestemmingsreserves voor de sector peuterwerk & kinderopvang en de SCOD worden gemuteerd met de resultaten van de sector respectievelijk stichting.

Vanwege de toegenomen boekwaarde van de materiële vaste activa is bij H₃O € 0,357 mln (exclusief sector peuterwerk & kinderopvang) meer financiering vanuit de algemene reserve nodig. De buffer van H₃O voor het opvangen van risico's en het financieren van nieuwe investeringen daalt als gevolg van de resultaatbestemming met € 0,388 mln. Daarnaast zijn vanwege nieuwbouwplannen de voorzieningen onderhoud van de basisscholen de Prins Bernhardschool en het Kristal vrijgevallen en ultimo 2020 met een schattingswijziging voor € 0,613 mln toegevoegd aan het eigen vermogen. Per saldo stijgt daardoor de buffer binnen het eigen vermogen als gevolg van de resultaatbestemming en de schattingswijziging met € 0,226 mln tot in totaal € 2,604 mln.

Bij de Hans Petrischool is uit de in het verleden ontvangen ESF/SZW-subsidies een nieuwe bestemmingsreserves gevormd om de geraamde tekorten voor de komende jaren op te kunnen vangen. Het overschot van de Hans Petrischool wordt toegevoegd aan de buffer van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht, waardoor deze na verrekening van de mutaties voor de financieringsbehoefte materiële vaste activa, de bestemmingsreserve inzet ESF/SZW-middelen en de bestemmingsreserve flexibele bapo met € 0,590 mln daalt naar € 0,484 mln.

De resultaatbestemming is verwerkt in de balans. Een gedetailleerd overzicht van de omvang van de reserves na resultaatbestemming is te vinden in bijlage 2.

4.2. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die van belang zijn voor de gepresenteerde jaarcijfers en de vermogenspositie van H₃O.

4.3. MODELLEN

MODEL E VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming									
Statutaire Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2020	Exploitatieresultaat 2020	Omzet 2020	Valt onder BW 2 artikel 403	Deelnamepercentage	Consolidatie
SCOD	Stichting	Dordrecht	4	1.708.014	- 247	43	Nee	Volledige zeggenschap	Ja
Hans Petri	Stichting	Dordrecht	4	1.847.207	253.102	3.851.740	Nee	Volledige zeggenschap	Ja
FBD	B.V.	Dordrecht	4	- 95.506	69.560	1.095.345	Nee	100%	Nee

Verbonden partij, minderheidsdeelneming				
Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelnamepercentage
Servicepunt Leren	Vereniging	Dordrecht	4	Lid bestuur
Breedband	Stichting	Dordrecht	4	Lid ALV
Kien	Coöperatie	Dordrecht	4	15,5%, lid bestuur en ALV
SWV passend VO	Vereniging	Dordrecht	4	Lid ALV
SWV passend PO	Vereniging	Dordrecht	4	Lid ALV
Arcade	Vereniging	Dordrecht	4	Lid ALV

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag				
Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelnamepercentage
Niet van toepassing				

MODEL G VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Subsidie waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt			
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Doorstroom PO-VO	DPOVO17050	20-12-2017	Ja
Doorstroom vmbo-havo	DHAVO19082	28-11-2018	Nee
Regionale aanpak lerarentekort	RAL19016	27-03-2019	Ja
Doorstroom PO-VO	DPOVO19129	28-08-2019	Nee
Lerarenbeurs 2019/2020 VO	divers	divers	Ja
Lerarenbeurs 2019/2020 PO	divers	divers	Ja
Zij-instromers 2019/2020 PO	divers	divers	Ja
Technisch vmbo VO	963790-2	20-11-2019	Ja
Vrijroosteren leraren	VRL19026	09-12-2019	Nee
Doorstroom vmbo-mbo	DMBO20084	17-12-2019	Nee
Lente- en zomerscholen 2020 VO	LENZO20140	21-04-2020	Ja
Regionale aanpak lerarentekort	RAL20025	30-04/27-07-2020	Nee
Inhaal-/ondersteuning VO	IOP-30582-VO	10-07-2020	Ja
Lerarenbeurs 2020/2021 VO	divers	divers	Nee
Lerarenbeurs 2020/2021 PO	divers	divers	Nee
Inhaal-/ondersteuning VO	IOP2-30582-VO	16-10-2020	Nee
Inhaal-/ondersteuning PO	IOP2-30582-PO	16-10-2020	Nee
Doorstroom PO-VO	DPOVO 20128	29-10-2020	Nee
Pilot praktijkgericht GL/TL	GLTL20170	30-11-2020	Nee

Voor het project doorstroom vmbo-havo (DHAVO19082) vinden nog enkele activiteiten plaats in 2021. De subsidie doorstroom PO-VO (DPOVO 19129) is als gevolg van de coronacrisis door DUO verlengd en wordt eveneens in 2021 afgerond. Voor alle andere projecten geldt dat deze conform planning worden uitgevoerd.

H₃O is namens verschillende schoolbesturen penvoerder voor de projecten Regionale aanpak lerarentekort (RAL19016 en RAL20025). Om deze reden worden deze projecten volledig via de balans van H₃O verantwoord en niet via de exploitatie van H₃O. Alleen de subsidies die vanuit deze projecten aan H₃O zelf zijn toegekend, worden in de staat van baten en lasten van H₃O verwerkt.

G2A Subsidie die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar									
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen tm vorig verslagjaar	Totale subsidieabele kosten tm vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidieabele kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december verslagjaar
Lerarenbeurs	928722-1	20-09-2018	3.628	- 3.628	0	- 3.628	0	0	- 3.628
Lerarenbeurs	1006372-1	20-09-2019	12.093	12.093	0	12.093	0	0	12.093
Inhaal-/ondersteuning VE	IOPVE-41120110	18-08-2020	11.580	0	0	0	11.580	8.680	2.900
Totaal			27.301	8.465	0	8.465	11.580	8.680	11.365

Lerarenbeurs 928722-1 is door DUO per abuis dubbel verrekend in 2019. Het saldo van de bedragen voor de lerarenbeurzen 928722-1 en 1006372-1 van € 8.465 is in het voorjaar 2021 door DUO verrekend.

De subsidie inhaal- en ondersteuningsprogramma aanvullend op de voorschoolse educatie is in verband met de corona-crisis toegekend aan drie opvanglocaties. Bij één opvanglocatie bleek er onvoldoende belangstelling, waardoor de subsidie van € 2.900 moet worden terugbetaald.

G2A Subsidie die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar									
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen tm vorig verslagjaar	Totale subsidiebele kosten tm vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiebele kosten in verslagjaar	Saldo per 31 december verslagjaar
Sterk Techniek Onderwijs	STO 19022	01-07-2019	1.823.887	0	0	0	492.942	341.127	151.815
Totaal			1.823.887	0	0	0	492.942	341.127	151.815

H3O is namens verschillende schoolbesturen penvoerder voor het project Sterk Techniek Onderwijs STO19022. Om deze reden wordt dit project volledig via de balans van H3O verantwoord en niet via de exploitatie van H3O. Alleen de subsidies die vanuit dit project aan H3O zelf zijn toegekend, worden in de staat van baten en lasten van H3O verwerkt.

MODEL H WET NORMERING TOPINKOMENS

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op stichting H3O van toepassing zijnde regelgeving: Regeling bezoldiging Topfunctionarissen OCW-sectoren. Vanaf 2016 worden de maxima hiervan gebaseerd op bezoldigingsklassen op basis van instellingskenmerken. Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor H3O is € 170.000 (2019 € 164.000) gebaseerd op het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse E en complexiteitspunten per criterium (6 complexiteitspunten voor 25 tot 75 mln euro gemiddelde totale baten per kalenderjaar, 3 complexiteitspunten voor 2.500 tot 10.000 gemiddeld aantal leerlingen en 5 complexiteitspunten voor 5 en meer onderwijssoorten of sectoren, totaal 14 complexiteitspunten). Voor zowel de voorzitter als het lid van het College van Bestuur blijft de bezoldiging over 2019 en 2020 onder het WNT-bezoldigingsmaximum. Voor het lid van het College van Bestuur is daarbij rekening gehouden met een evenredige aanpassing van het WNT-bezoldigingsmaximum op basis van haar betrekkingssomvang van 0,8 fte en haar ontslag per 1 maart 2020.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	J. Ramaker	J.M. Bos
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur	Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/1 - 28/02
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,8
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	Ja
Individueel WNT-maximum	170.000	22.667
Beloning	148.202	19.690
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	21.190	2.715
<i>Subtotaal</i>	169.392	22.405
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging 2020	169.392	22.405
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2019 (in fte)	1,0	0,8
Beloning	141.816	91.706
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	20.482	15.674
Totaal bezoldiging 2019	162.298	107.380

Zowel de bestuurder als de Raad van Toezicht van de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht bestaan qualitate qua uit de voorzitter College van Bestuur en Raad van Toezicht van stichting H³O. Stichting H³O ontvangt een vergoeding voor de inzet van de bestuurder dhr. Ramaker voor de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht. Voor 2019 bedraagt deze vergoeding € 8.910 excl. BTW en voor 2020 € 9.155 excl. BTW voor een inzet van 0,1 fte. Dhr. Ramaker is volledig in dienst bij stichting H³O en zijn beloning bij H³O is niet verhoogd voor zijn inzet voor de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	R.A. van der Wal	R. Brandwijk	N. Stolk
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Individueel WNT-maximum	25.500	17.000	17.000
Beloning	10.500	7.000	7.000
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	10.500	7.000	7.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging 2020	10.500	7.000	7.000
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019			
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Beloning	9.000	6.000	6.000
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging 2019	9.000	6.000	6.000

bedragen x € 1	J.A.M. Warmels	A. Venus
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Individueel WNT-maximum	17.000	17.000
Beloning	7.000	7.000
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
<i>Subtotaal</i>	7.000	7.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging 2020	7.000	7.000
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Beloning	6.000	6.000
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
Totaal bezoldiging 2019	6.000	6.000

Naast hun vergoeding van H₃O ontvangen de leden van de Raad van Toezicht een vergoeding voor hun inzet bij de Stichting voor Praktijkonderwijs Dordrecht. Deze vergoeding bedraagt voor 2020 € 1.050 excl. BTW voor de voorzitter en € 700 excl. BTW voor een lid.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

5 OVERIGE GEGEVENS

5.1. CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting H3O voor christelijk peuterwerk kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting H3O voor christelijk peuterwerk kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs te Dordrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting H3O voor christelijk peuterwerk kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2020;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting H3O voor christelijk peuterwerk kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Breda, 24 juni 2021

Mazars N.V.

w.g. drs. P.A.J. Hopstaken RA

6. BIJLAGEN

BIJLAGE 1 – LEERLINGENAANTALLEN VO/PO/HP EN AANTAL GROEPEN PW/KO

Aantal leerlingen	1 okt. 2011	1 okt. 2012	1 okt. 2013	1 okt. 2014	1 okt. 2015	1 okt. 2016	1 okt. 2017	1 okt. 2018	1 okt. 2019	1 okt. 2020
Voortgezet onderwijs										
HAVO/VWO	1.104	1.069	1.093	1.108	1.145	1.116	1.138	1.123	1.075	1.094
MAVO	686	740	769	774	772	797	751	785	811	777
VMBO-beroepsgericht	634	565	567	597	523	450	424	393	374	387
Totaal Insula College	2.424	2.374	2.429	2.479	2.440	2.363	2.313	2.301	2.260	2.258
<i>Mutatie</i>		- 50	+ 55	+ 50	- 39	- 77	- 50	- 12	- 41	- 2
Primair onderwijs										
De Horizon	246	244	245	239	231	230	240	231	233	218
Dr. H. Bavinkschool	247	285	298	333	333	343	339	322	337	344
Prinses Julianaschool	296	289	272	262	261	236	213	189	194	210
De Repelaer	306	297	304	276	263	260	268	285	275	264
De Fontein	255	248	244	244	234	251	261	269	258	263
De Regenboog	317	303	309	306	331	308	306	280	242	236
EBS Eden	94	121	141	170	175	182	184	199	201	193
Prins Bernhardschool	300	276	268	271	265	267	256	246	236	216
De Sterrekijker	339	342	350	362	380	412	434	444	435	428
Het Kristal	361	374	384	389	378	380	389	376	384	377
SBO Anne Frankschool	75	68	63	66						
SBO Het Noorderlicht	115	106	86	86						
SBO De Toekomst					173	163	155	158	167	172
Totaal basisonderwijs	2.951	2.953	2.964	3.004	3.024	3.032	3.045	2.999	2.962	2.921
<i>Mutatie</i>		+ 2	+ 11	+ 40	+ 20	+ 8	+ 13	- 46	- 37	- 41
Totaal H3O	5.375	5.327	5.393	5.483	5.464	5.395	5.358	5.300	5.222	5.179
<i>Mutatie</i>		- 48	+ 66	+ 90	- 19	- 69	- 37	- 58	- 78	- 43
Hans Petrischool	264	298	308	279	272	269	249	242	247	215
<i>Mutatie</i>		+ 34	+ 10	- 29	- 7	- 3	- 20	- 7	+ 5	- 32

Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn bij het VO geen vavo-leerlingen (omdat deze elders onderwijs genieten) en bij het PO voor EBS Eden en SBO Anne Frankschool cijfers van vóór de fusie met H3O meegenomen (per augustus 2013 resp. augustus 2014).

Aantal groepen	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Peuterspeelzalen/-opvang	37	36	36	36	30	29	29	27	27	22
Kinderdagverblijven	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3
Buitenschoolse opvang	16	16	14	13	15	17	17	19	20	20

Elke groep bij de peuteropvang heeft maximaal 16 kindplaatsen. Mede afhankelijk van de toegepaste variant kunnen wekelijks op een locatie meerdere groepen draaien. Vanaf 2018 heeft H3O enkel VE-groepen. De daling van het aantal groepen in 2020 is het gevolg van de verminderde bezetting waardoor enkele VE-groepen werden gesloten. Een groep in de buitenschoolse opvang heeft 20 kindplaatsen en bij de kinderdagopvang 12 kindplaatsen. Onder de kinderdagopvang worden tevens niet-gesubsidieerde reguliere peuteropvanggroepen geschaard.

BIJLAGE 2 – STAAT VAN RESERVES

	31-12-2019	% van de baten 2019	Resultaat-bestemming	Mutaties reserves	31-12-2020	% van de baten 2020
H₃O						
Buffer H ₃ O	2.378.736	4,9 %	- 30.823	256.532	2.604.445	5,3 %
Financiering vaste activa H ₃ O	852.590	1,8 %	0	13.878	866.468	1,8 %
<i>subtotaal</i>	<i>3.231.326</i>	<i>6,7 %</i>	<i>- 30.823</i>	<i>270.410</i>	<i>3.470.913</i>	<i>7,1 %</i>
Primair onderwijs						
Financiering vaste activa PO	2.197.637	4,6 %	0	220.261	2.417.898	4,9 %
Voortgezet onderwijs						
Financiering vaste activa VO	2.336.447	4,8 %	0	122.574	2.459.021	5,0 %
<i>subtotaal H₃O</i>	<i>7.765.410</i>	<i>16,1 %</i>	<i>- 30.823</i>	<i>613.245</i>	<i>8.347.832</i>	<i>17,0 %</i>
Praktijkonderwijs Dordrecht						
Buffer praktijkonderwijs Dordrecht	1.074.442	2,2 %	- 529.788	- 60.823	483.831	1,0 %
Financiering vaste activa Hans Petri	410.993	0,9 %	0	60.823	471.816	0,9 %
<i>subtotaal</i>	<i>1.485.435</i>	<i>3,1 %</i>	<i>- 529.788</i>	<i>0</i>	<i>955.647</i>	<i>1,9 %</i>
TOTAAL ALGEMENE RESERVE	9.250.845	19,2 %	- 560.611	613.245	9.303.479	18,9 %
Primair onderwijs						
Flexibele bapo	75.700	0,2 %	- 16.610	0	59.090	0,1 %
Loonruimte 2019	360.000	0,7 %	- 360.000	0	0	
Aanvullende bekostiging	300.000	0,6 %	15.000	0	315.000	0,6 %
Privaat kapitaal overschrijdingsregeling	578.638	1,2 %	0	0	578.638	1,2 %
<i>Subtotaal</i>	<i>1.314.338</i>	<i>2,7 %</i>	<i>- 361.610</i>	<i>0</i>	<i>952.728</i>	<i>1,9 %</i>
Voortgezet onderwijs						
Flexibele bapo	194.700	0,4 %	- 112.140	0	82.560	0,2 %
Loonruimte 2019	135.000	0,3 %	- 135.000	0	0	
Aanvullende bekostiging	360.000	0,7 %	- 34.851	0	325.149	0,7 %
Kwaliteitsverbetering Insula College	772.286	1,6 %	382.714	0	1.155.000	2,3 %
<i>subtotaal</i>	<i>1.461.986</i>	<i>3,0 %</i>	<i>100.723</i>	<i>0</i>	<i>1.562.709</i>	<i>3,2 %</i>
Peuterwerk / Kinderopvang						
Privaat kapitaal	390.431	0,8 %	229.057	0	619.488	1,3 %
<i>subtotaal H₃O</i>	<i>3.166.755</i>	<i>6,5 %</i>	<i>- 31.830</i>	<i>0</i>	<i>3.134.925</i>	<i>6,4 %</i>
SCOD						
Privaat kapitaal	1.708.261	3,5 %	- 247	0	1.708.014	3,5 %
Praktijkonderwijs Dordrecht						
Flexibele bapo	46.710	0,1 %	- 14.310	0	31.860	0,1 %
Loonruimte 2019	25.000	0,1 %	- 25.000	0	0	
Aanvullende bekostiging	37.500	0,1 %	- 9.375	0	28.125	0,1 %
Inzet ESF/SZW-middelen	0	0,0 %	831.575	0	831.575	1,6 %

<i>subtotaal</i>	<i>108.670</i>	<i>0,3 %</i>	<i>782.890</i>	<i>0</i>	<i>891.560</i>	<i>1,8 %</i>
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	4.983.686	10,3 %	750.813	0	5.734.499	11,7 %
TOTAAL GENERAAL RESERVES	14.234.531	29,5 %	190.202	613.245	15.037.978	30,6 %

De resultaatbestemming is toegelicht in paragraaf 4.1.

Tot en met 2006 werd in de toelichting op de algemene reserve binnen het eigen vermogen niet ingegaan op de voor de financiering van materiële vaste activa benodigde middelen, maar op de ontwikkeling van het saldo van de resultaten van de sectoren (gecorrigeerd voor mutaties bij de bestemmingsreserves). Indien deze wijze van toelichting zou zijn gehandhaafd, zou de enkelvoudige algemene reserve voor H₃O als volgt zijn opgebouwd:

	31-12-2019	% van de baten 2019	Resultaat-bestemming	Mutatie reserves	31-12-2020	% van de baten 2020
Primair onderwijs	3.272.940	6,8 %	22.256	613.245	3.908.441	8,0 %
Voortgezet onderwijs	4.492.470	9,3 %	- 53.079	0	4.439.391	9,0 %
TOTAAL ALGEMENE RESERVE	7.765.410	16,1 %	- 30.823	613.245	8.347.832	17,0 %

BIJLAGE 3 – VERKLARENDE LIJST VAN AFKORTINGEN

AVG	-	algemene verordening gegevensbescherming
BAPO	-	bevordering arbeidsparticipatie ouderen
BSO	-	buitenschoolse opvang
BTW	-	belasting toegevoegde waarde
BW	-	burgerlijk wetboek
CAO	-	collectieve arbeidsovereenkomst
CVB	-	college van bestuur
FBD	-	facilitair bedrijf Dordrecht
GGD	-	gemeentelijke gezondheidsdienst
GL	-	gemengde leerweg
GPL	-	gemiddelde personeelslast
HAVO	-	hoger algemeen voortgezet onderwijs
HP	-	Hans Petrischool
ICT	-	informatie- en communicatietechnologie
I&B	-	programmagroep ICT en bedrijfsvoering
IHP	-	integraal huisvestingsplan
IKC	-	integraal kindcentra
IPB	-	integraal personeelsbeleid
K&O	-	programmagroep kwaliteit en onderwijs
KDV	-	kinderdagverblijf
LWOO	-	leerwegondersteunend onderwijs
MAVO	-	middelbaar algemeen voortgezet onderwijs
MFA	-	multi functionele accommodatie
MWC	-	programmagroep medewerkers, waardering en communicatie
NOA	-	nationaal onderwijsakkoord
OAB	-	onderwijsachterstandenbeleid
OCW	-	onderwijs, cultuur en wetenschap
OOP	-	onderwijsondersteunend personeel
OP	-	onderwijsgevend personeel
OPOD	-	stichting openbaar primair onderwijs Dordrecht
POP	-	persoonlijk ontwikkelingsplan
PO	-	primair onderwijs
PW/KO-	-	peuterwerk en kinderopvang
RVT	-	raad van toezicht
SBO	-	speciaal basisonderwijs
SCOD	-	stichting steun christelijk onderwijs Dordrecht
SDL	-	stedelijk dalton lyceum Dordrecht
SKOBA-	-	stichting voor katholiek onderwijs Bernardus Alfrink
SO	-	speciaal basisonderwijs
SZW	-	sociale zaken en werkgelegenheid
SWV	-	samenwerkingsverband passend onderwijs
TMO	-	tussen de middag opvang
VAVO	-	voortgezet algemeen volwassenen onderwijs
VMBO	-	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VO	-	voortgezet onderwijs
VPB	-	vennootschapsbelasting
VSV	-	voortijdig schoolverlaten
VE	-	voorschoolse educatie
VSO	-	voortgezet speciaal onderwijs
VWO	-	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WGA	-	regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
WNT	-	wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector
W&T	-	wetenschap & techniek
WOZ	-	wet waardering onroerende zaken